

JOÃO MANUEL DE REÍ S - HANNULA

1994-1999, 1998-1999, 1999-2000

77

1999-2000

... ja samalla viimeinen jaksoma nimeltä *Tarinoita kevät 2000* sisältyy J. M. de Reís-Hannulan viimeisimpiä kirjoituksiani

77

77

77

MUOTIMUTATIO

77

Valikoituja kirjoituksia ja runoja

MUOTIMUTAATIO

**João Manuel de Reís-Hannulan
valikoituja kirjoituksia ja runoja**

Toimittanut
Ismo "Īśvara" J. Jokinen

Medu neter
Tampere
2002

A moda mudança

©João Manuel de Reis-Hannula, 2002

Teoksen julkaisemiseen on saatu
Suomen Sulkasäätiön suojelustuki turvaa.

Teoksen toimittamiseen on saatu tukea!

ISBFUN 101-371-070-4
Tekstinvalmistus Medu neter
Tampereen Yliopistopaino -
Juvenes Print
Tampere 2002

SISÄLTÖ

Esipuhe	7
Runoja, proosaa ja mietteitä vuosilta 1994-1999 .	15
Kirjoituksia vuosilta 1998-1999	65
Tarinoita keväältä 2000	103
Runoja vuodelta 2001	143
Kommentaari	161

Esipuhe

Eikö sanota niin, että tyhmit eivät tiedä olevansa tyhmiä? Ovatko he tällöin sitten onnellisia, ja jos ovat niin olisiko silloin myöskin niin, että onnettomat ovat viisaita, koska tietävät olevansa tyhmiä?

- JOÃO MANUEL DE REÍS-HANNULA

Esipuhe

João Manuel de Reis-Hannula on syntynyt seitsemänkymmentäluvun alkupuoliskolla Brasiliassa suomalaisen isän, Markun, ja brasilialaisen äidin, Bebelin, keskinäisten toimien tuloksena. Hänen isänsä lähti maailmalle kiertelemään ja hakemaan tyydytystä kyltymättömään sisäiseen paloonsa, jota hän yritti tyydyttää kokeilemalla omia rajojaan moilla eri taiteenaloilla samaan aikaan elättäen itsensä tekemällä monia erilaisia töitä. Joaon äiti taas oli jo pienestä pitäen tiennyt tulevansa tanssijattareksi. Se oli ollut hänelle kutsumustoimi niin pienestä pitäen kuin hän vain voi muistaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita etteikö hänellä olisi ollut poltetta sisällään; ja etteikö sitä olisi vieläkin. Hänelle oli vain selvää alusta asti miten tuota poltetta pitää ruokkia ja rajoittaa. Tanssimalla.

Pariskunta tapasi Rion karnevaalien aikaan tulisissa tunnelmissa kaupungin öisten katujen vilinässä. Copacabanan villeissä koukeroissa he huomasivat olevansa kuin luodut toisilleen. Lähes siis klassista romantiikka mukaileva etsi-ja-löydä kertomus miehen ja naisen välisestä suhteesta.

Joka tapauksessa Joaon isä löysi kumppanin ohella itselleen juuri sen tavan ilmaista itseään, kuin hän oli koko sen astisen ikänsä hakenutkin. Nimittäin hän alkoi suunnittelemaan ja neulomaan esiintymisasuja samba-ryhmälle, jossa Joaon äiti harjoitti tanssijan tointaan. Tämän lisäksi hän vaikutti ratkaisevasti ryhmän suosion suureen kasvuun suunnitteleamalla uudenlaisen Surdo-rummun, joka tuottaa sellaista surinaa, että sen kuullessaan vain kuolleen on mahdollista olla paikallaan - jos senkään suotuisten olosuhteiden vallitessa.

Joaon äiti ilmensi niin suurta lahjakkuutta, että häneltä tultiin aivan anomaan tanssitunteja. Siitä innostuneena hän perusti oman tanssikoulun, joka nyttemmin on tiukasti sidoksissa tuohon samaiseen samba-ryhmään, jonka toiminnassa molemmat Joaon vanhemmat niin voimallisesti ovat mukana.

João itse kasvoi kaiken tämän keskellä ja oppikin jo pienestä pitäen polttavan samban mehukkaan rytmin aito-brasilialaisen tulkinnan. Teini-ikään vartuttuaan hän kuitenkin oli jo mielestään kolunnut samban salat läpi ja janosikin jo jotakin muuta; jotakin sellaista, joka olisi hänen omaansa.

Niinpä hän lähtikin pitemmäksi aikaa Suomeen kouluttaakseen itseään suomalaisen koulutusjärjestelmän hoivissa. Siihen asti - siis 14-vuotiaaksi - hän oli osallistunut sekä brasilialaiseen koulutukseen, että suomalaisten Brasiliassa asuvien siirtolaisten jälkeläisilleen järjestämään kouluun.

Tämänpä vuoksi hänen kielitaitonsa suomen, brasilian portugalin ja englannin osalta olivat oivallisissa kantimissa eikä hänen tarvinnut Suomessa kauaa oleillakaan, kun hänen puheensa oli vapaata vierasmaalaisille ominaisesta aksentista.

João oli aina ollut kiinnostunut koneista ja laitteista sen ohella, että hän myös tunsu niin sanottujen ‘taiteellisten’ toimintojen suorittamisen olevan lähellä sydäntään. Suomeen tultuaan hän kuitenkin innostui sukellusveneistä niin paljon, että hakeutui Helsingin sukellusalan oppilaitokseen valmistuakseen sieltä sukellusvenemekaanikoksi kahden ja puolen vuoden opiskelujen päätteeksi. Tämän jälkeen sukellusveneet kuitenkin saivat jäädä syrjään, sillä tuon kahden ja puolen vuoden aikana hän ei ollut oikein muuta tehnytään kuin keskittynyt opintoihinsa jättäen sosiaalisen elämän huonolle tolalle.

Tuossa vaiheessa João oli jo lähes seitsemäntoista vuotias ja nivusissa alkoi polttamaan todella kovasti. Kävely kesäisillä kaupungin kaduilla, ja eritoten rannoilla, tuotti julkeaa tuskaa, jonka lievittämiseen Joãoolla oli tavattoman oivat edellytykset. Isältään hän oli perinyt tietynlaisia piirteitä, jotka hänen äitinsä puolelta tuleviin brasialialaisiin yhtyessään tuottivat tulokseksi erittäin ystävällisen, lämpimän ja kosketusherkän ihmisen, joka otti toiset erityisellä tavalla huomioon kuitenkin säilyttäen itse oman arvontuntonsa. Niinpä Joãoon ei yksin tarvinnut kauan kesäisiä eikä talvisia päiviä - saati sitten iltoja - viettää sen jälkeen, kun hän oli oppinut miesten ja naisten välisen seurustelun normit ja koodit.

Kuten vanhempansakin, niin Joãoakin tunsu myös sisäisen poltteen; poltteen, joka pakottaa ihmisen tekemään jotakin. Hän etsi lakkaamatta keinoa, jolla tuo palo tulisi pihalle kärventämättä häntä kokonaan sisältä päin. Sukellusveneiden jälkeen hänen seuraava innostuksen kohteensa olikin urheilu, johon hän kohdisti kaiken energiansa ja jolla alalla hän tunsu itsensä tyytyväiseksi saavuttaen kohtuullista menestystäkin, vaikka ei sillä Joãoolle ollut niin paljon merkitystä verrattuna siihen, että hän sai tehdä jotakin, josta hän itse piti ja joka piti palon paikallaan.

Urheilusta hänet sai innostumaan eräs tyttö - Marjo -, jonka hän oli tavannut valmistuttuaan sukellusvene-oppilaitoksesta. Marjo harrasti itsekin urheilua. Mitäpä muutakaan kuin kilpatanssia. Kilpatanssiin João ei kuitenkaan lähtenyt mukaan, vaikka hänellä olisi ollut aivan oiva tausta kyseessä olevaan lajiin. Koko pienen ikänsä tanssineena hän valitsi omaksi mielitietykseen urheilun saralta suunnistuksen. Häntä jotenkin kiehoi ajatus siitä, että mennään metsään, eksytään ja yritetään löytää sieltä pois tiettyjen

pisteiden kautta. Se muistutti häntä elämästä. Siinäkin suunnistetaan kovasti välillä löytäen pisteitä, mutta loppujen lopuksi sillä on vaan merkitystä, että kaikki pääsevät maaliin. “Sitä pelkoa ei kyllä elämän saralla vielä ole mitä ilmeisimmin tullut vastaan, etteikö joku olisi päässyt maaliin saakka. Maaliin, joka on kiertoon menoa. Ravintoketjuun ratkeamista, jollei valitse polttohautausta, joka sekini on kiertoa.”, kuuluu eräs Joãoon ikimuistettavista asioiden kiteyttämistä.

Suunnistus ei kuitenkaan jaksanut innostaa nuorta Joãoa kovinkaan pitkää aikaa. Noin kolmen vuoden aktiivisen uran jälkeen hän vaihtoikin kilpaurheilun musiikkiin. Hän aloitti saksofonin soittamisen lähes kaksikymppisenä, joka oli tottakai kohtuullisen myöhäinen ikä aloittaa minkään soittimen soittaminen - eritoten ammattimielessä. Tämä ei kuitenkaan estänyt Joãoa ottamasta vakavasti uutta harrastustaan, joka antoi hänelle paljon haasteita. Ja ällistytävän nopeasti hän saksofonin ja yleisen yhteysoiton hallinnan oppikin.

Muutaman vuoden erinäisissä yhtyeissä elantonsa eteen soiteltuaan hän kuitenkin vähä vähältä alkoi innostua enemmän ja enemmän musiikin teoreettisesta puolesta alkaen perehtymään siihen syvemmin. Tämän lisäksi alan tutkimuskirjallisuus alkoi vetää häntä puoleensa voimallisella tahdilla. Ennenkuin João huomasiakaan hän soitti yhä vähemmän ja vähemmän kirjallisuuden kiehdonnan kiertyessä hänen ympärilleen kuin nuotta.

Musiikkiteoreettinen kirjallisuus toimi hänelle porttina muihinkin kirjallisuuden lajeihin. Hänelle kävi, kuten niin monelle muullekin kirjallisuudesta kiinnostuneelle ihmiselle. Hän alkoi itsekin rustailla tekstejä. Tietyntylaisia essee-tyyppisiä tutkielmia eri aiheista, sekä tiukasti strukturoituja - että proosamuotoisia runoja, fiktiota ja mietelmiä, joillaisia ihmisten päähän alkaa hyvin usein tulemaan, kun he päävärkkiään alkavat kuormittamaan suuremmalla vaihteella kuin aiemmin olivat tehneet.

Ajatustensa lähdemateriaalina João käytti kyltymätöntä intoansa kaunokirjallisuuteen, tieteen eri osa-alueisiin, erilaisiin filosofioihin ja itselleen kerääntyntä kokemusta erilaisista maailmoista; erilaisista ihmisistä ja heidän tavoistaan hahmottaa maailmaa. Ehkä kaikkein suurimpia kiinnostuksen kohteita Joãoille ovat kuitenkin olleet eri kansojen musiikkeja tutkiva tiede, filosofia (sekä länsimainen että itämainen näin karkeaa jakoa käyttäkseni), psykologia, antropologia ja uskontotiede .

Noihin samoihin aikoihin - Joãoon ollessa siis siinä 24 vuoden ikäinen - hän halusi päästä kiertelemään maailmaa lisää ja hakeutuikin Portugaliin suunnitelmissaan sieltä palata Euroopan läpi Suomeen, jonka jälkeen

Suomesta olisi tarkoitus ollut kulkea jälleen Euroopan poikki kaakkois-Euroopan kulmille. Tällaisella ristiinmatkaamisella hän ajatteli haltuunottavansa kohtuullisen yleiskuvan Euroopasta ja eurooppalaisista. Toisin kuitenkin kävi. João nimittäin kohtasi jonkinasteisen kriisin tuon Portugalin matkansa aikana eikä hän palannutkaan aikaisempien suunnitelmiensa mukaisesti Euroopan läpi takaisin Suomeen vaan tuli suoraan lentämällä takaisin. Matkustaminen tuon matkan aikana jäi Portugalin kiertelemiseen sekä pienoiseen ekskursioon Afrikan puolelle. Tarkemmin sanottuna Marokkoon, jonka matkan innoittamista teksteistä kirjaan on sisällytetty muutamia esimerkkejä.

Palattuaan takaisin Suomeen João halusi tehdä jotakin vuosien varrella kerääntyneelle materiaalilleen päätyen ratkaisuun rakentaa jonkinlainen kokoelma hänen erilaisista tuotoksistaan. Hän on itse valinnut tässä kirjassa julkaistavat jutut sekä antanut arvokasta konsultointia allekirjoittaneelle kirjan toimitustyön aikana.

* * *

Kirjaan sisältyvät kirjoitukset on jaoteltu neljään pääjaksoon, joista ensimmäinen, *Runoja, proosaa ja mietteitä vuosilta 1994-1999*, käsittää J. M. de Reís-Hannulan ensimmäisiä kirjoituskyhäelmiä.

Toinen jakso, *Kirjoituksia vuosilta 1998-1999*, koostuu pääasiallisesti J. M. de Reís-Hannulan kirjoittamista essee-tyyppisistä analyyseistä, jotka kaikki ovat tietynlaisia kommentaareja joihinkin materiaaleihin, joita ei ole kyetty tähän julkaisuun sisältämään. Näissä analyyseissään J. M. de Reís-Hannula on kuitenkin ehkä terävimmillään vaikka niissä onkin kvasitieteellinen leima.

Kolmas pääjakso, *Tarinoita keväältä 2000*, on koottu J. M. de Reís-Hannulan valikoiduista kirjoituksista hänen Portugaliin tekemänsä matkan ajalta. Näistä kirjoituksista on oivallisesti havaittavissa J. M. de Reís-Hannulan sisäisessä maailmassa tapahtuvat muutosprosessit hänen matkansa aikana.

Neljäs, ja samalla viimeinen jakso, nimeltään *Runoja vuodelta 2001* sisältää J. M. de Reís-Hannulan viimeisimpiä kirjoituksia.

Kirjaan on sisällytetty myös professori Armas W. Araniuksen kommenttiosuus João Manuel de Reís-Hannulan tuotoksista. Tässä kommenttiosuudessaan Aranius tulkitsee J. M. de Reís-Hannulan henkilöahmoa hänen tekstiensä pohjalta pyrkien luomaan

luonteenpiirteisiin keskittyvän kuvauksen tekstien tekijästä.

Kirja on koostettu sellainen lukutapa mielessä, että lukija ensin perehtyisi João Manuel de Reís-Hannulan tekstiin, jonka jälkeen professori Armas W. Araniuksen kyseisen tekstin kommentaariin tutustumalla olisi mahdollista selvittää, mitä J. M. de Reís-Hannula on itse ajanut takaa tekstillään. Tottakai mitään suosituksia ei tarvitse - eikä aina edes kannata - seurata, vaan luottaa omiin kykyihinsä ja tulkita asiat omalla tavallaan. Eritoten niin kutsuttujen 'taiteiden' saralla selittäjiä ja selityksiä löytyy vaikka kuinka paljon, mutta tästä huolimatta - tai ehkä juuri sen vuoksi - ainakin henkilökohtaisesti kannatan vastaanottajan ja teoksen välistä vuoropuhelua, josta merkitykset syntyvät kullekin omakohtaisesti; jos syntyvät. Tästä huolimatta suositelen professori Armas W. Araniuksen kommentaareihin tutustumista, sillä ne luovat eräänlaisen 'metatason' J. M de Reís-Hannulan ajatusmaailmaan tutustuessa.

Huomautan vielä, että kaikki tämän kirjan tekstit, mukaanlukien professori Armas W. Araniuksen konstruoima kuvaus tekijästä, on tarkistettu ja hyväksytty João Manuel de Reís-Hannulan toimesta.

Tampereella 10.8.2000

Ismo J. Jokinen

On kulunut jo kotvanen aikaa siitä, kun viimeksi *Medu Neter*issä työstimme tätä julkaisua, jota teillä, arvoisat lukijat, on nyt mahdollisuus pidellä hyppysissänne. Teoksen julkaiseminen viivästyi yli vuodella mistään erityisestä syystä riippumatta. Nyt kuitenkin olemme saaneet tämän työn päätökseen kaikkia työntekijöitä ja kirjailijaa tyydyttävällä tavalla. Ilmassa on ollut jopa viittauksia odottamattomaan apuun - *deus ex machina* - tämän teoksen julkaisemisen loppuunsaattamisen kanssa. Yhtä kaikki voim ilolla todeta tuloksen olevan jopa hieman enemmän kuin sen oletimme olevan. Liekö tuolla edellistä edeltävässä lausessa mainitsemallani seikalla osuutta asiaan.

Tampereella 31.12.2001

Ismo "Īśvara" J. Jokinen

Runoja, proosaa ja mietteitä vuosilta 1994-1999

*Eikö kaikkien ihmisten ammatti ole auttaja? Toiset
ovat toimessaan vain hieman toisia toimekkaampia.*

- JOÃO MANUEL DE REIS-HANNULA

AJATUSKONE

Kierrellen ja kaarrellen;

valonnopeudella siirtyillen;

egosentrisestä ja eksistentiaalisesta metafysiikasta sosiaalista
kanssakäymistä rajoittaviin substansseihin.

Satunnaissoitto valitsee taustamusiikin matkaajalle.

Toivonpa totisesti

kappaleen olevan

useita kuuntelukertoja kestävän,

sillä soittimen kaikki funktionäppäimet ovat halvautuneet.

Fyysistä valmiutta tarkkaillen

mahtimasiinan sammutusyritykset

ovat empiriaan pohjaten tuhoon tuomittuja.

Power-nappulaan ei pysty yltämään tietämättä sen sijaintia!

Onko se toisella puolella?

Eteeristen äänien kutsut;

puhuttelut;

kielivät mikrokosmiseen transsendenttiin vaadittavan

siirtymävalmiuden saavuttamisesta.

Häivytystekniikkaa käyttäen;

tietoisuudentilan vaihtuminen tuntuu helpottavalta.

Uni, oi uni!

MESSIAS

Niin, niin!

Avaa se töllötin!

Sama se mitä sieltä tulee,

kunhan vain aika kuluu,
eikä tarvitse ajatella.

Aina kun on mahdollista

rojahda zombiena tuoliin ja

anna mystisten audiovisuaalisten
visioiden vallata tietoisuutesi viimeisetkin neitseelliset pyhätöt.

Jos olet työssä

jätä se,

jotta voisit pyhittää elämäsi universaalin
tiedon vastaanottamiseen.

Tee mahdolliseksi kaikkien kaapeli - ja satelliittikanavien näkyminen.

Näin ei tarvitse koskaan sammuttaa
vitaalisen energian inkarnaatiota.

Voit nukahtaa ja herätä

jumaluuden maagiseen loistoon.

Saavutat yhteyden kosmiseen
kaikkivoipaan.

Olet pelastettu!

Teleluja! Teleluja! Siunattu olkoon ruutu!

“Minä olen tie, totuus ja elämä!”

(Telehallintokeskus 7:12)

OLLAKKO VAI OLLAKO VIELÄ ENEMMÄN?

Oikeiden arvojen määritelmät;
liukuvia käsitteitä
ylimmille eläimistä.
Helpoin tapa on omaksua valmiita malleja.
Elää sokkona.
Miettimättä syvemmin alkuperiä;
olemuksia.
Saarnata pelottomasti.
Poistaa profaanit arvot.
Tuomita kadotukseen kurjat sielut;
syntiset.
Suvaitsevaisuutta hyvät veljet ja sisaret;
isät, äidit.
Vaihtoehtoja on.
Tutkimalla,
vertailemalla,
soveltamalla,
omaa mahdollisimman puhtaaksi aikaisemmin sisäistetyistä
ideologioista ja arvoista kriittisesti tislattuun todelliseen minään eri
kosmologioita sun muita ismejä ja sen sellaista
avautuu uusia maailmoita;
sfäärejä.
“Matkailu avartaa.”,
kuten sanotaan.
Sisäisille tutkimusmatkoille eivät lippujen hinnat ole
järisyttäviä;
mitä matkan lopputulos
kylläkin saattaa olla.
Sopusoinnun ja etiikan löytöretkeily;
henkinen kasvu;
kaikkalainen hyvinvointi.
Hurjia hurmaajia itseään etsiville
mielimatkaajille.
Maailmaa olemassaolevaa = ajattelevaa olemassaolevaa

EVOLUUTION JALOSTAMA

Mikä tuhkaa tuottaa;
siellä täällä nuottaa;
kantona kaskessa käkisee?

Kaukana sitä näkee;
vieressä joskus häpee;
vastuu lie pelkkä klisee.

Tuomion tuoja;
tuhon luoja;
surua suotta saattanut.

Monia vihoja;
omia lihoja;
myös muita, turhaan maattanut.

Päässä tuulee;
kruunuks` luulee;
itseään luomakunnan tän.

Paljon tietää,
mutta sietää
erilaisuutta ei voi hän.

Muilta riistää;
helppo kiistää
vastalauseet on nyt näin:

“Parhaaks` katsoin;
täysin vatsoin;
kaikki kääntyy oikein päin.“

“Tielt` en putoo;
matkaan Plutoon;
jotain sieltä saavuttain.“

“Linnunradan;
jonkun sadan;
vuoden peräst` vallottain.“

Järkkyykö maa;
ennenkuin saa;
mielipuolet paloiks` sen?

Kosk` on aika;
jolloin taika;
päättyy, sit` voi tietää en.

TYKÖNIKÖ TYÖ?

Häpeähuutoja niskaan:
“Vetelys! Laiskuri!”
Haalarit nurkkaan viskaan.
“Missä kunnioitus? Kuri?”
Päätin, nämä työt iäksi diskaan.
Osa joukosta vuokseni suri.

Halveksuntaa, sääliä osalta sain.
Arvottomaks`, orjaks`, tunsin itseni vain.
Omaa identiteettiä, osaa hain.
Nyt tunne en työn ikeä lain.

Kaavamaisen työn viha varttui;
uuden vapauden koitteessa.
Mieleni kummasti avartui;
kasvoi ajatusten loisteessa.
Tietomääräni alati karttui.
Elin silti moitteessa.

Nuorempana vannoin, etten koskaan
jalallain astu pitkään punaiseen.
Meni vuosi, muutama, vaihtui talvi loskaan.
Olin työssä, jota vihasin. Puhkaisin paiseen.
Työttömänä tunne en kuuluvani roskaan.
Probleema ainoa liittyy mammonaan maiseen.

KELLOTAAJUUDEN VÄRINÖITÄ

Kemiallisista prosesseista johtuen;

lähinimimuistin hakuselauksen kohdalla

on suorittimessa hapettumia.

Koneen liiallinen altistaminen puhdistavalle

ja aivokemiaa stimuloivalle yhdisteelle

saattaa olla joskus jopa kohtalokasta.

Pysyviä fysiologisia muutoksia on vaikea havaita lyhyellä aikavälillä.

Haluttuun dissonointiasteeseen on mahdollista päästä monia eri yhdisteitä käyttäen.

Mutta kannattaa muistaa,

että toimintamekanismien häiriöt ja niistä johtuvat mahdolliset seuraamukset ovat materiaalisen olomuodon kunkin yksikön toimintaa ohjaavan periaatteen vastuulla.

Itsensä “aktivointiin“ on silti olemassa muitakin teitä.

TAPAHTUMAHORISONTIN TUOLLA PUOLEN

Tapahtumahorisontin tuolla puolen;

aika on armoton entiteetti;

aikaa ei ole.

Syöksy sisään paloittelee olemuksen;

voimat repivät kappaleiksi;

järjestävät uuteen muotoon.;

sinkoavat rippeet hiukkastomuun;

laajenevan mallin lakeja noudattaen;

lisäten entropiaa satulassa.

Paluu kotiin;

yhteen;

ensimmäiseen.

Kunnes kaikki on yksi.

Nirepakat näännem aj.

PAM!

Peli alkaa taas.

Nyt vaan shakkinappulat järjestäytyvät uudelleen laudalle,

joka ei ole enää shakkilautaa;

eivätkä pelinappulatkaan näytä tutuilta.

Silti - ehkä juuri siksi - peli pelaa pelaamatta.

MIETTEITÄ

Kerrostalo

Kerrostalossa asuu monta asukasta. He kaikki ovat erilaisia jossain suhteessa. He kehittävät, tyytyvät nykyiseen tai peräti taannuttavat itseään alati. Myös elämäntavat ja vuorokautiset aktivoitumisasteet vaihtelevat asukkaiden välillä; luonnollisestikin. Naapuruussuhteista löytyy ihmistunteiden koko kirjo. Joitain tuntemuksia ilmenee korostetummin kuin toisia. Asukkaiden sopaisuus on eräiden taloyhtiöiden päätavoite. Mutta hyvin harvojen kylläkin, sillä suurimmalla osalla on suosikkimajailijat, joihin he pitävät yhteyttä välittämättä vähääkään tai peräti kieltämällä toisten olemassaolon. Hauskinta koko jutussa on se, että jokainen asukas sisältää kerrostalon.

Oikeinkirjoitus

Oikeinkirjoitus on kuin musiikin tekemistä äänenkuljetussääntöjen mukaan; tai "selkeiden" kuvien/maisemien maalausta.; tai tunnistettavien figuurien muovausta eri materiaaleista. Ahtaat ovat käyteaineiden rajoitukset tässäkin asiassa.

Dementia

Itseasiassa dementia tuntuu olevan tila, jossa elämää eletään tuokio kerrallaan sanan varsinaisessa merkityksessä. Yhteys menneisyyden ja nykyisyyden välillä on menettänyt merkityksensä olion identiteetin kannalta. Havainnot tehdään - jos niitä tehdään - nyt. Jäljelle ei jää mitään. Sulje aistit. Pysäytä ajattelu. Ole.

Kyky

Olen kadottanut kyvyn pitää hauskaa; tajusin sen juuri äsken. Tunne-elämää kahlitseva staattisuus näytti minulle kasvonsa.

Kykeneekö rakastamaan, jos ei vihaa?

Onko välinpitämättömyys sitä, että rakkaus ja viha ovat lähentyneet toisiaan? Itse asiassa yhdistyneet ja takertuneet toisiinsa. Joskus ne antavat laimeita merkkejä irtautumisyrityksistään viestittämällä "pidän tuosta oliosta" tai "en pidä tuosta oliosta", mutta siinä kaikki.

Rauha

Ataraksian tavoitteleminen tuntuu mielekkäältä idealta. Luulin jo päässeeni lähelle, kun taas suistuin aivan alkuun; yli alun; toiselle puolelle. Siellä käsitin katsoneeni putken läpi, vaikka luulin sitä kaleidoskoopiksi. Tapasin jälleen Katharsiksen, tuon vanhan kaverin, joka silloin tällöin sivaltaa. Koko voimallaan ei vielä koskaan; luulen niin.

Vihje

Tuntematon sanoo sinulle lauseen, joka ei sovi keskustelun aiheeseen, eikä ilmeisesti merkitse hänelle mitään, mutta sinulle sitäkin enemmän. Kuin jokin korkeampi puhuisi hänen kauttaan; ilmoittaa viestiä sinulle. Taasko mieli leikkii? Yhdistelee asioita tavallaan. Kaikki liittyy kaikkeen. Pois en jätä mitään. Katua en saata; tekoja tehtyjä; sanoja sanottuja. Peli elää. Siirrot suoritan tilanteiden mukaan. Kausaali vallitsee lähes aina, mutta onko periaatteita se? Tosi, taru. Kumpi on kumpi? Tartun kariin, pyrin niin.

Refleksio

Refleksio on huume, johon jää helposti koukkuun. Voi yrittää vieroitusta, joka toimii osittain seurassa ja toimiessa. Mutta olepa hetki rauhassa niin taas se astuu sisään. Kohtuuskäytön hallinta on eduksi tässäkin asiassa.

Dilemmat luovat otollisia tilaisuuksia refleksiolle.

Se juttu

Verhot laskeutuvat. Työvuoro vaihtuu jälleen. Yleensä hieman tämän jälkeen ruoan syöttö katkaistaan, koska alakerrassa asuva entiteetti aktivoituu tämän työrupeaman ajaksi, jota myös on yöksi kutsuttu.

Tuo alakertalainen pitää koko tuotantolaitosta vallassaan; silti kukaan ei ole koskaan nähnyt sitä eikä oikein tiedetä tarkkaan mikä se edes on. Se vaan on ja toimii. Ja sitä ruokitaan. Laitoksen toiminnan kannalta olio on tuiki tarpeellinen. Mutta miksi?

Vaihtoehtoja

Onko sittenkin parempi elää lampaana kuin mustana lampaana? Liikkua laumassa, antaa keritä itsensä, pelätä sutta, toimia ja ajatella niinkuin valkoisten lampaiden kuuluukin. Ainakin se kuulostaa ja näyttää

helpommalta kuin mustan lampaan lähes aina parjattu muoto. Turkkinsa voi toki värjätä ja sulauttaa horisonttinsa. Mutta villankasvu paljastaa todelliset karvat ja varjojen liikenteen lasku turhauttaa. Mene sisään, jotta pääset ulos. Täällä on isä, tuo meille ikuinen kirkas kulkuri, joka ei liiku. Ja silti liikkuu meitä pyörittäen.

Ennenkuulumatonta

Ennenkuulumatonta! Mitä tuo lause assosioikaan mieleeni. Kuvan ahtaasti katsovasta tarkkailijasta. Suhtaumiseni kehityslinja kyseessä olevaan lauseeseen aikakäsityksessäni olevasta tarkemmin määrittelemättömästä hetkestä tämän tekstin tuotantohetkeen: viha -: halveksunta -: sääli -: neutraali?

Kumpi?

Satula vai pallo?

Taso vai pöytä?

Haarukka vai lapio?

Kirstussa lepää kappio.

Madame

Blavatskyn likan oppi:

Äitis puvut on,
salassa,
isis hunnuton.

Lintu

Ping pong kello soi.

Tarkkaan sanas' valikoi.

Varo, kun sä astut sisään,

otan pois, mut' ehkä lisään.

Neuroottinen kaveris' katsoo kasaan;

tuohon.

Salaa poltettu on laveris',

maan tasaan;

alle;

suohon.

Ylös nouse! Feeniks ohjaa;
korkealle taivaan lakeen.
Alta hae se! Siihen pohjaa.
Itse itsestäs löydät sä takeen.

Sato

Muovaa muovaa! Kyllä karkeastakin savesta saa kauniita ja sileitä astioita. Matoisesta mullasta parhaan sadon.

Omituisuus

Älä mieli liikaa asioita, jottet tule hulluksi. Totta vai tarua? Riippuu kai käsitteen hullu merkityksestä tarkkailijalle. Jos sijoitamme sanan “hullu” tilalle “omituinen”, kääntyy vaaka enemmän toden puoleen. Mutta myös käsite “asia” on ongelmallinen. Minkälaisia asioita? Tiskausta, auton korjausta; ihmissuhteita, eksistentiaalisia? “Älä mieli liikaa olemassaoloasi koskevia asioita, jottet tule omituiseksi”. Tämä toimii jo paremmin kuin aloituslause. Mikä on liikaa? Tunti päivässä? 6 tuntia? Kellon ympäri? Tokaisu: onhan minun oltava, koska...tuota...olen.

Kenen mielestä omituiseksi? Määrittele omituinen. Onko omituinen olio, joka ei ajattele niinkuin ajattelemattomat uskovat? Mikä sitten on tosi? Ja mikä taru? Ja mitä miettiminen?

Onko kyseessäolevan lauseen analysointi aiheuttanut itsensä toteutumisen analyysin suorittajan kohdalla lauseen yleisymmärrettävässä merkityksessä?

Oliot

Oliot ovat outoja. Joskus pallot pyörähtävät; jäävät paikoilleen. Aukon reunat liikkuvat paljastaen valkoisia juttuja. Aukosta pursuaa aaltoja; ne tunkeutuvat tänne. Niitä pystyy aistimaan täällä muulloinkin, vaikka lähdeä ei olisikaan havaittavissa ulkopuolella. Muuntamo transformoi aallot sähköimpulsseiksi, jotka tallentuvat ja joskus kertautuvat tilaamatta; itse itsensä tilaten. Silloin tällöin niiden mukana ilmaantuu arkistojen joukosta kuvia; subjektiivisia random-elokuvia. Jännittävintä on se, että näissä näytöksissä on editointi mahdollisuus katselijalla. Se vaatii vain hieman opettelua.

Hei! Nyt pallot pyörähtivät jälleen ja uusia aaltoja kantautuu.

Menkää joku ohjaamoon kommunikoimaan! Kuulummehan samaan lajiin tuon auditiivisen aallon antajan kanssa.

Jos a, niin b

Jos nimesi on a, niin sinulla on ominaisuus x. Tämän implikaatiolauseen totuusarvo on vaikeasti puolustettavissa loogisin menetelmin. Subjektiiiviseen empiriaan pohjaava induktioko? Entä jos ehdollistamme päätelmän siten, että sinun on täytynyt lukea nimesi kautta itseäsi koskeva analyysi, jota olet ryhtynyt tiedostamattasi toteuttamaan?

Tämä johtaa edelliseen kysymyslauseeseen ja näin ollen liikumme kehässä. Tai sitten ehkä tieteellisten menetelmien tavoittamattomissa; metatieteissä.

Tieteellinen ajattelu = karsina.

Tupakoinnin tulos

Tupakoinnin tulos: + 0.

Piikki

Pitkä piikki pistää korkeuteen.
Majakkana mainostaen maisemaa.
Monumentti materian muovaukselle.
Suuri siitoksen symboli.

Ylpeyden ylistämä urotyö.
Reteän rehvastelun repliikki.
Juurella julmat jumalat.
Elävät eläimistä;
eläiminä.

Tiedostus

Mitä enemmän hankin tietoa, sitä vähemmän tiedän tiedostamistani asioista. Siis tietoisuuteni omasta tiedottomuudestani kasvaa. Mitä enemmän tiedostan, sitä vähemmän tuntuu olevan tiedotettavaa.

Milton

Kadotettu paratiisi.

Sisältäkö?

Ulkoako?

Vaiko molemmista?

Selailu

Sivistyssanakirjan selailuko sivistää celestiaaliin suuruuksiin?

Valikoiva kuulo

Informaatioon sisältyvä sytyke antaa intuitioon pohjaavan selektisyyden johdosta reaktiolle arvon 0 tai 1;

passiivisuus tai aktiivisuus.

Sanahelinä

“Sääntöjen“ mukaan tehtyä sielutonta musiikkia

Kulttuuri

Kulttien ideologioiden omaksumista suuremmassa ja pienemmässä mittakaavassa niitä kehitellen. Tuuri turvaa tuotosten tuhkatomuuden laajassa mittakaavassa; siis laajemmassa kuin äsken, nyt, kohta, eilen, tänään, huomenna etc.

Aineko?

Avaruus ja vesi. Liikkuminen aineessa ja lähes aineettomuudessa vaikuttaa samansukuiselta.

Välinpitämättömyyden huipentuma

Mikä kukaan on sanomaan kenellekään mistään mitään?

Klaani

Syntyminen yksisilmäisten klaaniin kaksisilmäisenä mutanttina aiheuttaa katsanto-ongelmia näköaistin suhteen.

Varjot

Varjot riistivät minut takaisin turtumukseen, kun olin matkalla valoon; vai olinko?

TUOMIO

Niinpä niin!
Oikein on näin!
Näet kaikki väärinpäin!

Täällä lepää tieto aito
elämästä; muusta.
Hyve, ajatuksen taito.
Toki ei ole pääni puusta.

Neuvon saatan kysymättä joskus ehkä antaa.
Toisinaan taas tuomio selkäs' takaa korviis' kantaa.

Joka ainoa väärin toimii; elää paitsi minä.
Usein toisten toimet poimii; toimi näin et sinä?

Yksilöstä nousee moinen
oman arvon tunto.
Toiseksi kun jää jo toinen
huonompi on kunto.

Sama pätee ylös, alas
urheilussa; muussa.
Kuten vaikka kilpailussa,
ken on ensin kuussa.

Koko ihmiskunnan taisto
ötököitä vastaan.
Alas, alas, pienentäen,
kaikki kehuu lastaan.

Yksi ainoako vain
on tie jot' voidaan kulkee?
Kadotukseen käy kuin Kain,
jos ohjeilt' silmät sulkee.

Kaiken tuonko tuomio
on sisällytetty tähän?
Hetki vain, hei huomio!
On ihmisyyttä kai se vähän?

OLIOT II

Oliot ovat outoja.

Pallojen pyörähtäessä; jäädessä paikoilleen
aukon reunat avautuvat; muotoaan muutellen.

Onkalon alusta avartuu aaltoja; tänne tunkeutuen.

Muulloin muhii täällä muitakin; omista poroista poreillen.

Muuntamossa uudet purut puutuvat

sähköimpulsseina tallentuvat;

joskus kertautuvat

tilaamatta; ehkä itse itsensä tilaten.

Tuoden mukanaan arkistojen aarteita;

kuvia olleista,

olevista;

tulevista?

Raiskaten niitä voi rasittaa; rujosti ruopata

mielien mukaan muokata; jopa lahjaksi lasittaa.

Hei!

Nyt jälleen jähmeys järkkyi; pyöreädet pyörsivät puutoksen.

Uusia kuuloja kantautuu; kaiuttaen kaikkeuden.

Kommunikointi lienee tarpeen. Joku meissä siis tehköön sen.

Aallon antajan aivoitukset; ominaisia on omilleen.

KAHVILASSA

Istun kahvilassa. Keskellä pitkänmallista isoa huonetta, jonka reunustoja kiertävät looshit. Kahvilan takaosassa sijaitsee tiski, jonka takana baarimikot työskentelevät. Sieltä he poistuvat välillä asiakkaiden pöytiin kiertelemään ja kyselemään mahdollisista lisätilauksista tai peräti uusista, jos sisään on sattunut tulemaan uusia asiakkaita. Radiosta kuuluu mukavaa ja turhanpäiväistä musiikkia, jota on varta vasten tuotettu tämänkaltaisia tiloja varten. Reunalooshien välissä sijaitseva käytävä on vielä jaettu kahtia sijoittamalla sen keskelle rivistö kolmen jalan varassa lepäviä pyöreitä pöytiä, joiden kunkin ympärille on sijoitettu neljä tuolia. Tuolien ja pöytien jalat ovat samantyyliisiä ja mitä luultavimmin valuraudasta valmistettuja. Väritään mustina he huokuvat vastakohtaisuutta lattian valkoisuudelle. Kovapintainen muovimatto kompleksi, yhdistyessään korkeaan kattoon ja niukkaan sisustukseen, luo jotenkin sairaalanoloisen tunnelman. Äänet kaikuivat inhottavasti tilaa ympäröivistä materiaaleista. Minkähän vuoksi ei ole viitsitty kiinnittää huomiota ääntä imevien materiaalien käyttöön tilaa suunnitellessa?

Viereisessä pöydässä, siis vasemmalla, istuu pariskunta, molemmat ovat iältään noin parikymppisiä, juoden kahvia ja nautiskellen leivoksia; tai oikeastaan tyttö nautiskelee omaansa ja antaa katseensa kierrellä ympäri kahvilaa. Poika kuuluu puhuvan jonkin jääkiekkjoukkueen edellisiltaisesta ottelusta, jonka lopputulos oli saattanut hänet kuohuksiin. Samankaltaisen mielentilan saattoi kyllä havaita vallitsevan hänen kohdallaan yhä edelleen. Nimittäin otsasuonet hiuksettomasta päästä pullistellen poika vyörytti ympäristöönsä tyytymättömyytensä ottelun tuloksen suhteen. Kuinka epäoikeudenmukaisesti tuomarit olivat kohdelleetkaan tuota hänen suosikkijoukkuettaan, jonka olisi tottakai pitänyt voittaa. Olihan se sentään hänen suosikkijoukkueensa ja siinä pelasi tuo ja se huippupelaaja, jotka olivat solmineet sopimuksen ensi kaudeksi jonkun suuren rapakontakaisen joukkueen kanssa.

Tyttö katsoi välillä poikaan, joka kävi monologia, ja nyökäytti päätään merkiksi ollakseen samaa mieltä asiasta vaikka todellisuudessa ei edes kuunnellut pojan puheita pitäen niitä mitä ilmeisimmin todella tylsinä. Tämä

oli aivan selvästi aistittavissa hänen käytöksestään, mutta eihän poika huomannut mitään ruutiessaan tuota todellakin ihmisten elämää mullistavaa tapahtumaa, jolla tulisi varmastikin olemaan kauaskantoiset vaikutukset koko länsimaisen sivilisaation tulevaisuuden kannalta. Jotakin hedelmällistä tytönkin kai oli saatava tuosta suhteesta tai sitten tilanne oli vain se, että koska yksineläjät ovat kautta aikojen olleet jonkinasteisessa yleisessä epäsuosiossa ja tyttö ei tietenkään halunnut kuulua tätä outoon häviäjien porukkaan niin pitää sitä jonkun kanssa jakaa elämänsä paremmankin puutteessa. Vaikka tässä tilanteessa ei ollut kyllä mitään jakamista; poika puhuu työlle asioista, jotka eivät tyttöä hetkauta pennin vertaa.

Tytöllä on ruskea puoleenselkään ulottuva suora tukka, joka on kammattu jakaukselle keskelle päätä. Osan tukasta hän on vetänyt sormillaan korvien taakse, jotteivat ne tulisi tielle hänen nauttiessaan kahviaan ja leivostaan. Kauniit kasvot tytöllä kyllä totta tosiaankin on. Korkeat poskipäät, isot silmät, täyteläiset huulet ja kaiken kaikkiaan sirot piirteet. Aivan kuin nukella. Tai jollakin mallitytöllä. Jospa hän tekeekin mallintöitä? Sorjaa vartaloa katsellessa tulee väistämättömästi mieleen stereotypia kauniista mallityöstä ja urheilevasta adonismaisesta nuorukaisesta, sillä poika on aivan selvästi harrastanut kehonsa vahvistamista painojen avulla. Samankaltaisuudet vetävät puoleensa toisiaan ja toisaalta taas erilaisuudet täydentävät toisiaan. Tyttö ajattelee naisten ajatuksia ja poika miesten. Tässä on nyt jälleen elävä esimerkki ja todiste niille, joiden mielestä on erikseen asioita eri sukupuolille.

Kahvilaan astuu sisälle kissa, joka astelee suoraan tuon kaksikon pöytään ja istahtaa siihen pojan viereen. Se kurkottaa kypälällään leivoksen jäänteeseen, joka pojalta on jäänyt lautaselle hänen puhuessaan niin kovasti, ettei ole ehtinyt hotkia sitä loppuun. Kumpikaan tuosta pariskunnasta ei huomaa kissan ilmestymistä eikä edes sitä, että se syö tuon leivoksen lopun. Kukaan muukaan ei osoita panneensa merkille kehräjän astumista nautiskelutilaan. Mikäs täällä nyt on oikeastaan meininkinä? Onko se kaikille niin tuttu, ettei siihen tarvitse kiinnittää huomiota? Kukaan ei edes katsonut ovelle, kun se aukeni. Aukeniko se sitten edes ollenkaan? Kyllä kissa näyttäisi istuvan edelleen pariskunnan pöydässä osoittaen olevansa hyvillään saamastaan makupalasta. Mutta mitä nyt! Sehän katsoo tähän pöytään ja ilmiselvästi nauraa. Pään ympäripyörittäminen ei tuota minkäänlaista tulosta muilta kahvilan asiakkailta toivomani sympatian suhteen. Kissa on yhä edelleen paikoillaan ja ilkkuvan naurun säestyksellä katselee tähän suuntaan. Mutta eiväthän kissat osaa nauraa. Vai osaavatko?

Kaikki muut ympäröivät äänet ovat kadonneet. Vain tuo kissan nauru on vallitsevana äänimaisemana kahvilassa. Miksi kukaan muu ei kuule sitä? Kaikki näyttävät vain jatkavan samoja tekemisiään kuin ennen kissan ilmestymistä. Mitä ilmeisimmin siis ainoastaan tämän pöydän ympäristö on joutunut jonkinlaiseen maagiseen piiriin, joka on eristänyt sen muusta kahvilasta. Mikä kumma on voinut saada sen aikaan? Onko sellainen edes mahdollista? Kuin vastauksena tähän kissa ilmestyy pariskunnan pöydästä istumaan tämän piirin sisälle; tähän samaan nimenomaiseen pöytäan. Se kertoo leivoksen olleen hyvää ja kiittää kutsusta.

- Mistä ihmeen kutsusta, puuskahdan.

- Sinä kutsuit minut tänne, vastaa tuo kissa, joka osaa puhua. "Mutta ei siitä sen enempää. Nyt on aika olla ja mennä, sillä kaikki on ja menee samalla; jopa samalla tavalla".

Tämäpä nyt on merkillistä, mietin itsekseni, kissalla on rusetti kaulassaan. Kenelläkäs muulla oli myös rusetti kaulassaan? Olikos se Pekka Töpöhäntä vai joku muu? Tämä rusetti on kirkkaan punainen ja selvästikin silkistä koostettu. Mirrillä on mirri. Tuo oivallus saa minut hykertelemään itsekseni omalle jutulleni.

Mutta kissapentelepä ilmeisesti osaa lukea ajatuksia, sillä se vastaa tosiaankin itse olevansa oman itsensä omaisuutta, jos nyt joku olento voi jonkun omaisuutta ylipäätänsä olla.

- Oleminen yleensäkin on todella aliarvostettua, valistaa tuo luontokappale. "Katsopa nyt noitakin kahta tuossa pöydässä, josta kävin leivoksen lopun noutamassa. Ovatko he?". Katson vasemmalla sijaitsevaan pöytäan, jota olin tarkkaillut ennen kissan tuloa, enkä havaitse siellä enää mitään muuta kuin tyhjät kahvikupit sekä leivoslautaset, joissa on murusia. Katsahdan kissaan ja totean heidän lähteneen pois kahvilasta. "Katsopa uudelleen!", kissa kehoittaa. Niinpä taasen käännän pääni pöydän suuntaan ja siellähän tuo pariskunta taas onkin. Poika selvästikin selostaa edelleen ottelua tytön keskittyessä ei mihinkään.

- "Katsos kaikki on toisaalta niin yksinkertaista, mutta ei siltikään ole. Nuokin ovat aina valilla ja välillä taas eivät. Niin tämä menee ja on. Juuri tätä on tuo samalla oleminen ja meneminen". Imaisen tupakastani henkosen ja hörppään kahvini loppuun kissan jatkaessa selostustaan tästä todella mielenkiintoisesta aiheesta, jota ei ole tullut ajateltuakaan tuollaisesta näkökulmasta ja tuollaisena kokonaisuutena koskaan aiemmin. Ainakaan muistikuvaa ei moisesta ole tavoitettavissa kovinkaan helposti. Selain ei yllä kuitenkaan kielletylle alueelle; sinne alas, jossa se olento asuu, jossa

asuu kaikki.

Tupakka loppuu ja kahvikin on lopussa, mutta kissa kaataa kannustaan lisää. Se oli vetänyt sen housuistaan kuin Eka Vekara konsanaan. Kissa kertoi kuitenkin, ettei se käytä housuja ollenkaan, vaan kannu oli materialisoitunut sen tahdon voimasta. “Yllättävän hyvää kahvia”, totean maistaessani ensimmäisen suullisen tuota kosmista kahvia. “Tottakai! Parasta!”, ilmoittaa kissa hyvillään. “Siitä tulee aina sellaista kun haluan sen olevan“. Kas, tämäpä olisikin oiva apuväline joskus ja jossain. “Kaikkien on mahdollista saada se aikaan“, on kissan kommentti minun ajatukselleni. “Siellä ne piilevät kaikki jutut. Siellä kielletyllä ja pääsemättömällä alueella. Sinne on kuitenkin mahdollista päästä laillisin keinoin. Kunhan vain ymmärtää olemisen ja menemisen niin tiet aukeavat kaikkialle. Mihin ja mitä vain haluaa“.

- “Hyh-hyh. Jopas on sairasta. Eihän tuossa ole edes rumpuja“, totean kissan ilmoitukseen. “Niin, eikä edes mitään melodiaa, jota voisi vihellä. Sitä on aina haluttu lisää. Melodioita ja melodioita!“, puuskahtaa tuo olento ja me molemmat nauramme kaksinkerroin kippurassa huomioillemme.

Kissa osoittaa oikealla sijaitsevaan pöytään, jossa nuorehko mieshenkilö istuskelee oluttaan hörppiä, ja kysyy josko minua kiinnostaisi käydä kurkkaamassa, mitä ajatuksia liikkuu päässä tuolla henkilöllä. Vai liikkuuko mitään? Vastaan tottakai myöntävästi, koska minua todellakin kiinnostaa tietää moisia asioita. Sitten vain yhtäkkiä olemme kaverin pään sisässä katselemassa sähköimpulssien liikuntaa aivosolukoissa. Kissa selittää joitain asioita aivojen fysiologisesta rakenteesta ja toimintamekanismeista, mutta en oikein pääse asioista jyvälle heikon tietopohjani perusteella. Ja kaiken kukkuraksi kissa käyttää kieltä, josta en ymmärrä hölkäsen pöläystä. Enhän todellakaan ole lukenut lääkäriksi tai muutoinkaan perehtynyt alaan millään syvemmillä tavalla. Tyydyn siis vain katsomaan sitä melskettä, mikä saa aikaan ajatuksiksi kutsuttuja ilmiöitä. Nähtävästi itse keskittyessään johonkin asiaan ei kissa pysty lukemaan ajatuksiani. Eihän minulla toki mitään sitä vastaan ole, että se niin tekee, mutta tämä seikka vain pisti silmäni, jos moista fraasia sallitaan käytettävän tässä yhteydessä.

- “No missä niitä konkreettisia ajatuksia nyt sitten voi tarkastella? Tässähän nyt on vain tätä mekaanista osastoa. Minua kiinnostaisi enemmänkin tutustua sellaisiin juttuihin, joihin pääsee käsiksi ja joista saa jonkinlaista kuvaa tästä koehenkilöstämme“, ilmoitan kissalle.

- “Älähän nyt hätäile. Lähdetään juuresta kiipeämään latvaan, niin kuin on yleensäkin tapana tehdä yleisesti tunnettujen fysikaalisten luonolakien

mukaan“. Niinpä tyydyn sitten seuraamaan kissan retkeilyä täällä mitä ilmeisimmin sille tutussa ympäristössä. Saavumme jonkinlaisen rajan tuntumaan, jonka toisella puolella kissa ilmoittaa olevan elimen, johon Descartes sijoitti ihmissielun. Ivallisesti moiselle väitteelle naureskellen kissa kertoilee halveksuvaan sävyyn ihmisten kuvitelmista yleensä käyttäen esimerkkinä käsitettä nimeltään sielu. ‘

- “Siis sitäkö ei ole olemassa?“, purskahtaa suustani.

- “No eipä ole ei. Tässähän nyt voit itse nähdä tuon prosessin toiminnassa, jonka seurauksia on luultu ja yhä vieläkin luullaan sieluksi joidenkin kulttuurien piirissä“.

- “Mutta entäpä nuo orientista kohoavat näkemykset, jotka erottavat ajattelun ja perimmäisen sielun toisistaan? Mitä sanottavaa sinulla on siihen?“

- “Maya, jos sallit termin käytön harhan synonyyminä. Ja miksetpä sallisi. Onhan se juuri sieltä kotoisin ja sieltä johdettavissa. Siis termi on oikea, mutta sen käsitys on jäänyt vajavaiseksi. Ihminen kokonaisuudessaan luetaan termin piiriin. Ei ole mitään mikä jää, koska ei ole mitään mistä jäädä. Kaikkihan on ja menee, kuten varmastikin muistat“.

- “Rummut!“, huudahdan.

- “Melodia!“, vastaa kissa. Ja taas saamme nauraa makoisasti keskenämme.

No nyt vihdoinkin kissa ilmoittaa meidän siirtyvän tarkastelemaan aktualisoituneita ilmentymiä; ajatuksia. Ja kylläpä olikin mielenkiintoista tutkittavaa. Tuo olutta hörppivä hessu tuumi olevansa jonkinlainen taivaan lahja ihmiskunnalle. Hänellä on niin paljon todella tähdellistä kerrottavaa siitä, minkälaisessa sumussa suurin osa ihmiskuntaa elää.

Hän oli kokenut jo monenlaisia muodonmuutoksia, siis henkisiä, ja kasvanut mielestään runsaasti keskiverron yläpuolelle tuolla saralla. Hän kyllä varmastikin pystyisi mihin vain kirjailijana, ja muusikonakin hän oli verrattoman lahjakas; ainakin omasta mielestään. Jokin vain klikkasi. Hän ei ollut vielä vain löytänyt omaa ilmaisuaan. Siitä kaikki kiikasti. Kunhan vain selvittäisi tuollaiset kysymykset niin johan alkaisi lyyti kirjoittamaan. Käsityksensä ihmisyydestä hän oli jotenkin onnistut muuttamaan sellaiseksi, että sen päämääränä oli ihmisen kohoaminen tunteiden yläpuolelle. Siis ainoastaan pelkän älyllisen kapasiteetin omaavaksi olioksi, jolla ei ole laisinkaan tunteita, koska ne ovat turhia.

- “Joillakin ihmisillä on taipumusta ainakin jossain vaiheessa elämäänsä

ajatella itsestään hieman samoin tavoin“, valaisi kissa todella tietävän oloisena. Ja olihan minun se myönnettävä ainakin omalta osaltani, sillä jossain vaiheessa oli ollut minunkin päässäni vastaavanlaisia ajatuksia. Mutta ei todellakaan ihan näin suurisuuntaisia.

- “Onko se luontaista taipumusta näyttää muille ihmisille, mikä on olentojaan? Vai mitä johtopäätöksiä olet vetänyt näitä asioita tutkiessasi?“, kysäisin kissalta.

- “Niin. Onhan siinä tietenkin sitäkin. Mitäpä olisi evoluutio ilman pioneerejä. Ajattelepa vain lausahduksia, joita lapset päästävät ilmoille halutessaan jonkun näkevän heidän teelmiään tai inventioitaan. Katsokaa mitä minä tein! Katsokaa mitä minä osaan! Tämän tyyppisiin lauseisiin kulminoituu ihmisen kehityshistoria siitä lähtien, kun puhetta on kyetty tuottamaan tai siis se on tullut tarpeelliseksi osaksi ihmistä kehityksen eli jatkuvuuden kannalta. Puhetta ennen kommunikointi tapahtui jollain muulla tavalla; mitä ilmeisimmin eleiden välityksellä. Mutta samankaltaista näyttämisen tarvetta kehittyminen ja muuttuminen ovat vaatineet jo paljon sitä aikaisemminkin.“

TEHTÄVÄ

Niin, häneltä oli viety kaikki; ja annettu vain puukkoa maksuksi. Arvista päätellen kuitenkin kohtuullisen hyvä hinta oli maksettu. Kaupungilla se oli tapahtunut. Keskellä kirkasta päivää. Eikä kukaan ollut tehnyt mitään asiointilaa muuttaakseen. Ehkä tämä johtui osittain siitä syystä, että hän oli niin sanottu laitapuolen kulkija. Tai sitten kysymyksessä on vain ajallemme ominainen välinpitämättömyys lähes kaikkea kohtaan, mikä ei välittömästi koske meitä itseämme.

Joka tapauksessa siis aivan kaupungin keskustassa oli hänet ryöstetty ja pahoinpidelty vieden kaikki, mitä hänellä oli poislukien vaatteet, joita hän kantoi yllään. Ei siten, että hänellä olisi paljon tai mitään arvokasta ollut, mutta ihan periaatteesta hän oli katkera ihmisille. Eikä häntä tästä kai voi syyttääkään? Laitapuolen kulkija tai ei; ei sillä pitäisi olla merkitystä tällaisten asioiden kanssa. Kuka tahansa voi joutua vastaavanlaisen tapahtuman kokijaksi.

Istuin puiston penkillä lukemassa kirjaa, kun hän törmäsi siihen paikalle. Hän kysyi voisiko istahtaa viereeni hetkeksi. Vastasin myöntävästi, sillä mikä minä olen ketään ajamaan pois yleisiltä paikoilta; ja penkki kun sattui vielä olemaan sen verran leveä, että siihen mahtui aivan hyvin istumaan ainakin kolme ihmistä samaan aikaan.

Aluksi hän pyysi, että auttaisin häntä avaamaan perhekossupullon, jota hän kantoi oikeassa hihassaan. Hänen vasen kätensä oli nimittäin arprien johdosta puolikuntoinen, joten hän ei voinut sillä suorittaa mitään laajoja liikkeitä saati suuria ponnistuksia vaativia toiminteita.

Lupasin auttaa häntä korkin poistamisessa, mutta kieltäydyin lunastamasta avajanpalkkiota, joka luonnollisestikin kuuluu aina pullon avanneelle henkilölle. Tai yleensä se on vain korkatuista pulloista, mutta tässä tapauksessa hän lupasi antaa huikan kaverille, joka jelpi miestä hädässä. Ja miksei olisikin jelpannut? Ei se minun itsetuntoani millään lailla kolhaissut, vaikka pari hieman iäkkäämpää rouvashenkilöä aivan avoimen halveksivasti katseli kohtaamistamme.

Hetken siinä höpistyään kaveri kysäisi haluaisinko nähdä nuo hänen arpensa. En ehtinyt vastata mitään, kun hän jo oli riisumassa verryttelytakkiaan ja availemassa paitansa nappeja. Jouduin jälleen hiukkasan avustamaan häntä oikean käden hihan kanssa, koska tuo vasen

käsi oli siinä kunnossa missä oli.

Saatuaan yläkroppansa paljaaksi hän ylpeänä esittely minulle kehoaan eri puolilta samalla kertoillen tikkien määrästä ja siitä kuinka kipeitä kaikki paikat olivat sekä että hänelle ei polilla ollut annettu kuin pari hassua kipulääkettä, joilla ei pitkälle pärjännyt. Niinpä hän oli joutunut hankkimaan itse omat kipulääkkeensä, jotka hän olisi varmastikin hankkinut, vaikka olisi kipulääkityksen saanutkin; ja juuripa sen takia hän ei varmaankaan ollut sitä saanutkaan.

Vasemman kainalon sivussa olevasta haavasta vuosi limaista ihokudoksenalaishöttöä, joka oli osittain kuivunut haavan reunamille silti sen keskustan ollessa koko ajan pikkuisen avonainen. Haava sijaitsi juuri sellaisessa paikassa, että jos hiemankaan liikuttaa kättään niin se varmastikin aukeaa. Näinpä ei ollut mikään ihme, että haava oli repeytynyt auki.

Tässä vaiheessa performanssiamme rouvashenkilöt päättivät paheksuvasti hymisten poistua puiston tuosta osasta siirtyen lähemmäs sen keskustaa, jossa selvästi sivistyneempää väkeä oli koolla. Vierustoverinikin alkoi pikkuhiljaa kyllästyä showhunsa ja kertoi lähtevänsä etsimään joitain kavereitaan, jotka hengailivat puiston jossain muussa osassa. En sen suuremmin estellyt hänen lähtöään. Olinhan kuitenkin tullut lukemaan enkä kuuntelemaan joidenkin muiden ihmisten puhetta joistain asioista, vaikka kyllä minulta sellaiselle lähes aina löytyy aikaa. Kaikki ihmishän ovat kuitenkin toistensa opettajia, joten tällaisesta itsekkästä näkökulmasta katsottuna kaverin vierailu tuotti minulle hetkeksi mielenkiintoisen vastapainon lukemiselle.

Pyyhällettyään jonkin matkaa pois päin hän kuitenkin päätti ilmeisesti mennä lepäämään, sillä suuren vaahteran juureen hän asettautui kyljelleen makaamaan ilmiselvästi tarkoituksenaan suorittaa tajunnantilan vaihto. En siihen sen enempää kiinnittänyt enää huomiota. Olihan aivan tavallista, että varsinkin juuri tuossa nimenomaisessa puistossa pitivät hänenkaltaisensa tapanaan viettää päivät ja yöt näin kesäaikana. Aina puistossa kulkiessa jossainpäin oli uupuneita matkalaisia keräämässä voimia uusiin seikkailuihin. Eikä heihin ketkään muutkaan sen enempää jaksaneet ottaa kantaa, ellei sitten sattunut, että jotain kärhämää ilmeni joidenkin heidän välillä. Tällöin ei ollut harvinaista, että virkavalta saapui paikalle rauhoittamaan tilannetta.

Sattuipa kerran niin, että olin matkalla kirjastoon lainaamaan joitakin kirjoja, joita olin päättänyt tuona kyseisenä kesänä lukea, kun tämä

samainen arvetettu kulkija bongasi minut matkallani puiston halki. Hän pysäytti minut ja kertoi muistavansa viimekertaisen tapaamisemme, jota hieman ihmettelin ottaen huomioon hänen senkertainen kuntosaa. Kovasti hän kuitenkin tuntui olevan kiihdyksissä jostain erittäin tärkeästä asiasta, jota hän ei meinannut ensi alkuun millään saada sanotuksi. Käskin hänen hieman rauhoittua, jotta saisin selvää siitä, mitä hänellä oli sanottavanaan. Hieman siinä kakisteltuaan hän sitten sai muunnettua sanottavansa sellaiseen muotoon, että sain sen dekodattua. Asia oli nyt kuulemma sillä tavalla, että heidän paristaan oli kuollut jokin kovinkin keskeinen henkilö heidän hierarkiastaan. Niin, tämä saattaa kuulostaa oudolta, mutta näiden laitapuolenkulkijoiden keskuudessa on selkeä arvojärjestys, jonka mukaan he toimivat. Se kattaa koko kaupungin sosiaahuollon piiriin kuuluvan alueen, joten verkosto on kohtuullisen laaja tämän maan mittapuun mukaan. Kyseessä on maan toiseksi väkirikkein kaupunki.

No kuitenkin. Heidän joukostaan oli siis poistunut tällainen henkilö, jonka tehtävänä oli määrittää kunkin paikka hierarkiassa. Se ei siis määräytynyt mitenkään sen perusteella kuka oli vahvin, vanhin, kauiten viettänyt jäseneksi pääsyyn vaadittavaa elämää tai mitään muutakaan sellaista seikkaa, mikä kaikkein ensimmäiseksi tulee mieleen, kun on kyseessä hierarkioiden rakenteistuminen. Ei. Heidän keskuudessaan järjestyminen tapahtuu siten, että yksi ainoa henkilö määrittää kuka oli kenenkin edellä arvoasteikolla aivan omien perusteidensa mukaisesti, joita kukaan ryhmään kuuluvista ei aseta kyseenalaiseksi vaan hänen arvotuksensa hyväksytään mukisematta ja niiden mukaan toiminta järjestyi. Tämä kuulosti todella ihmeelliseltä, mutta kuitenkin ehkä enemmän mielenkiintoiselta.

Kuka sitten oli ollut tämä henkilö, joka oli nyt kuollut ja jättänyt täten paikkansa avoimeksi? Niin, sitä ei tiennyt kukaan muu kuin eräs välittäjähenkilö, joka toimi määrätynlaisten toimintamekanismien mukaisesti toimittaessaan uusia järjestyksiä joukolle. Tämän kuriirin hommia hoitava henkilö oli nyt ilmoittanut ryhmälle, että heidän järjestäjänsä paikka olisi avoinna ja ryhmän olisi hankittava uusi henkilö hoitamaan tehtäviä, mutta tietystikin siten, ettei kukaan heistä saisi tietää kuka tuohon virkaan tulisi. Tässä vaiheessa osasin jo arvata, mitä tuleman piti. Eikä arvaukseni mennyt ollenkaan väärin. Juuri minua he nyt tämän henkilön välityksellä pyysivät hankkimaan heille uuden järjestäjän. Tämän jälkeen minun tulisi toimittaa tästä tieto ryhmän välittäjähenkilölle, johon saisin yhteyden soittamalla puhelinnumeroon, jonka tämä minua puhutellut henkilö minulle ojensi. Lupasin tehdä parhaani, sillä harvoinhan tällaisia

tilaisuuksia tulee kohdalle; nimittäin että saa havaita näinkin ihmeellisiä asioita olevan olemassa ja vieläpä itse pääsevänsä osalliseksi toimintaan, vaikkakin vain väliaikaisena toimijana, mutta kuitenkin.

Ihmettelin tietysti millä perusteella he olivat minut valinneet tähän valitsijan tehtävään, johon sain vastaukseksi arvoituksellinen hymyn ja lausahduksen: "Kyllähän se tiedetään. Kyllähän se.". Mielessäni juoksi mitä ihmeellisempiä selityksiä, mutta kun viestinviejästä ei irronnut enää mitään enempää päätin sillä erää jättää asian rauhaan ja yrittää myöhemmin löytää joku ratkaisu siihen tai sitten jättää se vallan ilman vastausta. Kummallisia asioita tapahtuu muillekin elämässä. Miksei siis minullekin? Lupasin ottaa toimen vastaan ja toimia vaadittavaa vakavuutta noudattaen etsiessäni heille uutta järjestäjää.

Jatkaessani matkaani kirjastoon törmäsin erääseen tuttuuni, jonka olin tuntenut jo monta vuotta. Lähes siitä lähtien, kun muutin kaupunkiin asumaan. Hän kertoi olevansa tulossa uudesta työpaikastaan, josta hän puheidensa perusteella piti todella kovasti. Hänen työnkuvaansa kuului kuulemma asioiden toimittamista ja tilanteiden järjestelyä. En kuitenkaan pitänyt sopivana puhua hänelle saamastani tehtävästä, vaikka hän työnsä puolesta varmastikin suoritti vähän samanlaisia askareita kuin mitä etsimäni henkilön tulisi suorittaa. Tuttavani oli mielestäni jotenkin liian karkäs ja ehkä hieman innokas suhtautumisessaan työhönsä ja kaikki tuo aiheutti minussa eräänlaisen torjuvan reaktion. Samanlaisen kuin jos joku puhuisi itsestään pikkiriikkisen korostavaan sävyyn, silti mitenkään aivan selkeästi itseään kehumatta. En siis avannut suutani tarjotakseni hänelle tointa enkä viitsinyt sen vuoksi mainita hänelle mitään minulle uskotusta luottamustehtävästä. Miksi olisinkaan? Eihän minun siitä kuulunut puhua kuin vain sellaiselle henkilölle, jolle aioin tointa tyrkyttää.

Keskustelumme kuluessa ja ajautuessa pois hänen työasioistaan hänen suhtautumisensa minuun jotenkin tuntui muuttuvan. Aivan kuin hän olisi jollain tapaa kokenut itsensä tulleen loukatuksi. Ihmettelin mielessäni, mistä moinen voisi johtua. Olinhan toiminut kaikkia hyvän keskustelun sääntöjä noudattaen enkä millään tapaa ollut mielestäni antanut aiheutta ottaa itseensä tavastani suorittaa kommunikointia hänen kanssaan. Alkaessamme hyvästelemään asia sitten viimein selvisi. Hän nimittäin tokaisi, että mitäs kavereita ne sellaiset ovat, jotka eivät ota toisia huomioon joitakin tehtäviä jaettaessa. Tämänkaltainen lausunto hämmensi minua suuresti, sillä se viittasi siihen suuntaan, että hän muka olisi tiennyt jotain minulle annetusta

tehtävästä. Mutta eihän se voinut olla mahdollista, sillä juurihan minä olin sen vasta vastaanottanut. Ei siitä ollut kuin muutama hassu minuutti. Sen verran mitä nyt sieltä puistosta kaupungille kävelee. Erosimmekin jonkinverran viileissä tuntumissa luvaten kuitenkin tapaavamme oikein ajan kanssa jonakin päivänä uudelleen.

Erään liikkeen ikkunassa on mielenkiintoinen laite, jota olen ihailut aina liukkeen näyteikkunan ohi kulkiessani. Se on todella mieleenpainuva kapistus. Kävin kerran jopa sisällä liikkeessä aikomukseni kysellä myyjiltä jotain laitteesta, mutta kellään myyjällä ei tuntunut olevan aikaa tulla opastamaan minua, vaikka muita asiakkaita ei näkynyt olevan paikalla. He katselivat televisiosta paraikaa näytettävää jalkapallomatsia, jonka lumoissa he vaikuttivat olevan aivan kokonaan. Kyllä he silti noteerasivat minun sisälle astumiseni, mutta ilmeisesti näytin siltä, ettei minulla kuitenkaan ollut varaa ostaa mitään tai sitten vain yksinkertaisesti edustin väärää sukupuolta myyjien katsantokannasta katsellen. Korviini on nimittäin aiemmin kantautunut tietoja, joiden mukaan vastakkaisen sukupuolen edustajat saavat paremman ja syvemmän kohtelun määrätynlaisissa liikkeissä asioidessaan. Tämä väite tuntui aktualisoituvan kohdallani ainakin tuossa liikkeessä käydessäni. Sen jälkeen en ole astunut enää ulko-ovesta sisälle, vaan olen vain tyytynyt ihaillemaan laitetta ikkunasta. Ihme, kun sitä kukaan ei ole vielä ostanut? Liekö tuotteella niin kova hinta tai sitten se on vain sellainen, että sillä ei tunnu olevan mitään käyttöä kovinkaan monelle ihmiselle. Minulle kyllä olisi, jos sen vain saisin haltuuni. Päätin jättää taas laitteen ihailun tällä kertaa sikseen ja käydä noutamassa kirjastosta nuo niteet, jotka minun oli tarkoitus sieltä hakeakin.

Kirjastossa samoilin hyllyrivien välissä etsien noita määrättyjä teoksia, joita halusin lehteillä kotona omassa rauhassani. Yksi niistä löytyikin todella helposti, koska olin jo aiemmin pidellyt sitä käsissäni, mutta en vaan ollut lainannut. Kahden muun metsästys olikin jo hieman hankalampaa: pitkien rivistöjen lomassa nimittäin kirjaston työntekijät pölyttivät par'aikaa kirjarivistöjä. Miten kirjastolla oli muka varaa palkata jokaiselle rivistölle oma pölyttäjä? Eivätkä he olleet mitään kesätyöntekijöitä vaan aivan oikeita kirjastotyöhenkilöitä, koska heille oli karttunut sen verran vuosia ja olin itseasissa tavannut heidät kaikki aiemmilla kirjastossa asiointikerroillani. Nyt vasta pistikin mieleeni tosiaan se seikka, että kaikki nuo pölyttäjät olivat minulle tuttuja kasvojensa perusteella. He siis olivat olleet töissä jo jonkin aikaa tässä tiedon tarjoamossa; tietenkään eivät kaikki vielä koskaan samaan aikaan. Tai mistäpä minä sen niin tarkasti tietäisin. Enhän ollut

kaikkia kirjaston käytäviä koskaan kulkenut samalla kertaa saati päässyt käymään kaikissa “vain henkilökunnalle”-tarkoitetuissa tiloissa.

Kysäisin eräältä työntekijältä mistäpäin voisin mahdollisesti löytää hakemani kirjan, koska pölytystoimenpide oli saattanut kirjojen aakkosellisen järjestyksen epäjärjestykseen. Hänen mielestään minun ei olisi pitänyt olla lainkaan koko kirjastossa tuona päivänä, koska siellä oli meneillään tuo lähes koko työntekijäkapasiteetin vaatima suurpölytystoimenpide juuri sinä ajankohtana. Siitä oli kuulemma ilmoitettu oikein paikallissanomissakin, mutta enhän minä useinkaan lue sitä melkein aina postiluukusta tipahtavaa paperikasaa.

Hän kysyi miten olin päässyt sisään kirjastoon. Ovien ei pitänyt olla auki eikä sisälle voisi päästä ilman avaimia. Vastasin kävelleeni vain pääovesta sisään ja lisäsin vielä sen olleen aivan sepposen selällään. “Niin, niin tietysti! Koska tuuletetaan.”, vastasi jo pikkuisen kiristyneen oloinen pölytystoimitsija minulle, “Pitäisihän se nyt tajuta tyhmemmänkin!”. Minä en ollut tajunnut. Ehkä tämä seikka teki minusta tyhmän, mutta en siitä välittänyt, koska tyhmä tai viisas, sama lopputulos molemmilla on. Ja sitä paitsi tyhmänä ei tarvitse miettiä kaikenlaisia tyhmiä asioita liittyen vaikkapa olemassaolon perimmäiseen syyhyn tai joidenkin asioiden arvoja tai mitään muutakaan sellaista hömppää. Kaikki on suoraa ja selvää. Paljon parempi sellaisena on kuin jonain mukaterävänä näennäisälypäänä, joka päättyy vähintään hullujen huoneeseen pohdittuaan asioita turhan kauan ja perusteellisesti. Tällaisen asian muistan jo äitini minulle minulle maininneen kun olin pieni. Liikaa ei saa lukea. Tätä käskyä vastaan olin kyllä kovasti rikkonut.

Jätin yhä lämpenevän työntekijän omiin oloihinsa ja lähdin pois kirjastosta. En saanut lainattua edes sitä opusta, jonka olin jo löytänyt, koska ketään ei ollut tiskeillä ottamassa vastaan laina-anomustani. Eivätkä itsepalvelupääätteekään olleet toiminnassa. Pettynein mielin siis matkasin takaisin ulkoilmaan ja suunnistin matkani läheiseen kahvilaan, jossa ajattelin suoda itselleni tilkkasen kahvia ja muutaman tupakan.

Sisään asuessani vastaani lemahti mädän tuoksu. Taistelini tieni tiskille, jossa kahvia tilatessani kysäisin tarjoilijalta, mistä mahtoi johtua moinen löyhkä. Vessasta oli kuulemma löytynyt vain kolmisen varttia sitten kuollut mies, jonka raato oli rajattu pois aivan hetki sitten. Auto oli lähtenyt juuri ennenkuin olin astunut sisään kahvilaan.

Mies oli ollut vessassa ilmeisesti jo muutamia päiviä, ennenkuin hänet oli keksitty. Vessat siivotaan vain kerran viikossa, joten sinne kuollut ehtii

hyvinkin muuttaa solujensa aktivaatiotasoa tarpeellisesti tuottaakseen moisen mädän hajun ennen kuin hänet sieltä poistetaan.

Oli sattunut sillä tavalla, että joku asiakas oli halunnut suorittaa suolensatyhjennystoimenpiteen, mikä oli erittäin harvinaista tämänkaltaisten tarjoomoiden kohdalla, ja hän oli jonottanut tuohon pyttyhuoneeseen mielestään tarpeeksi kauan saamatta kysymyksiinsä minkäläisiä vastauksia, jonka jälkeen hän oli kurkistanut sisään lattianrajassa piilevien aukkojen kautta ja havainnut pytyn varanneen henkilön hengettömäksi. Tästä suivaantuneena hän oli säittänyt tarjoilijarukkaa oikein perusteellisesti kohdistamalla häneen muun muassa muutamia erittäin loukkaavia sanoja, josta tarjoilija oli ottanut itseensä. Eikä syyttä. Mitä tekemistä hänellä muka oli vessassa vapautuneen henkilön kanssa? Ei Kerrassaan mitään. Eihän hän ollut ollut työvuorossa edes kuukauteen kesälomiensa takia, joten hän ei ole voinut olla töissä silloin, kun vainaja on astunut sisään anniskelupaikkaan.

Eikö heillä sitten tarkisteta jäikö ketään ihmisiä sisälle ennen liikkeen sulkemista? Näin kuulemma ei tehdä. Sitä ei oltu koskaan vielä katsottu tarpeelliseksi toimenpiteeksi. Milloinkaan vielä ei ollut sattunut sellaista, että joku olisi jäänyt sisälle saati kuolla kupsahtanut sinne. Eikä heillä ollut aikomustakaan muuttaa käytäntöään tapahtuneen johdosta. Tämä nyt oli vain sellainen paljon puhuttu poikkeus, joka vahvistaa säännön. Niin, eihän se mitenkään huonosti perusteltu argumentti ollut tuokaan, ajattelin itsekseni kulkiessani kohti pöytää kahvikupin ja päivän lehden keralla. Ainoa mitä hieman ihmettelin oli se, että eikö kukaan ollut tosiaan haistanut tuota mädän lemua aiemmin? Itse haistoin sen heti, vaikka tupakkaa on tullut polteltua ja monia vuosia. Toisaalta eihän se nyt enää tapahtumaa muuta, joten ei kai sillä ole väliä. Kai?

Lehdessä oli mielenkiintoinen juttu koskien geenitutkijoiden tuloksia. Heidän mukaansa pian on mahdollista saada selville geenien perusteella aikuisiässä ilmenevät asosiaaliset - ja itsemurhaviettiset reaktiot. Nämä geenit paikallistettuaan ihmiskunta voi siis pyyhkäistä olemattomiin itsemurhat ja epäsosiaaliset ominaisuudet itsestään. Kaikki tulevat olemaan yhtä suurta iloista perhettä, kun taudiksi luokiteltuun depressioninkin vielä kehitetään entistä tehokkaammat lääkkeet ja jopa koko depression aiheuttamat geenit paikallistetaan. Mitäpä sitten? Nyt siis on mahdollisuus jalostaa ihmisrotu sellaiseksi kuin sen halutaan olevan. Kaikki toimimme iloisesti yhdessä vielä nykyisyyttäkin paremman tulevaisuuden eteen.

Siemaisin kupista kahvia ja vedin henkoset tupakastani selaillessani lehteä

eteenpäin. Kaikkia juttuja ei millään jaksakaan lukea, vaikka eihän minulla nyt ollut muuta luettavaa kun kirjastokin oli tylästi jättänyt minut tuuliajolle tekstittömään tilaan. Vain tällaisiin oljenkorsiin tarttumalla oli minulla mahdollisuus sammuttaa sanallinen kaipuuni. No mutta mitä nyt? Lehdessä oli pieni ilmoitus, jossa aivan selvästi kehoitettiin minua, niin juuri minua, toimimaan mahdollisimman ripeästi annetun tehtävän hoidossa. Mitäpä tämä nyt merkitsi? Eihän se voinut tarkoittaa kuin juuri sitä tehtävää, minkä otin vastaan niiltä laitapuolenkulkijoiden ryhmältä vain hieman aikaisemmin päivällä. Pakkohän sen oli olla vain sitä. En minä ollut ottanut vastaan mitään muita tehtäviä pitkään aikaan ja ketään muutamaakaan se ei voinut tarkoittaa, koska satun erittäin hyvinkin tietämään, että toista minun nimistäni ei ole olemassakaan. Sen verran erikoinen nimi toimii minun merkkiniäni. Viesti oli näin ollen tarkoitettu vain ja ainoastaan minulle. Ja oikeassahan se olikin. Tässä minä vain join kahvia kaikessa rauhassa vaikka paljon tärkeämmät tehtävät odottivat minua maailmalla. Minusta riippui nyt laitakulkijoiden hyvinvointi. Sekasortoinen tila ei ole hyväksi kenellekään. Järjestäjän kuollessa nimittäin hänen määräämänsä hierarkia ei ollut enää voimassa vaan elannossa; siinä kuka on vahvin hankkimaan elantonsa ylitse muiden ja ohitse kaikkien ennaltamäärättyjen valtasuhteiden. Minulla siis on suuri vastuu kontollani. Tämän vuoksi kulautin lopun kahvin kurkkuuni ja imaisin viimeiset henkoset rökistä ja astuin pihalle toimittamaan tehtäväni.

Suunnistin erään vanhan myllyn luokse, jonka tiesin olevan useiden erilaisia asioita tekevien ihmisten kohtauspaikkana toivoen sieltä löytäväni sopivan henkilön laitapuolenkulkijoiden järjestäjän tehtävää hoitamaan. Mylly sijaitsi kosken varressa ja siellä oli aikanaan ollut kovin ruuhkaista; mutta ei enää moniin vuosiin. Myllyn kupeessa oli mukava istuskella sinne rahdattujen penkkien päällä. Ei mikään ihme, että monet ihmiset pitivät paikasta ja tykkäsivät kokoontua sen luokse turisemaan tutuista ja vähän vieraistakin.

Saapuessani paikanpäälle ei sinne vielä ollut tullut ketään minulle tuttuja henkilöitä. Jokunen pariskunta vaelteli pitkin koskenvarrtta joidenkin toisten istuskellessa vieri vieressä toisiaan syvälle silmiin katsoen. Kävelin muina miehinä penkkirivistön ohitse myllyn takaa alkavalle tienpätkälle, jota pitkin pääsee pienelle laiturille, jonka kautta taas ennen myllyn jauhamia jauhoja kuljetettiin järvenselän toisella puolella sijaitseviin kyliin. En ehtinyt kuitenkaan kovinkaan pitkää matkaa tallustaa, kun joku kutsui minua nimeltä. Käännyin ympäri, koska olin kuulevani äänen tulevan takaani,

mutta en kyennyt havaitsemaan ketään, joka olisi voinut nimenäni huutaa. Kutsu toistui silti jälleen ja se tuli hieman vasemmalta korkean ruohikon seasta. Tarkensin katsettani löytääkseni äänilähteen ja sitten vasta sen näinkin. Kyseessä oli pieni tonttu, jolla tuntui olevan minulle jotakin kiireellistä asiaa.

Hän viittoi minua tulemaan luokseen ja seuraamaan häntä myllyn taakse pois ihmisten silmistä. Siellä hän kertoi minulle olevansa myllyn tonttu, joka oli ollut työttömänä jo vuosikaudet. Siitä lähtien kun mylly lopetti toimintansa; tai siis ihmiset lopettivat toimintansa myllyllä. Tonttu katsoi parhaaksi puhutella minua sillä perusteella, että minussa näytti olevan joku merkki. Sellainen merkki, mikä kertoo, että sen kantaja on jollain käsittämättömällä tavalla tärkeällä sijalla. Mutta vain pienen hetken. Sen aikaa kun hänen sälytettäväkseen annettu tehtävä tulisi täytetyksi. Sillä vain tehtävää suorittavilla voi tuon merkin havaita. Yritin udella häneltä miten tuo merkki sitten ilmenee ja mikä se on, mutta tonttu ei ottanut kuuleviin korviinsa minun uteluitani. Hänellä tuntui olevan huomattavasti tärkeämpää tiedotettavaa kuin kertoa kyselijöille mitään yksityiskohtaisempaa heidän kantamastaan merkistä.

Nyt alkoi kuulemma olla jo kiire, sillä lähempää merkkiä tarkastellessaan tonttu kykeni havaitsemaan siitä paljon enemmän merkityksiä kuin sitä vain kaukaa katsellessa. Tehtävään annettu aika alkoi huveta kiihtyvää tahtia. Sanoin, ettei minulle ollut puhuttu mitään mistään ajasta. "Eihän koskaan puhuta ajoista tehtäviä annettaessa. Etkös nyt sitä tiedä?", vastasi tonttu minulle. Ilmoitin olevani tietämätön mooisesta asiasta, johon lauseeseen tontun seuraavat sanat jo sekoittuivat. Minun piti todella nopeasti saada tehtäväni suoritetuksi tai se ei tule suoritetuksi ollenkaan ja siitä ei hyvä seuraa.

Tonttu hätäisti minut pian matkoihini varoitussanojen kaikuessa yhä korvissani. Nyt oli siis todella kiire. Tontun näyttämää oikopolkua pitkin pääsinkin nopeasti kaupungin keskustassa sijaitsevalle aukiolle, josta minun kuulemma täytyi löytää ratkaisu tehtäväni. Torilla virtasikin ihmisiä solkenaan kaikkien kiireesti matkatessa johonkin. Pysäytin erään kulkijan kysyäkseni, mikä kaikkia vaivasi. Hän ei vaivautunut vastaamaan ollenkaan vaan jatkoi kiireistä kulkuaan alati kiihdyttäen askeleitaan. Hyppäsin virtaan mukaan katsoakseni mihin tämä hälinä johtaa.

Ihmiset pälpättivät toisilleen lauseita nopeassa tempossa. Sain selville sanan sieltä toisen täältä. Pystyin niiden perusteella konstruoimaan jonkinlaisen teorian massojen matkasta. Oli siis käynyt ilmeisesti niin, että

laitapuolenkulkijat olivat ottamassa valtaa kaupungin itälaidalla. Kukaan ei tiennyt miksi he olivat liikkeellä, mutta naapurikaupunkien poliisivoimatkin oli hälytetty paikalle tilannetta rauhoittamaan. Yhdistyneiden virkavaltavojen keinoin ei tilannetta oltu saatu hallintaan; päinvastoin. Puistokemistit olivat aivan kuin saaneet lisävoimia vastapuolelle tulleista apujoukoista. Tehtävänantajani jollakin tapaa kykenivät imemään energiaa vastapelureiltaan. Mitä enemmän heitä vastustettiin sitä voimakkaammaksi he tulivat. Tämä taistelu ajautui yhä lähemmäs kaupungin ydinkeskustaan pakottaen ihmiset evakuoitumaan pois sen tieltä.

Tähänkö sitä nyt sitten oltiin tultu? Näinkö kauan olin vitkastellut tehtävän suorittamisen kanssa? Nyt kaikki saavat kärsiä saamattomuuteni seuraukset. Ehkäpä kuitenkin pystyisin jollain tapaa vielä estämään totaalisen asioiden kaaostumisen. Täytyisi vain löytää sellainen pelikaani, joka pystyisi viemään viestin perille. Ikävä kyllä ne ovat nykyaikana kovin harvassa. Varsinkin sisämaakaupungeissa ja vielä näin pohjoisilla leveysasteilla niiden kohtaaminen on miltei mahdotonta. Vaihtoehto B:n mukaan vastaus täytyisi löytyä tehtävän täyttämisestä. Mutta mistäpä nyt sellainen ihminen tähän tupsahtaisi, jolle voisin tuon toimen ojentaa ja sitä kautta katsoa tehtävä suoritetuksi?

Hyppäsin ohii kiittävän kuormurin lavalle istuskelemaan ja polttelemaan tupakkaa. Olihan siitä jo aikaa, kun viimeksi oli tullut pössöteltä. Yllättäen kuorma- auton lavalla vaikutti olevan paljon iloisia ihmisiä; ja kaikilla oli hassut vaatteet ja he heittelivät jotain karamellejä tai jotain pitkin tien vartta siellä seisoville ihmisille, jotka tuntuivat kovasti hurraavan lavalla matkustaville ja heidän tekosilleen. Enhän minä nyt tällaista kovin kauaa jaksaa. Eikä sitä mikään pakko kai ole jaksakaan. Kierähdin alas lavalta ja jäin makaillemaan aurinkoiselle ruohikolle yhä sätkä huuessani palaen. “Kylläpä aurinko sitten on mukava kapistus”, kuulin jonkun sanovan vieressäni. Käänsin pääni ympäriin ja kohtasin vanhan tuttavani kouluajoilta entisestä kotikylästäni. Hän oli tullut tänne kaupunkiin katselemaan joen virtausta, mutta ei ollut päässyt sinne asti kaupungissa riehuvien mellakoiden johdosta. “Mitä sinulle kuuluu?”, hän kysäisi iloisena. Kerroin, että oikeastaan tällaista samanlaista kuin mitä nyt oli kuulunut jo pitkän aikaa. Ei mitään suurempaa muutosta suuntaa eikä toiseen, mitä nyt jatkuvaa mikrotason muutosta, jota ei tietenkään lasketa, ellei se yritä määrättyjä normitettuja rajoja. Hän puolestaan kertoi itse olleensa pari vuotta merillä karhuna ja tätä kautta päässeensä kiertelemään vähän maailmaa (T)turkissa;

ja muutenkin; ja muuallakin. Kerroin sen kuulostavan erittäin hienolta ja pyysin häntä tarinoimaan vähän noista matkoistaan, jotta tällainen ikinä-missään-käymätön saisi edes jonkinlaista hajua arkisen kokemuspiirin ulkopuolella olevasta maailmasta. Hän suostui pyyntööni ilomielin.

SUO

En tiedä teistä, mutta minä pidän soista. Noista niitä ympäröivän metsän sydämistä. Ne jotenkin vetävät minua puoleensa. Varsinkin minun oma suoni, jonka olemassaolon tajusin noin kaksikymmentävuotiaana. Vaikka olinhan minä jotenkin tiennyt sen olemassaolosta jo paljon aiemmin. En vain ollut löytänyt tietä sen luo. Nuo suot tuppavat olemaan joskus niin sankan metsän suojassa, että ihan huomaamatta niiden ohi kävelee.

No kuitenkin tämä löytämäni suo on mielestäni mielenkiintoinen. Sitä ympäröivä puusto vaikuttaa ryhmittäytyneen, aivan kuin suojatakseen suota, sen ympärille. Ehkäpä juuri tämän takia se olikin vaikeahkosti löydettävissä. Eikä se sitäpaitsi aiemmin tuntunut edes kiinnostavalta, joten sitä ei ollut tullut edes etsittyäkään. Mutta sitten kun löysi tien sen luo niin se ei enää päästänyt otteestaan. Siellä vallitseva tunnelma vaikutti aivan kuin vangitsevan katselijansa. Ja se vaikuttaa samalla tavalla yhä edelleenkin.

Kummallista, että noista soista ei sen enempää kerrota. Ehkäpä syy on juuri siinä, että niiden vangitseva tunnelma tuntuu joskus hyvin pelottavalta. Se toden totta vie löytäjänsä mukanaan. Pitää otteessa eikä päästä irti enää koskaan. Se vaatii tulemaan luoksensa ja olemaan siellä. Suo paljastaa siellä olijalle moninaiset kasvonsa.

Eräänlaisen kuolleen tunnelman takia se vaikuttaa ikaikaiselta ja paljon nähneeltä. Siellä eivät tunnu muut metsän elävät mellastavan. Edes silmäkkeen vesi ei tunnu kelpaavan kenellekään juotavaksi. Juuri siellä vallitseva hiljaisuus on sen tuottaman ambivalenttisen tunnetilan perimmäinen syy. Nimittäin äänetön tila on samalla sekä rauhoittava että hyvin pelottava. Loppujen lopuksi suo ei tietenkään ole aivan äänetön. Äänien kuuleminen vain vaatii totuttelua siellä vallitsevaan ympäristöön. Muutaman kerran siellä oltuaan alkaa kuulla mitä erilaisempia ääniä. Ne kaikki ovat kuitenkin jotenkin tuttuja. Kummallinen tunne, jonkinasteinen deja-vu-ilmiö, hallitsee koko ajan olotilaa noiden äänien kautta. Suo tuntuu tuntevan tarkkailijansa täysin; ehkä jopa paremmin kuin tarkkailija itse. Sen kertomat tarinat ja näyttämät kuvat; voi, niitä ei pysty sanoin kuvailemaan. Tuo kaikki täytyy vain kokea. Olla läsnä siellä ja sulautua yhteen silmäkkeen simuloiman maailman kanssa.

Tutustuttuaan tuohon suohon sitä pystyy jonkintasoisesti manipuloimaan. Ohjata se kertomaan ja näyttämään haluamiaan asioita haluamallaan tavalla. Tai sitten asia onkin niin, että suo saa kuvittelemaan sitä pystyttävän

manipuloitavan. Tavallaan valheellisella tavalla tarkkailija täten tuntee olevansa tilanteen herra, vaikka tilanne onkin täysin päinvastainen. Mikä onkaan sen parempaa kuin saada orja tuntemaan olevansa herra; mato olemaan maagikko.

Muistan kyllä kerrotun, tai oikeastaan varoitettun, soiden vaaroista. Tämä takauma tapahtui käytyäni muutaman kerran suolla ja jo jonkin verran siitä tietäessäni. “Soille ovat monet kadonneet”, kuului tuo varoituksen sana. Osittain ehkä siitä johtuen ei niitä ollut tullut etsittyä. Toisaalta taas ne, jotka olivat niillä käyneet eivät tuntuneet kiinnostavilta silloin, kun ei itse ollut vielä kokenut suota. Siellä käyneiden tarinat tuntuivat mitättömiltä ja mihinkään johtamattomilta. Suosta he vain puhuivat, jos jotakin yleensä puhuivat. Tai puhuivat he muustakin, mutta vain suo tuntui oikeasti heitä kiinnostavan. Kukaan heistä ei silti osannut kertoa tarkkaan tietä soille. Tämän asian muistan minua useasti ihmetyttäneen. Nyt se ei enää ihmetytä, koska on löytänyt tien suolle eikä itsekään osaa ketään sinne perille asti neuvoa. Pystyy vain antamaan joitakin vihjeitä miten sinne ehkä mahdollisesti voisi löytää. Samalla kyllä huomaa sen, että edelleenkin suolla käymättömät eivät ole kiinnostuneita niistä sen enempää kuulemaan kuin silloin itsekään.

Joskus sitä toivoo, että ei olisi edes löytänyt koko suota. Silloin voisi jossakin suhteessa olla paljon helpompaa. Suo on ikään kuin sellainen pahalainen, jonka kertomat asiat vaikuttavat suuresti elämään. Se on oikeastaan ottanut täydellisesti valtaansa ohjailleen tarkkailijan elämänkulkua kokonaisvaltaisesti.

Silloin tällöin kun suota ei ota huomioon tai yrittää unohtaa sen kokonaan eikä mene sinne, tätä sattuu kyllä harvoin, mutta joskus on sellaisia hetkiä, että haluaa päästä siitä eroon, niin se kyllä ilmoittaa olevansa olemassa hyvinkin voimallisella tavalla. Kun näin käy sinne on vain pakko lähteä ja jättää kaikki muu. Kuin mustasukkainen siippa tai hylätty rakastaja se kostaa julmilla tavoilla tuottaen tuskaisia tuokioita toimijalle. Silloin silmäkkeessä uidaan, mutta siitä pääsee vielä rannalle. Jos pohjaan jää kiinni niin paluuta ei ole. Sinne jämähtää eikä pääse ikinä pois. On vain suo ja sen silmäke jonka kanssa on tullut yhdeksi. Taistelu on ohi. Voimat on kulutettu loppuun ja suo on saanut täydellisesti omakseen. Enää voi vain katsella pinnan alta suota ympäröivää puustoa, joka kaartuu peittäen silmäkkeen ja jollakin kummallisella tavalla vaikuttaa ilkkuvasti nauravan pinnan alla olijalle. Metsä piilottaa sydämensä ja sen syömän vangin lihansyöjäkasvin tavoin. Samalla tavalla tuo sydän myös sulattaa keskiössään piilevän oleilijan

tehden siitä täydellisesti yhtä itsensä kanssa. Nyt ei enää koskaan poistua tuolta suolta. Siellä on ja pysyy.

21.6.1998

*

Entäpä metsissä vaeltaminen sitten? Sehän se vallan hienoa onkin. Kuulla tuulessa humisevien puiden kuiskivan kaskuja korvaansa, katsella uusien puiden taimien kamppailua elintilasta, seurata metsän elävien elämäkulkua ja haistella tuon maailman tuoksuja. Metsien moninaisuuden näkeminen, lehtimetsät, kangasmetsät ja niin edelleen, auttavat tuntemaan oman lähimetsän ulottuvuudet; arvostamaan sen omalaatuisuutta silti sitä kuninkaaksi korottamatta. Sillä eikö ole niin, että metsienkin moninaisuus palvelee eri tavoilla orientoitunutta olemista? Eivät kaikki eläimet ja kasvit kykene kukoistamaan samanlaisessa ympäristössä; tai toisaalta ovatko ne kaikki siten osaltaan ympäristöjensä tuloksia? Kuitenkin osittainen tilanteeseen sopeutuminen helpottaa yleistä metsissä samoilua.

Metsiä täytyy joskus harventaa, jos halutaan niiden kukoistavan, tietysti sillä tavalla kuin näennäisen vallan kahvassa olijat haluavatkin niiden kukoistavan, mutta harvennustoimintaa ei silti kannata välttämättä kuitenkaan suoralta kädeltä tuomita. Metsissä nimittäin on niin monia puolia, että niiden kaikkien yhtäaikainen näkeminen vaatii paljon voimia ja laajaa näkemystä. Jos halutaan metsän muotoutuvan tietynlaiseksi on sen kasvua ja kehittymistä säädeltävä. Vapaana kasvavat metsät aiheuttavat jossakin päin rehevöitymisongelmia. Luonto tietysti on aika pitkälle huolehtinut tuottamistaan tuotteista parhaaksi katsomallaan tavalla, mutta toisaalta taas luonnon toimiinhan metsien harventaminenkin kuuluu: se tekee sitä sekä suoraan itse että käyttämiensä välikäsien kautta.

ERM

Pysyvyyden metsästys on eräänlainen elämäntapa. Sitä etsii jokapaikasta ja pettyneenä saa huomata ennemmin tai myöhemmin ettei sitä mistään löytänytäkään. Kaikki tuntuu olevan koko ajan enemmän tai vähemmän muutostilassa. Entä voisiko tuo muutostila sitten olla se paljon etsitty pysyvyys?

Ermkin etsi pysyvyyttä. Tietynlainen ahdistuneisuus tuntui olevan vallitsevana olotilana, josta hän silloin tällöin pääsi pakenemaan mitä erilaisimmin keinoin. Mutta loppujen lopuksi kävi ilmi, että aina tuo sama tyhjyyden tunne palasi takaisin ehkä jopa vielä hiukan voimistuneena kerta kerran jälkeen. Pääteisiin hän ei enää liiemmästi koskenut, koska oli todennut niiden tehottomuuden ja petollisen luonteen. Ne olivat ilmeisestikin itseasiassa salajuonessa mukana kasvattaakseen tuota ahdistusta. Ensin ne tuntuivat helpottavan olotilaa, mutta tiettyssä vaiheessa ne vain ruokkivat tuota tuntematonta ja aina otteesta lipeävää muodotonta hirviötä.

Olion ymmärtäminen osaksi olemusta ehkä tuottaisi vapauden, päätteli Erm. Niinpä hän suostui hyväksymään tyhjyyden luonnolliseksi osaksi itseään jollakin tasolla kuitenkin yhä haikaillen erilaisesta pysyvyydestä.

Totuttuaan tiloihinsa ja vain enää aniharvoin niiden oikeutusta epäillen hän jatkoi olemistaan. Itseasiassa tästä kulmasta katsellen oleminen näytti kokonaisvaltaisemmalta ja syvemmältä sekä näistä asioista johtuen ehkä hieman koomilliseltakin. Eritoten kaikki se vakavuus, jolla suurin osa Ermin kaltaisista suhtautui olemiseen yleensä. Olemisen erilaisia muotoja tarkkaillen Erm harjaantui havaitsemaan tasoja, jotka eivät hänelle ennen olleet auenneet. Olioiden mitättömyys ja tarkoituksettomuus paljastui monella tavoin Ermin elämässä. Pysyviä asioita hän ei enää edes halunnut vaan muutoksesta tuli se jumala, jota hän olisi palvova aikansa ja johon hän tulisi pyrkimään.

Sarjalukemistojen aikakausi ei toden tottakaan ollut kadonnut mihinkään. Päinvastoin se vaan oli kasvattanut valtaansa Ermin kaltaisten olioiden keskuudessa. Senkaltaisten asioiden ympärillä pyöri monien mitätön oleminen. Mutta ei se Ermiä haitannut tietyn vaiheen ylitettyään. Sarjalukemistot vahvistivat vain paikkaansa tiedottajina, joista kanssaolioiden mielenkiinnon kohteet oli mahdollista selvittää hyvinkin seikkaperäisesti. Hauskuuttajina ne olivat aivan ylivetoluokkaa. Mikä olisikaan ollut hauskempaa kuin lukea jostakin, joka teki jotain millä ei

oikeasti ole mitään merkitystä millekään niin kuin ei millään muullakaan ole mitään merkitystä millekään; ainakaan Ermin näkemyksen mukaan.

Miksinäkään sanansaattajaksi Erm ei halunnut tietenkään ryhtyä. Useinhan on tapana alkaa paasaamaan omista havainnoistaan ja omasta erinomaisesta kyvystään nähdä ja tietää jotakin sellaista kuin esimerkiksi hyvä tai kaunis tai jokin muuta vastaavaa. Näillä asioilla ei Ermille kuitenkaan ollut mitään syvempää merkitystä, joten miksi sellaisista asioista kenellekään mitään toittamaan.

Erm havaitsi sellaisen asian, että hänellä ei liiemmästi ollut enää mitään sanottavaa kenellekään, koska mitään merkityksellistä ei ollut olemassa. Tai olihan sentään jokin sittenkin; nimittäin Ermin oman olemuksen tutkiminen, jonka kautta olisi mahdollista havaita joitakin asioita olemisesta, joilla niilläkään ei tietenkään ollut mitään merkitystä, mutta ne tuntuivat vain olevan ainoita hieman enemmän kiinnostavia asioita.

Joskus sattui kuitenkin sellaisia tapahtumia, jotka saivat Ermin epäilemään näkökulmansa mielekkyyttä. Kuten kerran, kun Erm tapasi jotakin, joka olisi halunnut, että olisi ollut Ermille merkityksellinen; tai jopa enemmän; kaikki kaikessa. Kyllä monet asiat olivat Ermille merkityksellisiä, mutta vain jollakin tasolla. Eivät siis kokonaisvaltaisesti, koska milläänhan ei oikeasti ole mitään väliä. Siis kun oikein syvällä tasolla ollaan tekemisissä. Erm noudatti kuitenkin tiettyjä periaatteita, joiden mukaan hän oli. Nimittäin toisten oljoiden jonkinlainen kunnioittaminen ja pyrkimys siihen, ettei loukkaisi ketään sekä se, että kaikki olivat samassa veneessä; Ermin vertauksia käyttäen Titanicissa, jonka kaikki uskovat olevan uppoamaton. Täten Erm tunsi tässä tapaamistilanteessa jokin sellaista, jonka vuoksi hän oli hieman ehkä surullinen. Tavattu olisi halunnut Ermistä tosiaankin jotakin, jota Erm ei kyennyt antamaan, koska se ei hänen mielestään ollut merkityksellistä. Suruisuus johtui siitä, että erästä periaatetta hänen toimintansa tulisi rikkomaan. Loukkaaminen, vaikkakin tietysti tahaton, tulisi olemaan väistämätöntä. Tälle Erm ei voisi mitään ja juuri siitä syystä hän tunsi jokin jota tässä siis nimitämme suruisuudeksi.

Itse Ermin oleminen on mitätön asia ja tällä kirjoitushetkellä se ainakin jatkuu vielä. Niin ja tässähan nyt siis kävi näin, että tuo ihan alussa kerrottu asia ei pidä paikkaansa. Siis se, että Erm olisi etsinyt pysyvyyttä. Ehei, hän oli lähestulkoon heti etsintöjensä alussa päätenyt muutokseen. Virhe johtuu vain siitä, että Ermin tarinan piti olla toisenlainen, mutta se tuli omalla painollaan tällaiseksi.

22.6.1998

TEOS

Teoksen sijaintipaikka oli suurin piirtein tiedossa. Olihan siitä ollut juttua paikallisessa lehdessä sekä paikallisteeveessä. Nuo hiekkakuopat olivat muutoinkin ennestään jo tuttuja ainakin H:lle. Hän oli nimittäin asustanut koko ikänsä noin viidentoista kilometrin päässä noista hiekkakuopista. H:n seuralainen sitä vastoin oli jonkin verran kauempaa kotoisin ja näin ollen hän ei ollut koskaan aiemmin päässyt tutustumaan alueen tarjoamiin näkyisiin.

Teoksen, jota pari oli menossa katsomaan, oli suunnitellut eräs kanadalainen nainen. Työn suoritus taas oli jäänyt maanrakennusammattilaisten hoiteille. Kyseessä oli nimittäin sen verran massiivinen luomus, ettei sitä omin voimin muutamassa päivässä saa pykättyä kokoon; ainakaan näillä kyvyillä, joita olemme tottuneet pitämään ihmisolioille ominaisina. Eivätkä ammattilaisetkaan parin päivän aikana teosta olleet pystyttäneet. Kyllä se muutamia työpäiviä oli vaatinut.

Teoksen luo johtava tie haarautui isommasta pikatiestä jo noin 5-6 kilometrin päässä itse sijoituspaikasta. Ensimmäiset opasteet tulivat näkyviin vasta kolme kilometriä ennen hiekkakuoppaa. Pariskunta olisi odottanut ensimmäisten opasteiden sijaitsevan jo ennen tuota pikatieltä risteävää pikkutietä, jota myöten pääsee moniin pikkuisiin asutuskeskittyymiin, joita voimme tässä kutsua vaikkapa kyliksi. Kaikesta tästä huolimatta perille oli kohtuullisen helppo löytää varsinkin kun H oli siis jossain vaiheessa elämäänsä näitä setuja kolunnut, kuten tuli tuossa jo aiemmin mainittua. Saavatkoon merkkien pystyttäjät tällä kertaa siis anteeksi huonot viitteensä.

H ja O, joka oli tuon pariskunnan toinen osapuoli, kääntyivät toisen opasteen luota oikealle ja siinäähän tuo heidän halajamansa ympäristöteos jo sijaitsikin. Siitä näkyi vain osa, sillä se oli sijoitettu hiekkakuopan pohjalle, jonne ei ollut täydellistä näköyhteyttä vielä näin kaukaa eikä vielä tältä korkeudelta.

Vain yksi auto oli parkkeerattuna kuopan reunamalle. Mitä luultavimmin ajankohdasta johtuen suurempaa määrää katselijoita ei ollut saapunut paikalle. Näyttihän kello jo puolta yhtätoista keskiviikko iltana eikä tähän

aikaan kai kukaan kunnan ihminen enää liiku ulkosalla; vai? Joka tapauksessa heidän ajettuaan parkkiin ja astuttuaan ulos ajoneuvostaan he näkivät nyt koko systeemin yhdestä kulmasta. Teoksen päällä kulkevalla polulla näkyi kaksi ihmistä kävelemässä ja näytti siltä, että olivat suunnistamassa autonsa luo eli he tulisivat kohtaamaan matkallaan H:n ja O:n.

H ja O päättivät kietaista purupusseistaan poltettavaksi tarkoitetut pötkäleet ikään kuin kruunatakseen siirtymisen suoritetuksi. Siirtyminen tarkoittaa tässä sitä, että pariskunta oli liikkunut auton välityksellä läheisestä, tämän maan mittakaavassa, suurehkoa ihmiskeskittymästä tänne parinkymmenen minuutin ajomatkan päähän maaseudun rauhaan. Ilma tuoksui luonnollisestikin aivan erilaiselta kuin tuossa suuressa zippaamossa, jossa ihmiset ovat tunkeneet itsensä käsittämättömän lähelle toisiaan ja toisaalta taas toisella tasolla vice versa. H ja O eivät kuitenkaan tästä ympäristön ominaisuudesta tässä vaiheessa sen enempää kyenneet nauttimaan noiden tupakoidensa syttyessä palamaan ja niistä irtautuvan savumuotoisen piinaajan vallatessa heidän kehojaan samalla lamauttaen molempien kyvyn aistia ympäröivää olemista eräällä aistillaan.

Heidän suunnatessaan kohti teosta tulivat nuo teoksen päällä kävelleet ihmiset heitä vastaan ja he paljastuivat nuoreksi pariiksi, jotka H:lle ja O:lle hymyillen astuivat kulkuneuvoonsa ja sen käynnistäen liukuivat pois alueelta. H ja O jatkoivat matkaansa kohti tuota vihreää matoa, jonka muotoiseksi sommitelma alkoi muodostua mitä lähemmäksi he sitä pääsivät. Kyllähän H tiesi suurin piirtein teoksen muodon jo ennestään, sillä olihan hän nähnyt siitä otetun kuvan tuossa aiemmin mainitussa paikallisessa sanomalehdessä.

Teoksen vihreä yleisolemus vaikutti kiinnostavalta, koska se tuntui olevan jotenkin niin täysin erillään sitä ympäröivästä hiekkapeitteisestä rinnevaipasta. Ruoho, jota tuo teosta peittävä vihreys oli, vaikutti tekoselliselta, mutta lähempi tarkastelu paljasti sen olevan ihan oikeaa ruohoa. Se oli päässyt kasvamaan ihmeen pitkäksi vaikka koko hökötyks ei ollut kovinkaan kauaa vielä ollut paikallaan. Ruohomattoon oli myös upotettuna kyltti, jossa sekä suomeksi että englanniksi pyydettiin olemaan astumatta teosta peittäväälle vihreälle osiolle, koska se siis oli vasta ihan hiljakkoin siihen istutettu. Reunamissa, teoshan oli siis käärmeen tai madon muotoinen pitkulainen väkkyrä, jonka harja oli noin parin tai ehkä kolmen metrin korkeudessa, näkyi kuitenkin jälkiä, jotka paljastivat niitä pitkin liu‘uttuneen alas teoksen harjalta, jossa tuo polku sijaitsi. Härveli oli

tasakorkuinen koko matkaltaan pois lukien alku, joka oli hieman matalammalla ja jonka kautta madon harjalla kulkevalle polulle noustiin, ja loppu joka taas kohosi teoksen korkeimmaksi pisteeksi.

Harjan ja pään läpi oli sijoitettu betonisia putkia, jotka puhkoivat kiemuran harjanteen kylkiä ja muodostivat ristinmuotoisen keskuksen tuon korkeimman kohdan eli pään keskelle. Näitä putkia pitkin teoksen läpi oli mahdollista vaeltaa suuntaan jos toiseenkin. Putkien linjat oli kaikki vedetty suoriksi, joten toisesta päästä katsoessaan kykeni näkemään koko linjan läpi toisessa päässä kajastavaan teosta ympäröivään hiekkaseinämään. Putket halkoivat harjanteen vielä siten, että ne muodostivat vain pieniä harjanteen ali kulkevia pätkiä, joiden jälken aina aika-ajoin pulpahti esiin avoin eli ei-putkellinen maasto. Tämä johtui tietystikin siis siitä, että putkipolkujen, joita oli kaksi, linjat oli vedetty suoriksi, kun taas tuo harjanne oli kiemurteleva, kuten jo aiemmin on tullut mainittua. Tästä seikasta sekä teoksen kohtuullisesta massiivisuudesta johtuen näin läheinen tutustuminen luomukseen ei antanut mahdollisuutta muodostaa selvää kokonaiskuvaa laitoksesta. (9.6.1998)

Unohtaa ei myöskään sovi kolmea pyöreää lätäkköä, jotka oli sijoitettu eri puolille tuota matoa. Niitä ei voinut koskaan nähdä kaikkia samalla kertaa edes teoksen päällä kulkevalta polulta. Lehdessä olleessa kuvassa ei näkynyt kuin kaksi kappaletta näitä lammikoita, mutta oli jotenkin aivan itsestään selvää, että niitä olisi oltava kolme. Ja näinhän asianlaita olikin.

Ensimmäinen lätäkkö sijaitsi sillä puolella teosta, joka oli yleisimpään lähestymissuuntaan päin. Näinollen se paljastui heti tuotosta lähempää tutkimaan tulleille. Jo tämän ensimmäisen lätäkönn kohdalla ilmeni se mielenkiintoinen seikka, että sen reunakiveys oli jaettu neljään segmenttiin. Ne olivat täysin symmetrisesti toisiinsa nähden sijoitetut, kuten olettaa sopikinkin. Tämä yksityiskohta ilmeni siitä, että juuri näillä rajakohdilla olevat kivet eivät olleet muurattu toisiinsa kiinni. Tällainen toimintatapa vaikutti jollakin tapaa oudolta. Oliko reunakiveys muurattu valmiiksi jossain muualla ja sitten tuotu paikanpäälle vaikkapa kuorma-autolla? Ja vaikka näin olisikin menetelty niin miksi siltikään ei siinä vaiheessa olisi voitu saumoja liittää yhteen laastilla.

Toinen lampi oli sijoitettu pitemmän putkitunnelin lähes viimeisen palasen läheisyyteen; paikkaan, josta harjan laella kulkevalle polulle noustiin. Myös tämän lutakon osalla oli reunakiveyksen kohdalla toimittu saman periaatteen mukaisesti. Tai ainakin siinä tilanteessa päätellen asia vaikutti olevan sillä tavalla.

Tuonne toiseen lampeen oli joku viskannut kymmenpennisen. Se erottui kiiltävänä erittäin hyvin lammen pohjaa peittävästä suurirakeisesta sepelimumskasta. O epäili, että joku olisi heittänyt lantin lammikkoon samalla tavoin toivoen jotain kuin on tapana tehdä toivomuskaivojenkin kohdalla. Päätely vaikutti hyvin todennäköiseltä ottaen huomioon ihmisissä alati kytevän uskon johonkin oman ymmärryksen ulkopuolella olevaan suurempaa ja mahtavampaan.

Vaikka sekä H että O olivat molemmat rutiköyhiä ei kummankaan mieleen edes juolahtanut käydä noutamassa tuota kiiltävää esinettä lammen keskeltä. Se olisi tuntunut pyhäinhäväistykseltä. Sen verran rauhallinen ja hiljainen ehkä jopa hieman taianomainen tunnelma vallitsi koko alueella. Tähän saattoi kuitenkin kohtuullisen voimakkaasti vaikuttaa se seikka, että molemmat henkilöt olivat viettäneet kaupungin humussa pitkät ajat saamatta kokea todellisen hiljaisuuden ja luonnonläheisyyden tunnetta.

Yhtä kaikki he kuitenkin havaitsivat käyttäytyvänsä aivan eri tavalla kuin ollessaan kuumilla kaupungin kesäkaduilla. Jylhä maisema ja tuo olemuksen valtaava rauhallisen nöyrä kunnioittavuus hallitsi molempien mielialaa totaalisuudellaan.

Täysikuu möllötti taivaalla, kuin kruunaten olemassaolollaan koko olemisen, välillä ajautuen repaleisten pilviverhojen taa jälleen putkahtaakseen esiin täydessä kirkkaudessaan täten todistaen olevansa kiistattomasti ei pelkästään yötaivaan vaan koko yön valtias.

Tuo samainen kuu on katsellut niin monia kasvoja ja uppoutunut niin moneen mieleen saattaen joitakin jopa hulluudeksi kutsuttuun hurmoksen tilaan saakka. Eikä tuollaiset asiat ihmetyttäneet yhtään kumpaakaan heidän katseidensa jäätyä lumottuina tuijottamaan taivaalla hehkuvaa jättiläismäistä kiiltävää kymmenpennistä, jota ei enää kovin helposti olisi saanut edes haltuunsa vaikka olisi mieli tehnytkin.

Löydettyään tuon kolmannen vetisen ympyriäisen H ja O jäivät sen reunalle seuraamaan vesikirppujen liikkumista veden pinnalla. Ehkäpä sen edellisen lammikon kymmenpennisen antaja olikin kokeillut veden pintajännityksen kantavuutta yrittämällä asettaa sitä veden pintaa peittävän kalvon varaan kellumaan.

Kirppujen liikehinnästä aiheutui pienen pientä surinaa. Hetken tätä kuunneltuaan pariskunta havaitsi korviensa tai päänsä sisältä kuuluvan jonkin verran korkeataajuuksisempaa kohinaa. Havainto aiheutti oivalluksen totaalisen hiljaisuuden ideasta, joka olisi mitä ilmeisimmin lähestulkoon mahdotonta saavuttaa tällaiset kuuloelinvauriot omaavien

henkilöiden kohdalla. Tämän tiedostamisen seurauksena molempien yleisluontoinen melankolisuus vahvisti otettaan heidän mielisissään.

Tässä vaiheessa tuntui oivalliselta idealta siirtyä harjanteen päällä kulkevalle polulle ja kulkea kiemurtelevaa polkua pitkin sen päähän, tuohon madon päähän, jonka keskellä sijaitsi betonirenkailla vuorattu aukko. Tämän aukon kautta oli mahdollista katsoa alhaalta päin, siis pään sisältä, ylös taivaalle ja sieltä käsin tarkkailla taivaalla tapahtuvia erilaisia toimintoja rajatusta näkökulmasta käsin. Samalla tavoin kuin suuri osa ihmisistä tuntuu katsovan elämää yleensä. He näkevät vain sillä hetkellä ohi kiihtävät pilvet, mutta heillä ei ole aavistustakaan siitä, mitä muulla taivaankannen osalla tapahtuu; joskus ei ole edes aavistustakaan siitä, että on olemassa jotakin muuta kuin tuon aukon läpi näkyvä taivaankannen sirpale, joka merkitsee koko olemassaoloa.

Saavutettuaan polun pään H ja O ryhmittäytyivät pinnanpäälle yltävän betonisen renkaan ympärille kurkistaen sitä kautta alas tuonne tarkkaamoon, jossa he näkivätkin suuren joukon ihmisiä tiirailemassa heidän kasvojaan. Nämä ihmiset olivat aina katselleet ylöspäin taivaalle tuon aukon läpi. He eivät mitenkään voineet käsittää, mitä olivat nuo oudot pilvet, tai miksi he nyt niitä siten tapasivat nimittääkään, jotka ilmestyivät niin lähelle ja olivat niin kummallisen muotoisia. Ne eivät tuntuneet noudattavan siihen asti heidän parissaan tunnettua järjestelmää, joka selitti pilvien liikkeitä. Niinpä he joutuivat pelon ja suuren hämmennyksen valtaan. Mitä oli tuo sairas ja luonnoton liikehdintä, joka oli osunut heidän katseidensa tielle? Demoneja vai jotain muita riivaajia? Analoginen tilanne varjojen vaklaajien mahdollisesta kohtaamisesta lihaksi tulleiden varjojen kanssa tuossa kuuluisassa luolassa, josta joku oli löytänyt tien aurinkoon eli tässä tapauksessa kyennyt kiipeämään aukon reunamaa ylös asti nähden sieltä ei ainoastaan koko taivaankantta vaan myös taivaankannen alla sijaitsevan maan.

Tämä kaveri, joka oli kivunnut ylös aukosta muuttui samantien kaiken ymmärrettyään sellaiseksi sääliittäväksi ja halveksituksi olioksi, jota erakoksi kutsutaan, ja jota alaspääneet pilkkasivat ja mollasivat hänen palattuuan alas, sillä eihän hän voinut jäädä ainoaaksi tuonne laelle eikä voinut lähteä sieltä edes kauas pois, koska hän ei tavallaan kuulunut sinne ainakaan senhetkisessä olomuodossaan. Hänen oli siis tyydyttävä osaansa ja pyrittävä olemaan olosuhteiden mukaan. Useasti hän kyllä tulisi kaihoisasti muistelemaan elämäänsä ennen tuota dramaattista kiipeämistä. Joskus ehkä hieman katumaankin sitä, koska sitä ei saa millään

poispyyhittyä. .

H ja O vilkaisivat toisiaan ja katsoivat jälleen alas, mutta nyt siellä näkyikin enää vain hiekkapohjainen käytävä. Missään ei ollut jälkeäkään tuosta äsken niin monipäisestä porukasta, joka heitä sieltä alhaalta tiiraili. No, mitäpä siinä sitten. H:n katse osui ympäröivälle rinteelle tai oikeastaan sen laelle ja mainitsi O:lle mielensä tekevän käydä kuopan reunalta katsomassa monumenttia. Sieltä olisi mahdollista saada paljon laajempi kuva teoksesta kuin itse teoksessa ollessa. (10.6.1998)

O:n mielestä ei ollut vielä aika lähteä tutkimaan ympäristöä ylemmästä kulmasta käsin vaan olisi parempi jos he samoaisivat teoksen lähiympäristöä hieman tarkemmin. Tiedä vaikka mitä muuta ilmenisi sen kätköistä heidän ulottuvilleen ja aistiensa armoille. H tyytyikin tähän päätökseen tai oikeastaan perustelut kuultuaan hän oli hyvinkin samaa mieltä asiasta O:n kanssa. Tämänpä johdosta he eivät siis lähteneetkään suuntaamaan kuopan reunamille vaan kävelivät takaisin madon laelta alas vievää polkua pitkin, jonka he kyllä olisivat tehneet ensinmainitussa tapauksessakin.

Saavuttuaan jälleen polun alkupisteeseen he kuulivat heikkoa ääntelyä erään tunnelin sisältä. Molemmat värähtivät hieman peloissaan, mutta yhdessä tuumin he päättivät tutkailla hieman tarkemmin mistä tuo ääni oikein kuului ja eritoten minkä vuoksi. Heidänhän piti olla ainoat paikanpäällä olijat tuolla kyseisellä hetkellä. Eivät he olleet kuulleet yhdenkään auton tulevan alueelle saati kuulleet minkään muunkaanlaista liikettä kuin sen minkä he itse aiheuttivat. “Mitäpä tässä oikein voisimme menettää”, totesi H rohkaistakseen O:ta ja itseään. “Mennään tutkimaan vain tarkemmin sitähän varten me kai tänne tulimme.; siis yleensäkin tänne olemassaoloon“.

He astuivat putken sisään ja suuntasivat kulkunsa tuota ääntä kohti. Hiljaa ja varovasti astellessaan he kykenivät lähenemään ääntä kuin varkain; tai niin he ainakin kuvittelivat, sillä saavuttaessaan tuon kohdan, jossa ääni oli ei siinä ollut mitään muuta kuin tuo ääni, joka alkoi puhumaan heille:

- Missä te oikein viivytte? Huhuilin teitä jo vaikka kuinka kauan. No, ei puututa siihen enää, sillä meillä on jo kiire. Joku odottaa meitä kovasti luokseen. Tulkaahan jo!

H ja O lähtivät seuraamaan tuota olemuksetonta ääntä syvemmälle putken syövereihin. Se kuljetti heitä eteenpäin ja sitten vasemmalle juuri siitä kohdasta, jota he olivat hetki sitten katselleet ylhäältä käsin. Molemmat katsahivat ylöspäin, koska tiesivät kohdan olevan juuri se. Olihan teos

kuitenkin sen verran pienikokoinen, että tuollaisen asian hahmottaminen ei ollut tempu eikä mikään tuonkin ikäisille ihmisolioille.

Kuljettuaan muutaman askeleen vasemmalle johtavaa putkea pitkin he astuivat ulos sieltä saapuen tilaan, joka oli täynnä jonkinlaista olemista. Tämän sekä H että O molemmat kykenivät aistimaan, vaikka eivät varsinaisilla aistimillaan minkäänlaista asiaan liittyvää informaatiota vastaanottaneetkaan. Ei ollut kysymys siitä, etteivät he olisi halunneet, vaan pikemminkin sellaisesta seikasta, että mitään aistittavaa ei ollut. Heitä johdattanut äänioliokin tuntui mykistyneen kuin tyytymätön oraakkeli kaukaisessa Delfoissa.

Hetken aikaa he siinä ehtivät pälyillä ja kuulostella vaikka eivät kuulleet mitään muuta kuin itse aiheuttamansa hengityssänet eivätkä nähneet kuin lammikon, santaisen maaston sekä teoksen kiemurtelevan harjan eli madon, silti molemmat tiesivät, että jotakin muutakin oli koko ajan läsnä; muita tietoisuuksia; tai jotain olemisen muotoja. Ne varmastikin tarkkailivat koko ajan H:ta ja O:ta; tai siltä heistä ainakin tuntui.

Ääni alkoi kommunikoida heidän kanssaan toivottaen molemmat tervetulleiksi ja kovin odotetuiksi vieraisiksi. Tämä ääni ei ollut aivan samanlainen kuin se, joka heidät oli paikanpäälle johdattanut sen he molemmat kykenivät havaitsemaan.

- Tarkoituksenamme ei ollut pelästyttää teitä. Tai toisaalta tiesimme, että ette tulisi pelästymään, koska olette valmiita.

- "Valmiita mihin?" Kysyi H.

- Niin. Tehän ette ilmeisestikään kykene meitä havaitsemaan jos emme tuo ilmi itseämme teille; vai kuinka?

- "Aivan. Kyllä. Näinhän asianlaita vaikuttaisi olevan". Päästi H suustaan. Myös O vakuutti olevansa samaa mieltä mutisemalla jotakin sätkänkäärimisestä ja sen polttamisesta.

- Me olemme olleet ja olemme tulleet vielä enemmän vain olemaan. Aistimme teidän myös olevan valmiita tulemaan vielä enemmän oleviksi, joten tästä johtuen pyysimme teitä luoksemme. Miten on asianlaita? Olemmeko aivan väärässä?

- Niin no ette varmaankaan siinä suhteessa, että ainakin minua on kiinnostanut oleminen jo varsin pitkään. Samoin olen keskustelujemme perusteella päätellyt olevan laita O: n kohdalla. Mutta voisitteko hieman tarkemmin selittää, mitä tarkoittatte tuolla vielä enemmän olemisella? Keitä olette tai kuka on me? Ja miksi emme kykene havaitsemaan teitä; tai jotain?

Tämän H: n puheenvuoron jälkeen ilmassa tuntui väreilyä ja se tuntui

sähköistyvän voimakkaasti. H siis oli väärässä siinä kohden, että väitti hänen ja O:n olevan mahdotonta havaita "heitä". Kuulivathan he "he". Hän ilmeisesti myös unohti tuntemuksensa, jotka vaikuttivat heissä heidän astuttuaan tuohon paikkaan.

Joka tapauksessa jotakin liikettä oli nyt havaittavissa. "Ne" ilmeisestikin jollakin tapaa keskustelivat keskenään ilmenneestä asiasta. Siis H:n kysymyksestä, joka koski heitä ja heidän tapaansa olla olemassa H:n ja O:n muiden aistimien kuin kuulon sekä tuntemuksen, kuudes aisti?, ulkopuolella. Kyllähän niiden nyt olisi pitänyt varautua tällaiseen kysymykseen, jos kerran olivat aikoneet ilmestyä H:lle ja O:lle. Ja vielä kysyä heiltä joitakin perustavanlaatuisia kysymyksiä.

Hetken kuluttua väreilevä ilma tuntui selvästikin asettuvan lukuun ottamatta O:n polttamasta sätkästä nousemaa savua. Ei niin etteikö H:kin olisi harrastanut keuhkojensa tervaamista, mutta tilannetta koskevat ajatukset myllersivät hänen pääkoppansa sisällä ja näin ollen hän unohti tyystin kääraistä pöllerön. Kuiskaten hän kysyi O:lta mitä mieltä tämä oli tilanteesta.

- "Katsotaan nyt, mitä tuleman pitää. Sittenhän sen saamme selville, mitä he meidän haluavatkin saada selville", vastasi O hänelle ominaiseen tapaan. Häntä ei tuntunut tilanne kiusaavan lähellekään niin paljoa kuin H:ta; tai eihän tilanne häntäkään varsinaisesti kiusannut vaan pikemminkin askarrutti. Hän kun oli tottunut pohtimaan kaikkia asioita, jostakin kulmasta katsoen, ehkä hieman liian perusteellisesti. Hyvin harvoin hän heittäytyi tunteidensa valtaan ja antoi niiden vallita itsessään kontrolloimattomana. Näinhän tekee kyllä suurin osa ihmisistä, mutta H oli kehittänyt tällaisesta toimintavasta lähestulkoon taiteen; mikä nyt sitten onkaan tässä taiteen määritelmä. Itseasiassa juttu onkin sillä tavalla, että tällaiseksi H itse kuvitteli tilanteensa. Tosiassa tarkemman tutkiskelun alla tai oikeastaan toisesta ikkunasta katsottuna asia olikin niin, että H oli koko ajan tunteidensa viemänä, mutta hän ei vain ollut itse sitä oivaltanut. Hän kuvitteli kontrolloivansa omaa toimintaansa ja pystyvänsä olemaan oman käyttäytymisensä herra vaikka kaikki hänen toimintansa sai ensimmäiset ohjaussykäyksensä tunteilta, jotka verhoutuivat valheelliseen kontrolloinnintunteeseen. Juuri tätä hän ei ollut vielä koskaan tajunnut. Mutta toisaalta jokainen hänen löytämänsä portti löytyi juuri tällä tavoin; yht'äkkisenä oivaltamisena, jonka jälkeen oma havainnointikyky jälleen paljasti kyntensä eli oikeastaan kynnettömyytensä. Vastaus oli ollut koko ajan hänen ulottuvillaan, mutta hän ei vain ollut osannut yhdistää lankoja,

löytää porttia. Aivot olivat siis rakentaneet kytköksen asioiden välille. Se ei aina tapahdu hetkessä vaan vaati usein pitkällisen prosessin. Varsinkin jos yhdistettävät asiat ovat ennestään mihinkään jo valmiiseen kytkökseen assosioimattomia. (18.8.1998)

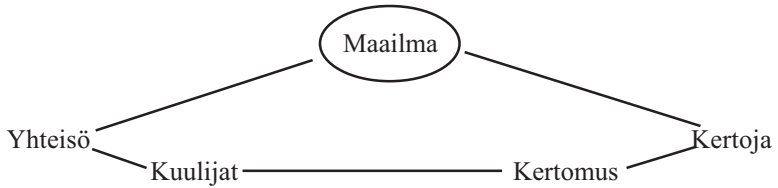

Kirjoituksia vuosilta 1998-1999

*Eikö se ihmisen pahin vihollinen ole ihminen itse
lukittuna omaan itseensä demoneinensa?
Autuaita ovat ne, jotka eivät itseään turhaan
tutki. Kuinka yksinkertaista kaikki heille onkaan.
On joko niin tai näin; ei koskaan muutoin päin.*

- JOÃO MANUEL DE REÍS-HANNULA

Tämän esseen tarkoituksena on valaista yllä olevan kaavion mukaista tilannetta pohtimalla mahdollisia erilaisia tulkintoja sekä stimulantista, siis kaaviosta, syntyneitä ajatuksia.

Maailma on yksi, mutta samalla kertaa se on moninainen. Niin moninainen ja monilukuinen kuin sen havainnoijakin (-jatkan) on. Jo tästä näkökulmasta käsin on kohtuullisen vaikea saada maailma sellaiseen muotoon, että se vaikuttaisi samanlaiselta kaikille. Filterit muotoutuvat kantajansa muotoutuessa.

Onko kertojan aktilla jokin tarkoitus? Tekeekö ihminen ylipäätään mitään ilman tarkoitusta? Joskus saattaa tuntua siltä, että jossain tilanteessa puhuu vain puhuakseen jotain, mutta tilanteessa vaikuttavat niin monet tekijät muovaavat kommunikaatiotilannetta, että on mitä luultavimmin turha väittää, ettei kerronnalla olisi mitään muuta tarkoitusta kuin mitä välittömässä tietoisuudessa ilmenee. Alakerran asukka (-it) toimivat monilla, usein piiloisilla, tavoilla.

Ihmisen halu vaikuttaa toiseen, mahdollisesti saada sen kautta jonkinlaista valtaa, joka ilmenee monin eri tavoin, on vaikeasti kitkettävissä. Se vaatii alituista tarkkailua, joka taas johtaa siihen, että muodostaa itselleen oman vankilansa, jossa on itse vankina ja vartijana (panoptikon). Mutta onko moisen toiminteen, siis vaikutuksenhalun, kitkeminen mielekäästä/tarpeellista? Eikö se riitä, että sen tiedostaa; oikeastaan miksi se edes välttämättä pitäisi tiedostaa? Paljon helpompaahan elämä on kun ei mieti mitään turhia hullutuksia vaan toimii niinkuin ihmisen kuuluukin toimia. Mitä tuo kaikki nyt sitten tarkoittaakaan. Ja onko asia nyt sittenkään ihan näin?

Kaikille ihmisille ei puhuta samalla tavalla. Tilanteessa vaikuttavat muut

tekijät muovaavat kommunikaatiota. Oliko se nyt noin 7% kun viestinnästä tapahtuu verbaalisesti. Tämä merkitsee sitä, että suurin osa kommunikoinnista tapahtuu joillain muilla tasoilla kuin äänellisenä. Elekieltä laulaa Clifters en-nyt-muista-kenenkä sanoin käännöskappaleessaan Beatlesin Here Comes the Sun:sta. Ei tarvitse havaita kuin jokin pieni ele kumppanin ilmenevässä olemuksessa, joka vaikuttaa positiivisen tai negatiivisen mielikuvan syntymiseen. Usein tiedostetaan kuitenkin vain negatiiviset asiat, koska niihin tuntuu ihmissilmä olevan herkemmin tarttuva. Hyviä puolia ei välttämättä huomaa niin herkästi. Mistäköhän tämä sitten johtunee? Olisiko asian kanssa mitään tekemistä sillä ihmisillä riivaavalla tendenssillä, että toisten kustannuksella, toisia alentamalla, ylennetään itseään. Siis omakuva kirkastuu tummentamalla kanssaeläjien kilpiä. Universumi-linnunrata-maapallo-länsimaat-eurooppa-pohjoismaat-Suomi-häme-Tampere-Tammela-kotikatu-meidän perhe-MINÄ! Kansallinen identiteetti jääkiekko-ottelussa saavutetun voiton jälkeen. Formulakuskin saavuttama maailmanmestaruus oman arvontunnon nostajana. Hyviä asioita jollain tasolla, mutta ylläpitävät eriytyneitä olemisia. Onko se sitten huono asia? Mitä tapahtuikaan Oranissa ruttoepidemian aikoihin?

Katsimbalis kertoo tarinoitaan, monologimuotoisia emisistisiä etnografioitaan, tavalla, jota ei voi tallentaa kirjoitettuun muotoon muulla tavoin kuin omaamalla Thomas Mannin hienostunut kielenkäyttö sekä pitkäjänteisyys. Tällä tavoin kuvailee Marussin kolossissa Henry Miller uuden ystävänsä tapaa keskustella. Minkälaisille matkoille Katsimbalis Henrymme johdattaleekaan valloittavalla kerronnallaan. Tällaisia ihmisiä on olemassa. Joissain on se jokin, mikä tekee heistä jotain. Mutta ei toki kaikille. Samat asiat eivät kaikkia miellytä; eikä olisi mielekkääskään jos miellyttäisi; ainakaan tässä mahdollisessa maailmassa, jos ajatellaan logiikan termein.

Mistä ihmiset sitten oikein puhuvat? Joskus tuntuu ettei ole mitään tiedotettavaa kenellekään. Mikään ei ole sellaista, että siitä tekisi mieli puhua. Mutta oikeastaan omasta elämästäänhan kaikki puhuvat. Eikö asioista tule silloin osa omaa elämää kun ne tulevat osaksi kunkin omaa tietoisuutta? Luonnollisesti, huono sana, toiset asiat tuntuvat lähemmiltä kuin toiset, uutisoinnissa muuten oiva apuväline saada ihmiset kiinnostumaan tarjotusta tavarasta, mutta pitääkö aina olla joku/jokin mikä on tärkeämpi kuin joku toinen? Sitä kautta elämä rakentuu mielekkääksi kokonaisuudeksi. On jokin syy olla olemassa vaikka se olisikin teennäinen.

Mutta eihän se enää tunnu silloin teennäiseltä, kun se tosiassa merkitsee jotain. K(V)ai?

Joskus kuvittelee kuulevansa kertojan kertomuksissa jotain seikkoja, jotka liittäisivät kertomuksen omaan itseensä. Siis sillä tavoin, että kertoja verhoaisi näennäiseen kertomukseen jonkin asian, jonka hän tahtoisil ilmaista kuulijalle koskien kuulijaa itseään. Esimerkiksi jokin tapaus, jossa toisaalta selvästi vihjaillaan kuulijan omiin ominaisuuksiin ja reagoititapoihin, mutta ko. aktien kritisointi on vaan verhottu johonkin toiseen henkilöön. Tällaisissa tapauksissa reagointi kertomukseen ja eritoten kertojaan muodostuu jollakin tapaa ambivalentiksi; eli onko kuulija itse jonkinasteisesti paranoidi vai tarkoittaako kertoja todella juuri niitä asioita, joita kuulija kuvittelee niiden tarkoittavan. Eihän tuollaista asiaa voi kaikilta edes kysyä, siis ei melkein koskaan, koska ne ihmiset, joiden kanssa voi vapaasti tuntea olevansa sellainen, kuin tuntuisi olevan, kertovat asiat yleensä suoraan, tai selkeästi tulkittavasti, tai heiltä voi vapaasti kysyä kertomuksen todellisen tarkoitteen luonnetta, koska nuo tarinat ovat niin monella tapaa selitettävissä, että jos moisia seikkoja alkaa kyselemään joiltain hieman tuntemattomimmilta kanssaeläjiltä niin naurettavaksihan siinä itsensä tekee. Mutta onko sillä taas sitten mitään väliä? Millä sitten on?

Vaistoihin luottaminen voisi olla jokin tapa hahmottaa tällaisia tilanteita. Niihin ei kuitenkaan nykyisenä aikana voi paljon perustaa omaa tapaansa hahmottaa olemistaan, sillä tosiasiat, ehkä joskus näennäiset, vallitsevat ja jos moisia asioita kyseenalaistaa niin silloinhan syyllistyy selkeään kerettiläisyyteen, josta seurauksena on yhteisön taholta suoritettu hyljeksintä tai jopa mahdollisesti sulkeminen johonkin laitokseen, jonne kaikki sellaiset laitetaan, jotka hahmottavat olemisensa jotenkin kummallisesti. Puhakaisen Jyri tarjoaakin oivallisen näkökulman ihmisen mekanisoinnin vastapainoksi; tai oikeastaan asettaa smansuuntaisia kysymyksiä, joiden kanssa ihmiskunta tuntuu painiskelleen ainakin koko kirjoitetun historiallisen olemassaolonsa ajan. Mutta erittäin tärkeitä kysymyksiä ne ovatkin. Vaikuttaisi nimittäin siltä, että aina uudestaan ja uudestaan uusille sukupolville ikuisuuskysymykset ovat uusia. Tottakai ne ovat uusia, jos niitä ei ole kohdannut koskaan ennen, mutta kovasti vaahdotaan kehityksen nimeen, vaikka sellaisen mielikuvan saa helposti, että ihminen ei ole muuttunut miksikään, perustavanlaatuisella tasolla, sitten ensimmäisten, kirjoituksien avulla tallennettujen, ajatusten. Täytyy tietysti ottaa huomioon, että ihmiskunnalla on ollut vasta niin vähän aikaa

tarvittavia taitoja suorittaakseen omaa itseään koskevaa kirjallista dokumentointia, puhumattakaan dokumentoinnista yleensä, mutta silti voisi ehkä sanoa, että samojen perusasioiden kanssa on painiskeltu pitkään. Eikä ottelu tunnu aivan heti loppuvankaan.

Lapset ja sairaat vanhuksentuntuvat olevan sellaisia olioita, joiden ei tarvitse ylläpitää maskia. Meidän muiden olemus koostuu tilanteesta vaikuttavien tekijöiden suhteen huomattavasti voimakkaammin. Syvältä koskevien kokemusten seurauksena maskit murtuvat ja muuttavat muotoaan paljon nopeammassa tempossa kuin niillä yleensä on tapana. Nopeampi tempo tarkoittaa tässä sitä, että muutos tapahtuu yhtä äkkisenä rysäyksenä. Katharsiksen sivallus on ollut voimakas ja tulinen.

Seläntakana puhutaan ihmisistä ruotien heidän toimintojaan ja tapojaansa olla. Kummallisia ovat nuo eläjät, jotka elävät yksinään, siveettömästi, boheemisti tai jollakin muulla tavalla, Lokki Joonatananisti, ja eivät täten täytä yhteisön asettamia maailmanhahmottamisen normeja. Sillä kyseessä on juuri maailmanhahmottamiseen liittyvä seikka; se eroaa tällaisissa tapauksissa jollakin tapaa siitä elämäntavasta, joka on vallalla. Nyhän on kyseessä siis mikrotason vaihtelut; suurissa linjoissa ei välttämättä ole havaittavissa mitään oleellisia eroja. Eikä voisikaan tai tällainen olio katoaa hyvin pian jonnekin säilöjen syövereihin tai jonnekin muualle. Jälleen oli teemana tuomio.

Tavat kuunnella toisia ihmisiä ovat mielenkiintoisia tarkastella. Suhtautuminen puhujaan muodostuu keskeiseksi elementiksi aktin antoisuudelle. Pitääkö itseään parempana vai voisiko todella olla niin, että jokaisella on jotakin opetettavaa toiselle? Mutta on myös niin, että kaikinpuolinen kunnioitus ja huomioonottaminen mahdollistaa innovoivan ilmapiirin, jossa kylpeminen karistaa karseudet. Kaikkihan me olemme tässä samassa veneessä, josta eno putosi, tai oikeammin laivassa, joka on Titanic, mutta sitä ei moni tiedä vaikka jäävuoret näkyvät jo. Toistaako historia tässä tapauksessa itseään vai olemmeko oppineet jotain jostain? Nyt ei nimittäin välttämättä ole sillä tavalla, että olisi enää ketään tallentamassa tapausta; tuota törmäystä.

Eihän kaikki tieto korvaa millään kokemusta. Eletyllä ja koetulla elämällä on ensiarvoisen tärkeä sija, vaikka sitä paljonkin aliarvostetaan. Joskus voi käydä vaikkapa siten, että on puhe jostakin orkesterista, josta toinen tietää jotain ja toisella on sekä tietoa että mahdollisesti joitain kokemuksia liittyen aiheeseen. Toinen, ainoastaan jotain tietävä, voi yllättäen laukaista jonkin kysymyksen liittyen toisen kuuntelemaan musiikkiin, määrätynlaisiin

tyylilajeihin, tietämättä, että juuri puheena ollut orkesteri edustaa ko. tyyllisuuntaa. (Telakka; Blues Section; proge. Viitaten käytyyn keskusteluihin tentaattorin kanssa). Aina ei voi pitää suutaan kiinni, vaikka tietäisi, ettei tiedä mitään, koska juuri silloinhan on mahdollisuus oppimiseen. Ei välttämättä liittyen aiheeseen, mutta johonkin toiseen olemisen aspektiin.

Onko se niin, että ihmisessä on olemassa ihminen? Eli sellainen tapa olla, että on vain ihminen ilman mitään olemisen tapaan sidottuja odotuksia kuten sukupuolien välinen kuilu. Nythän on niin, että voisi olla todella epämielekästä havainnoida maailmaa vain ja ainoastaan ihmisen näkökulmasta, sillä ihmiskunta vaikuttaisi rakentuneen sillä tavoin, että elämisen mielekkyys perustuu juuri tässä asiassa piilevälle dikotomialle. Mutta pitääkö sitä niin voimakkaasti korostaa ja monin eri tavoin ylläpitää? Alusta lähtien osoitetaan siniset ja punaiset lelut niille, jotka saavat niillä leikkiä. Eikä toisenvärisiin saa koskea leimaantumatta; pilaantumatta? Pitkät linjat lähentyvät toisiaan koskaan täysin yhtymättä. Välillä ne erkaantuvat rajusti yhtyäkseen jälleen jossain pisteessä aikaa ja avaruutta. Tällaista, joskus kontrapunktistakin, piirtymistä ne jatkavat loputtomiin, sillä ne eivät voi täysin sulautua toisiinsa milloinkaan. Mutta näinhän asia vaikuttaisi olevan aivan hyvä. Miksipä sitä mitenkään pyrkiä muuttamaan. Tai ehkäpä sittenkin voisi joskus olla antoisaa tarkastella tarkastelutapojaan.

Jatkakaamme seikkailua. Meni syteen tai saveen. Molempiin matkan loputtua.

Die! Die! My darling; eli kuole, kuole, kultaseni.

Ihmisten jakaminen eriarvoisiin luokkiin tuntuu vielä nykypäivänäkin olevan voimakkaana ilmenevä tendenssi. Tosin se on muuttunut sellaiseksi, että kastijaon tapahtuessa edelleen pääasiassa yhteiskunnallisiin aseisiin perustuen on näihin aseisiin mahdollista nykyään päästä syntyperästään riippumatta, koska esim. Suomessa voi kouluttaa itsensä varsin pitkälle ja tätä kautta pyrkiä erilaisiin virkoihin. Ei siis välttämättä automaattisesti synnytä työläiseksi tai herraksi vaan omalla toiminnallaan ja kyvyillään on mahdollista vaikuttaa omaan asemaansa.

Ihmisten käyttäytymistä voi tulkita monilla tavoin. Se minkä toinen näkee ylpeytenä voi toiselle olla vaikkapa jonkinasteista sosiaalista estyneisyyttä tai vain täysin erilaista tapaa hahmottaa omaa olemistaan osana olemassaoloa. Matkan varrella, tai jostain, kerääntyneet suodattimet, "värikalvot", mahdollistavat hyvin yksilöllisen tavan havainnoida. Tämä ei välttämättä tarkoita, että se olisi positiivinen tai negatiivinen asia. Näin vain vaikuttaisi olevan ja sen tiedostaen joskus voisi olla mielekästä pyrkiä havaitsemaan nämä kalvot ja jopa mahdollisesti havaita niiden "ohi"; tai taakse. Tai ehkä vielä siten, että kykenisi vaihtelevaan näitä kalvoja kanssaeläjien kanssa. Sitäkö se on se antoisa kommunikaatio? Arvostaa toisen tapaa arvottaa tai olla arvottamatta ja kyetä näkemään kumppanin kalvojen sävyt. Ennenkuin - koska(an)? - tajunnat on mahdollista kytkeä toisiinsa täytyy omat päämaisemat pyrkiä välittämään toisilla tavoilla; niillä mihin olemme oppineet.

Kristillisen eetoksen vahvistama vastakohtainen naisen olemuksen määrittely madonna - huora-akselille, joita tässä edustavat ensinmainittua Kirsti ja jälkimmäistä Elina, vaikuttaa osin vahvalta vielä tänä päivänäkin vaikka se saattaa olla joskus verhoutunut erilaisiin muotoihin. Pohjansa, siis juutalaiskristillisen, se saa jo Raamatun kertomuksessa paratiisista karkoituksesta, jossa käärme viekottelee naisen syömään hyvän ja pahan tiedon puusta. Siitä lähtien naisen ja käärmeen liitto on jatkunut lähes näihin päiviin saakka länsimaisessa ajattelutavassa yhdistäen naisten omaaman seksuaalisuuteen perustuvan vallan miehiin naisten käärmepuoleen, jota

hurskaiden sekä miesten, että naisten on täytynyt vastustaa pyrkimällä tukahduttamaan ja hallitsemaan sen ilmenemistä. Miesten toimintamallina on fyysinen ja yhteiskunnallinen alistaminen kun taas madonna-naiset, jotka jumalan äitiin yhdistyneenä saavat hurskauden kehän, ovat antaneet paheksuntansa ryöpytä sisariensa päälle. Molemmissa tapauksissa ajavana voimavarana korkean sijan on saavuttanut varmastikin pelko. Miehillä pelko itsenäisiä, voimakkaita ja omat seksuaaliset voimavaransa tuntevia naisia, noitita, kohtaan, jotka kykenevät kietomaan heidät pauloihinsa ellei mies ole vahva ja uskossaan hurskas. Madonnoilla taasen pelko oman itsensä sisällä pilleiviin voimiin, jotka on tukahdutettu ja toisaalta taas ehkä joskus tiedostettu tai tiedostamaton kateus sitä tapaa kohtaan, jolla sisaret hahmottavat ja toteuttavat omaa itseään. Tämähän nyt on tietysti vain erittäin karkea, ja joku voisi sanoa, että jopa aikansa elänyt näkemys, mutta on hyvä tiedostaa ne pohjat joiden päälle yleiset hahmottamistavat rakentuvat. Eikä se ole poisluettua etteivätkö monet ihmiset vielä nykyäänkin havainnoisi tämänsuuntaisesti varsinkin uskonnollisissa piireissä. (Tässäkään asiassa oikein ei välttämättä ole aina {oikein} on mikä?)

Pohjan noitien, lappalaisiako lienevät olleet?; tai siis vai saamelaisia, luo lähdeettäessä evääksi tarttuu ylenmäärin syötävää. Huoli jokapäiväisestä ravinnosta saa aikaan visioita tilasta, jolloin ei olisi puutetta ruoasta. Nykyään samat ambitiot ovat kohdistuneet elämässä ilmeneviin muihin seikkoihin riippuen tietenkin elintasosta. Myös Kirstin tehdessä petiä Elinalle vastaavanlainen paisuttelu¹ petivaatteiden kohdalla tulee ilmi. Ihmisten haaveet paremmista oloista antavat voimaa jatkaa matkaa. Paremmista oloista eritoten kuolemanjälkeinen tila, taivas, lohduttaa monia matkaajia. Sellaiseen uskomisen parantaa myös massojen hallittavuutta. Kun kansa on säyseä, nöyrä ja sillä on yhteinen ohjailtu uskonto sitä on helpompi käsitellä varsinkin kun kukin vielä vartioi toinen toistaan ja itseään toteuttaakseen määrättyt käskyt mahdollisimman hyvin. Muutoin on

-
1. Onko tuollainen toiminta jotenkin ominaista ihmisluonnolle; mitä tämä ihmisluonto sitten ikinä onkaan? Vastaavanlaista liioittelua nimittäin huomaa mm. Mahabhrātaa ja Rāmāyanaa lukiessa. Ehkäpä tarinan “terästyksellä” saadaan aikaan selkeä ero rahvaan köyhyyden ja ylempien luokan aineellisen rikkauden välillä. Koko tarinahan on tästä näkökulmasta oikeastaan kuin Kauniit ja rohkeat; köyhempi kansanosaa, jutun kuulijakunta, saa nähdä ettei rikkaus tuo aina onnea vaan samanlaisia ihmisiä samoine vikoineen tarinassa esiintyvät henkilötkin ovat.

palkkana kärsimys ihmisen perivihollisen, myös jonkin tulkinnan mukaan tuossa paratiisin puussa kai silloin käärmeen hahmossa oleilleen, kanssa helvetissä, kuten Klaun kuulemma kävi. Tai kärsimys ihmisen perivihollisen, ihmisen, kanssa helvetissä joka kuin uudenlaiseksi kerrokseksi aktualisoituneena ilmenee jo nyt-olemisessa.

Klaus, joka itse asiassa vaikuttaa kertomuksessa pikemminkin hyväksikäytetyltä uhrilta kuin itse olemukseltaan pahalta, on joutunut paholaisen, käärmeen ja naisen kolmiyhteyden sokaisemaksi. Onko hänen syntinään siis ollut sokeus ja puute luottamuksesta toista kumppaniaan, siis Elinaa, kohtaan, jonka johdosta hän päätyi tuohon tekoseensa? Vai tarvittaisiinko lisää taustatietoa erilaisen näkökulman paljastamiseksi Klaun olemuksesta?

Mustasukkaisuus näyttää kuuluvan olennaisena osana parisuhteeseen. Jos sitä ei jollakulla ilmene ollenkaan pidetään häntä välinpitämättömänä. Sitä ei toisaalta saa myöskään ilmetä liikaa, koska se taas mielletään jo sairaalloiseksi. Keskitie siis pitäisi löytää tässäkin asiassa.

Mistä tuo ilmiö sitten johtuu? Omasta itsestään kukin voisi ehkä löytää vastauksen tähän, kuten myös moniin muihin ilmiöihin, unohtamatta tietenkään toisten ihmisten käytöksen tulkinnan kautta saatavaa opintomateriaalia. Tarkoitan sitä, että mitä itse tunnistaa itsensä haluavan sitä olettaa ehkä myös toisten haluavan vaikka näin ei aina olisi. Huomioon on tottakai otettava monia muitakin tekijöitä ja katsantokantoja. Älkäämme katsoko putken läpi vaan putkien läpi. Toisaalta taas jos niissä kaikissa olisi läpi näkisimme läpi.

Ishtarin temppeleissä tanssivat temppelehuorat, jotka tanssivat aina määrätyin tunnein (har; hora)². Suuren Babylonin porton palvonta aiheutti joissakin piireissä maailmankatsomuksellisista syistä ilmeisesti ärtymystä aiemmin mainituin seurauksin (juutalaiskristillinen traditio). Hyvän kääntäminen pahaksi, ja vice versa, auktoriteetteihin nojaten tuntuu ainakin nykypäivän jonkinasteisen liberaalisen demokratian katsantokannan omaavalle länsimaiselle ihmiselle vieraalta.

Kohta, jossa puhuttiin tynnyrin iskemisestä ei tuntunut oikein avautuvan.

---

2. Myös sanan neitsyt etymologiset tulkinnat paljastavat mielenkiintoisia seikkoja sanan käytöstä ja sen erilaisista merkityksistä. Nimittäin erään tulkinnan mukaan neitsyellä on tarkoitettu antiikin kreikassa omillaan toimeen tulevaa naista liittämättä käsitteeseen mitään seksuaalisuuteen liittyvää mukaan.

Mutkan muistaminen tulkintui hieman paremmin. Mutta entäpä sitten vihkisormussormen katkaisu miekalla? Kirkon pyhän sakramentin, avioliiton, halveksiminen väkivaltaisoin toimin tuomitaan selkeästi haukkuen Klauta kurjaksi ja katalaksi mieheksi. Klaus erottaa ihmisenä sen, minkä jumala on yhdistänyt. Tämän hän siis suorittaa saattamalla avioliiton symbolin ja sen pidikkeen, sormen, irtoutuneeseen tilaan eroon kantajastaan, Elinasta.

Onko tarkoituksena saada aikaan voimakkaampi järkytys äidille kun Uotia pyydetään häntä hakiessa puhumaan tälle paremmin kuin asiat ovatkaan? Ainakin tuota kohtaa seuraavista säkeistä päätellen äiti on kovin järkyttyneessä tilassa - kesken unien herätetty? - jo valmiiksi tai sitten hän on pilvessä, kännissä tai krapulassa. Vai onko tarkoituksena ilmentää äidin ikävää lastaan kohtaan noiden monien toisintojen avulla? Ikävää ja itsesääliä. Eikö se äidin rakkauskaan ollut pyyteetöntä; vapaata oman hyvinvoinnin ajatuksesta. Rakkausteorioita tulee kaatumaan. Tokihan myöhemmin äiti anelee Klauta antamaan tyttärensä mennä muille maille häpeämään tekoaan, joten tämän seikan nojalla katsottakoon, että hevosen yllättäen saama voimainpalautuminen pelastaa sen hetkeksi liimatehtaalta; vallitsevan rakkausteorian revoluutiolta.

Oliko Elinalla sittenkin parempi kotonaan kuin mentyään miehelään? Sitäkö tässä ajetaankin takaa? Lopussa vahvistetaan käänteisyyttä tokaisemalla: "Hyvin ennen, nyt paremmin". Onhan myös niin, että sitä suuremman säälin Elina saa osakseen mitä korkeammalta äiti putoaa ennakkomielikuvien kohdatessa vallitsevan asiantilaa.

Elinan polttaminen noitavainojen allegoriana: Elina noitana, Kirsti inkvisiittorina, Klaus harhaanjohtettuna kansana, ja pyövelinä, ja äiti alkuvaiheiden oikeamielisenä vähemmistönä, joka hupeni jouduttuaan seuraavana roviolle ellei halunnut lähteä ilmiantoleikkiin mukaan. Kiihko ottaa aikansa kasvaakseen; hurmio hurmatakseen. Täyttymyksen jälkeinen elämä emansipoituakseen.

Siirtymävaihe "kuukausien" hahmottamisesta viikkokalenterin pariin paljastuu juuri ennen kuin onnettomuuksien kumuloituva kumina kartanossa kajahtaa. Jeesus äijän muodossa ajaa Klaun itsemurhaan, joka kuin soitellen sotahan lähtien salli säkkipillin säristä matkatessaan meren maisemiin. Jeppe siis työnsi Klaus Kurjen, ainakin oppiensä mukaan, vielä suuremman synnin syleilyyn. Vapahtajan valokeila valaisee vain valittuja vapauttaen vapahtajan vastuusta. Näinkös se menikin?

Vade retro, Satana!

Vain omalla työlläsi sinun pitää toimeen tuleman. Oikopolkujen kulkijat joutuvat maksamaan rikkeistään ennemmin tai myöhemmin. Parempi siis nuhteettomasti tehdä niinkuin kunkin kuuluu tehdäkin eikä pyrkiä vilpillisellä tavalla suoriutumaan velvoitteistaan. Sillä se, joka kuuseen kurkottaa se katajaan kapsahtaa. Jokaisen siis pitää toimia hyveellisesti (Aristoteleen hyvekäsitystä mukaellen), joka tässä yhteydessä merkitsee toimimista oman luontonsa ja asemansa mukaisesti. Samaan tapaan kuin Veedoissa kuvataan käsitteen dharma sisältöä.

Kateus toisten ihmisten parempaa pärjäämistä kohtaan ilmenee jokapäiväisessä käyttäytymisessä. Sen kanssa saa olla hyvin tarkkana, jos moisesta toiminnosta on aikomus päästä eroon. Niin piilevillä tavoilla se joskus verhoaa itsensä jopa vilpittömien aikomusten taakse. Toinen puoli asiasta on sitten se, että pitäisikö kateudesta edes päästä eroon? Sillä eikö juuri kateus johdannaisineen mahdollista tietynlaisen eteenpäin suuntautumisen ihmiskunnan tähänastisessa elämänkaaressa¹? Kunnianhimo on kai osaksi sitä, että haluaa olla parempi kuin muut ja osoittaa sen jollakin tavalla. Esimerkiksi kehittelemällä jonkin uuden laitteen tai teorian, joka taas lisää ihmiskunnan näkemystä ja tietämystä. Tätä kautta olemme tulleet juuri tähän tilanteeseen missä tälläkin hetkellä olemme. Ja tulemme sen varassa suuntautumaan eteenpäin vast'edeskin; vai?

Miespuolinen perillinen, rippi-ikä, pappi kaikkitietävänä isähahmona, pyhä kolminaisuus ja pyhät symbolit. Toisin sanoen ydinperheeseen pohjaavan kansakunnan yhtenäisyyden ylläpitäminen ja näiden traditioiden siirtäminen sukupolvelta toiselle taistelussa ihmisen ulkopuolelle projisoitua paha vastaan. Mikä tämä persoonallistettu paha tässä tapauksessa sitten oikein on? Onko se juuri se jonkin paremman löytäminen ja omakohtainen ratkaisujen tekeminen omaa elämää koskevissa asioissa? Eli pyrkimys pois alistetusta ja hallitun asemasta kohti elämän ohjien

---

1. Innovaatio ja traditio; tai tarkemmin innovaation traditio.

2. vrt. Crowley'n lause: "Do what thou wilt!". (Joka itse asiassa on paljon crowley'n aikoja vanhempi okkulttinen hokema).

ottamista omiin käsiinsä; oman tahdon² löytämistä ja sen käyttöä elämäänsä ohjaavana voimavarana. Hallitsijoiden tarkoituksena ei siis ole hajoita ja hallitse -periaatteen toteuttaminen vaan pikemminkin pelolla hallitseminen. Tai oikeastaan edellinenkin pätee siinä, että hajoitetaan ihminen kahteen pooliin, hyvään ja pahaan, ulkoista näiden dikotomioiden hallinta hallitsevan kansanosan käsiin, jotka toimivat ohjureina helposti hairahtuvalle rahvaalle.

Sielun symbolin, varjon³, puuttuminen, aivan kuin vampyyreillä, pistää silmään äitinsä pirulle myymälle pojalle. Tosi olemusko antaa itsensä ilmi tuon meille ikuisesti kirkkaan kulkurin, joka ei liiku ja silti liikkuu meitä pyörittäen, toimesta? Ilmeisesti myös Pate Mustajärvi saisi vastauksen erääseen kysymykseensä⁴, joka liittyi suksien katoamisiin lukemalla tämän monistenivaskan. Tuo yksi kaverihan nimittäin kovasti kehuskelee hyvin voideltuja hiihtolaitteita. Pate siis paperien pariin.

Poika seurasi pappia päästen irti paholaisen kahleista eli antamalla oman elämänsä ohjat toisten käsiin. Vai olisiko käynyt lopultakin niin, että paholainen on ovelampi kuin tarinoista käykään ilmi. Jaetaan mahdollisuudet karkeasti kahteen osaan: Ensimmäiseksi asia olisi sillä tavalla, että myös pappi ja koko kristillinen toiminta ovat paholaisen viimeisiä verkkoja ihmistä harhauttaessaan. Tästähän seuraisi se, että tuo valheiden ruhtinaaksikin nimitetty olisi onnistunut saamaan kaikissa näissä tapauksissa toivomansa lopputuloksen. Aikansa kiusattuaan se saapuu paikalle pappina, kuin pelastava enkeli, lukiten uhrinsa ikuiseen kiitollisuuteen ja huomaamattomaan harhautukseen. Toisessa versiossa taas asiat ovat vain nurinkurin. Eli hyvä onkin paha ja paha hyvä.

Köyhyys on nyky-Suomen kaltaisissa hyvinvointivaltioissa periaatteessa vain mielentila, vaikka sitä onkin joskus vaikea ehkä huomata. Ilman rahaahan on aivan mahdotonta elää. Miten muka voisi olla syömättä vähintään viisi kertaa viikossa Hesessä tai Macissä tai jossain muualla? Saati olla käymättä baareissa/diskoissa tai olla hankkimatta jotain esinettä? Ei mitenkään. Toisaalta juuri tähän samaan seikkaanhan tarinoiden avulla pyritään vaikuttamaan. Eli saada ihmiset tyytymään siihen mitä ovat ja omistavat. Sillä on suuri synty lähteä havittelemaan jotain parempaa.

Niin ja niin monenteen polveen isien teot tullaan kostamaan. Tämän

---

3. Entä kun Peter Panin varjo ommeltiin takaisin kiinni hänen kenkiinsä?

4. "Kuka sukseni vei?"

tapaisestihan siinä yhdessä kait kirjassa kerrotaan. Miespuoliset perilliset joutuvat kärsimään vanhempiensa seuraukset näiden jumalattomien pyrkimysten vuoksi. Voi sitä vanhempaa, joka poikansa menettää, sillä eihän silloin jää jäljelle ketään suvun jatkajaa; korkeintaan joitain olioita, joita tytöiksi nimitetään. Uskonpuhdistustenko mukanaan tuomia mielikuvia. Jotenkin olisi sellainen hahmo hanskassa, ettei ennen ristin ruoppausareissuja jako sukupuolten välillä olisi ollut välttämättä aivan näin karkea. Ovatko tällaisen tarkastelutavan motiivit sitten pyrkimyksessä nähdä veressä periytyviä kehoon kirjoitettuja merkintöjä jossain vaiheessa tahratun (allekirjoittaneen tämänhetkisestä arvonäkökulmasta katsottuna tottakai); lienee jonkin toisen pohdintakerran, ehkäpä privaattisti suoritettun sellaisen, heiniä.

Eihän minussa mitään vikaa ole. Ne olivat ne toiset, jotka kaiken tuon tekivät ja ovat pahalaisia luonteiltaan. Oman toiminnan ylevoittaminen ja huonojen ominaisuuksiensa projisointi toisaalle tuottaa puhdistuneen olotilan⁵ (psykologiassa taitaa olla jokin termi kuvaamaan tällaista toimintaa, mutta mikäs se nyt sitten taas olikaan?). Nöyrytminen ei silti kaikissa tilanteissa ole paha asia. Eritoten oman itsensä edessä nöyrytminen. Tunnistamalla omat vahvuutensa ja heikkoutensa niitä voi pyrkiä kontrolloimaan, mutta varo! Joskus voi tapahtua silläkin tavalla, että huomaa olevansa kykenemätön täydellisesti hallitsemaan itseään. Tunnistaa joitain voimia, joita sisällään piilee huomaten niiden vaikutukset ja ollen täysin avuton niiden edessä. Voi vain pysytellä mukana matkassa samalla tarkkaillen niiden toimintaa ja pyrkiä tunnistamaan näitä toimintoja laukaisevia tekijöitä⁶. Voi myös sattua sillä tavalla, että harkinnan alle joutuu sellaisia aksioomeja, joita ei ole kuvitellut mitenkään voivan horjuttaa. Vaarallista peliä se pirun kanssa pelailu vai mitä?⁷

Veri, tuo elämän eliksiiri, joka virtaa suonissamme saa aikaan monenlaisia ihmeitä; varsinkin kun se otettu talteen vasemman käden nimettömästä sormesta eli vihkisormuksen sijalta. Veren vangit voi vapauttaa vain

-
5. Katharsiksen sivallus muuttuu pysyväksi olotilaksi valheellisin verkoin. Ilmiö muuten tuntuisi etenevän myös Kuhnin tieteenkehittämisteorian mallia mukaellen. Merkit vain vaihtuvat: Tiede = oma itse ja paradigma = Katharsis.
  6. Luolasta ei taidakaan olla tietä pois. Varjojen liikenteenlasku olkoon siis edelleen tehtävänämme.
  7. De te fabula narratur.

vapauttamalla veren. Kun veri näemmä on kerran yksilöön sidottua niin ei ole mikään ihme, että esim. skitsofreniaa esiintyy niinkin runsaasti (heh). Kovin paljon veripalvelun varastoimaa⁸ verta on pumpattu vieraiden ihmisten kiertojärjestelmiin. Mielisairauksistahan tietysti voidaan olla myös montaa mieltä. Onko mikään sellainen varsinaisesti sairautta, mikä ei ole elimellistä⁹? Vaan vain epätavanomaista¹⁰? Eli sellaista tapaa hahmottaa, mikä eroaa vallalla olevasta tavasta. Taas olisi kivitykselle kohteita. Onhan se tottakai selvää, että jos on käytössä jonkinlainen yhteiskuntajärjestys sekä ihanteellinen ihmiskuva niin tällaisten illuusoiden ylläpitämiseksi täytyy kategorisoida asioita; järjestää eli järjeistää. Muutoin iskee kaaos ja sitähän emme voi sallia vaikka järjestyksemme koko ajan onkin vain näennäistä.

Naurua ei missään tapauksessa voida sallia. Jos asiat lyödään leikiksi niin niistä häviää uskottavuus, sillä, ihmeellistä kyllä, jos esim. naurava ihminen herättää myötätuntoa ja hilpeyttä ympärillään on tuon samaisen ympäristön joskus vaikea enää ottaa häntä vakavasti. Miksi muka vakavuus ja naurunomaisuus ovat toisensa poissulkevia piirteitä?¹¹ Siltä se usein kuitenkin vaikuttaa. Edellisistä johtuen: miten siis käykään kun auktoriteeteille voi nauraa?¹² Ne kadottavat hyvin pian auktoriteettiluonteensa. Juuri tämän seikan tähden sokea Jorge tappoi tovereitaan ja piilotteli erästä heidän tavoittelemaansa kirjaa finis Africaassa (Eco 1985).

Ihminen onnistuu huiputtamaan pirua. Tämä olkoon osoituksena ihmisen rajoittamattomuudesta. Kuinka jumalallinen luomus tuo olento onkaan. Mikä järjen juoksu ja oikeudellisuuden taju valaiseekaan hänen olemustaan hänen hallitessaan luontoa ja kaikkea muutakin itseään alempiarvoista; jopa koko maailmankaikkeutta. Loppuunasti vietynä kaikkea muuta paitsi kutakin noiden ihanteellisten olioiden yksilöä erikseen.

Havahtumiset paljastavat taistelun joskus olevankin käynnissä jossain aivan muualla kuin sen kuvitteli olevan; sisällä.

---

8. Voisi olla mielenkiintoista saada selville varastoinnin ja varastamisen, siis sanojen, etymologiaa yhteyksiä; niinkuin niin montaa muutakin asiaa.

9. Söi siis vain karkkia?

10. Sanan normaali käyttöä tarkkaillaan sen aiheuttamien kytkösten johdosta.

11. "Puhtaasti älyllisessä yhteiskunnassa tuskin enää itkettäisiin, mutta kenties kuitenkin naurettaisiin (Bergson 1994, 9).

12. Komiikka on suunattu puhtaasti älylle (Bergson 1994, 10).

Kirjallisuus:

- *Bergson, Henri* 1994. Nauru. Tutkimus komiikan merkityksestä. Suom. Sanna Isto ja Marko Pasanen. Helsinki: Loki-Kirjat.
- *Eco, Umberto* 1985. Ruusun nimi. Suom. Aira Buffa. Juva: WSOY

Auringon alisen uutuuksista

eli paradoksin kautta johdettuna:

vanitas vanitatum $\leftrightarrow \quad x\exists y(M(x)\rightarrow(V(y,x)\rightarrow\exists x(M(x,y))))$

x = kaikki

y = ihminen

M = merkityksellisyys

V(x,y) = x valitsee y:n

M(x,y) = x on merkityksellistä y:lle

Jokaisella ajalla on omat toiminta- ja ajattelumallinsa joiden mukaan oleminen kussakin pisteessä aikaa ja avaruutta jäsenyy. Kotimaan itsenäisyyden ja riippumattomuuden säilyttäminen omanlaisen olemassaolon turvaamiseksi vaatii monenlaisia toiminteita. Vihollisen tekeminen naurunalaiseksi ja irvailemalla tämän tavalle elää vaihtaa mahdollisesti ilmenevän pelon halveksunnaksi, jolloin asioiden käsitteleminen helpottuu huomattavasti. Tämän rinnakkaiseksi linjaksi, joka piilee implisiittisenä halveksunnassa, täytyy nostaa omanarvontunnetta kohottava kollektiivinen omahyväisyys.

Onhan toki jalompaa kuolla jonkin asian puolesta (ai jaa?!), jonka kokee tärkeäksi, kuin kuolla vain teuraana taisteluissa. Omanarvontunnetta kohottavan propagandan avulla saadaan luotua puolustamisen arvoisen yhteisöllisyyden ja oman erinomaisuuden tuntu. Tokihan ihmisten on mielekkäämpi elää jonkinlaisessa yhteistoiminnassa samaan heimoon kuuluvien kanssa; siis oikeastaan sellaisten ihmisten, jotka omaavat samantapaisen tavan hahmottaa maailmaa eli ovat ympäristöolosuhteidensa puolesta saaneet yhteneväisen maailman kokemistavan.

Ihanteellisintahan kai olisi tilanne, jossa kaikki maailman ihmiset voisivat

---

1. Kuinka kiihottomasti täyttivätkään osansa Demian ja Hans Castorp, joista jälkimmäisen kohtalo jäi kylläkin pimentoon. Mitä sitten on tuo osansa täyttäminen? Sen voisi mahdollisesti olettaa liittyvän alaotsikkoon; tai sitten ei.

tuntee olevansa kaikkien muiden kanssa tasavertaisia ja yhtä arvokkaita, mutta tällainen utopia vaikuttaa kovin mahdottomalta toteutuvaksi pitkään pitkään aikaan, jos koskaan, ottaen huomioon ihmisessä koko kirjoitetun historiansa ajan ilmenneet ominaisuudet. Nämä ominaisuudet ovat varmaan kyllä huomattavasti vanhempaa perua eivätkä ne vaikuta muuttuneen saati hävineen, vaikka ihminen on kuulemma kehittänyt tosi huimasti viime vuosisatojen ja -tuhsien aikana. Kysymys koskeekin näemmä siis sitä seikkaa, että mitkä ominaisuudet ovat kehittyneet, jos nyt kehitys-sanaa halutaan käyttää? Eivätkö tällaiset ominaisuudet ole lähes ainoastaan sellaisia, jotka tähtäävät tiedollisen ja taidollisen puolen korostamiseen? Näillä tarkoitetaan tämän tekstin puitteissa sellaisia ominaisuuksia, jotka kohdistuvat kaikkiin muihin ominaisuuksiin paitsi niihin ehkä kaikkein tärkeimpiin eli ihmisenä olemisen piirteisiin; mitä nämä tarkasti ottaen nyt sitten lienevätään?

Toisaalta taas tällaisessa näkökulmassa tulee esiin ihmistä riivaava tendenssi hallintaan; kaiken alistamista ihmisen vallan alle. Kaikki mahdollinen pitää kyetä mittaamaan ja saattamaan kontrolloitavaksi. Ihmisen ylivaltaapyrkimys kaikkia muita olioita, jopa toisia eli huonompia tai alempiarvoisia ihmisiä kohtaan, tuntuu naiivilta hahmottamistavalta siinä mielessä, että kuinka moni voi sanoa todella hallitsevansa täydellisesti esimerkiksi sellaisen “pikku“ asian kuin oman itsensä? Tietysti voidaan olla montaa mieltä siitä seikasta, että mitä hallitsemalla tai omalla itsellä tarkoitetaan, mutta tähän vain korostaa ihmisen moninaisuuden rikkautta ja toisaalta taas tuota järkipärsäisyyden ihannoitua tämänkaltaisilla kysymyksenasetteluilla. Tarkoituksena ei toki ole väittää, että järki pois ja tunteet tilalle vaan pyrkiä yhdistämään molemmat toisiinsa mielekkäällä tavalla, joka taas aiheuttaa kysymyksen mielekkyyden olemuksesta. Mutta periaatteessa kysymys on siitä samasta seikasta, jonka kanssa ihminen tuntuu tapelleen iät ja ajat.

Pitäisikö sitten edes millään tavalla pyrkiä vaikuttamaan mihinkään? Eikö vain voisi astua virtaan antaen sen viedä mukanaan ja kellua siinä ikäänkuin jollakin tapaa ulkopuolisena elämänkulun tarkkailijana? Tällaista tapaa olla on hyvin helppo kritisoida pakoilemisesta moittien, vaikka

---

2. Kaikesta epämiellyttävästä huolimatta muutamia perusasetteluja lienee hahmotettu jo erinäisten hessujen suuhun laitetuissa kommentteissa. Tässä kohtaa voisi nimittäin siteerata sellaista lausuntoa kuin: “Se ken on on synniton, viskatkoon ensimmäisen kiven“:

asianomainen itse saattaa hahmottaa asian aivan toisella tavalla, joka taas mahdollisesti liittyy paljon laajempaan kokonaisuuteen kuin tietynlaiseen olemiseen osallistumiseen. Oppositiot havaitsemalla niiden väliin jäävä tila hahmottuu helpommin.

* * *

Kuinka tarkka kuva ajastaan Pallen teksteistä sitten välittyy? Kuinka paljon niissä on sitä, mitä kuului yleiseen tapaan tarkastella? Hänen ihannoimansa ja välittämänsä skeema vaikuttaa kovin vanhentuneelta näin tämänhetkisiä ajatusvirtauksia vasten tarkastellessa ja sitä se varmasti on ollut aikanaanakin tietyllä tapaa havainnoiville. Eikä se sitäpaitsi ole siinä mielessä mitenkään vanhentunutta (vanhentuminen on jälleen oma lukunsa), että edelleenkin on mahdollista tavata lähes samaan tapaan katsovia eikä heillä tässä tarkoiteta välttämättä mitään aiempia sukupolvia vaan jopa parin edellisen vuosikymmenen aikana paikalle pullahtaneita. Ei sillä ettäkö tämä olisi jotenkin väärin, sillä sehän vain tuottaa erinomaisia mahdollisuuksia rakennella rakenteitaan.

Mies, nainen, koti, kansa, isänmaa, naapurit ja maailma. Selvän teki. Kokonaisuuksien hallinta/hahmottaminen on tietenkin hankalaa, ellei omaa intoa onkia erinäisiä tietoja maailmasta tai mistään muustakaan. Mutta ei tämä vielä riitä. Halu uskoa johonkin sisällä piilevään koodiin, jonka viestejä on mahdollista tavoittaa, vaikuttaa siten, että sen luulee piilevän kaikilla kaltaisillaan ja vasta se antaisi loppusilauksen kerätyille tiedoille. ³ Saattaa vaikuttaa osittain elitistiseltä⁴, mutta hallitsevien henkilöiden vaatimuksiin tällaisien seikkojen olettaisi sisältyvän automaattisesti.

Joillakin keinoin on pyrittävä vaikuttamaan kansalaisiin, koska vaikutuksen alaisia olemme kuitenkin koko ajan muutoinkin. Vaikutuskeinot ja välitettävä viesti muotoutuvat päämäärien mukaisesti ja positiivista lajin säilymisen kannalta on aina sellainen seikka, että päämääränä on säilyttää oma olemassaolo; vaikka käytetyt keinot sitten tuntuisivatkin halveksuttavilta. Joskus nimittäin vaikuttaisi voivan olevan sellaisia tilanteita, joissa päämäärä pyhittää keinot.

Luovintaa.

---

3. Tuominta viekastelee itsensä moneen paikkaan ellei ole tarkkana; pitäisikö sitten muka aina olla?

4. Elitistiseltä, koska kaikilla ei ole mahdollisuutta saada haltuunsa sellaista tietopääomaa mikä karttuu joidenkin osalle. Mitäs taas toisaalta sen on väliä?

KUOLEmaahan

Maahan I

Kaikki olivat sonnustautuneet surutamineisiin, siis mustanpuhuviin asusteisiin. Kukin vuorollaan, joko yksin tai joukkiona, kävi osoittamassa arkussa lepäävälle vainajalle kunnioitustaan. Luettuaan seppeleeseen painetun tekstin he painoivat päänsä ja olivat hetken aikaa vaiti, jonka jälkeen katseet suunnattiin eturivissä istuvaan leskimieheen, joka pään nyökäytyksellä ilmoitti hyväntahtoisesti ottaneensa vastaan sanattomat surunvalittelut. Hän ikään kuin antoi hyväksyntänsä sille, että alttarilla käyneet tosissaan ja oikeaoppisesti surivat poismennyttä; hänen puolisovainajaansa. Lähestulkoon kaikki ihmiset salissa kokivat olevansa tilanteen vaatimassa mielentilassa, jossa naisten kuuluu kyynelehtiä ja miesten kasvojen tulee olla surunmurtaman ilmeen peitossa. Lisäksi vielä pitää tuntea kaipuuta vainajaa kohtaan sekä sääliä jäljelle jäänyttä osapuolta ajatellessa. Kaikki tämä on opittu pienestä pitäen eikä niitä suurin osa tule koskaan kyseenalaistaneeksi, sillä nehen ovat itsestään selviä asioita, jotka ovat aina olleet ja, jos asia heistä riippuu, tulevat aina olemaankin. Ei puhettakaan kuolemaan liittyvistä barbaarisista riiteistä, joita ehkä saatetaan muualla päin maailmaa harrastaa joidenkin primitiivisten kansojen keskuudessa. Moiset eläimelliset tavat eivät millään tavoin voi kuulua sivistyneen ihmisen maailmankatsomukseen muulla tavoin kuin säälin ja inhon sekaisen huoneen ikkunasta sitä katseltaessa. Joka ei tähän tyydy vaan pyrkii nihilistisesti arvottamaan itse oman maailmankaikkeutensa on kylmä ja kummallinen ihminen; ehkä jopa sairas, mielisairas, ja mitä luultavimmin jossain määrin fyysisesti vaarallinen poikkeus muuten täydellisen ihmiskunnan seassa. Häntä pitää siis varoa ja eritoten olla päästämättä lähelle lapsia, jottei hän tartuttaisi heitä mielettömällä ajatusmalleillaan. Parasta olisi, jos hänenkaltaisensa pystyttäisiin eristämään tai peräti eliminoimaan lain sallimissa puitteissa. Vaadittakoon siis toimenpiteitä, jotta yhteiskuntamme pystyttäisiin puhdistamaan moisista ruttoisista taudinkylväjistä, jotka ovat tehneet liiton ehkä itsensä paholaisen kanssa. Vähintäänkin he ovat antaneet jonkin demonin vallata itsensä. Varokaamme moisia otuksia.

Nyt oli uusi joukko ihmisiä estradilla esittämässä osaansa ja taas toistui tuo nyökkäys, johon huomio kiinnittyi jo aikaisemmin. Nyt vaan alkoi kuulua

aplodeja. Tapahtumassa läsnäolevat ihmiset käänsivät päänsä taputtajan puoleen. Kuka kehtasi antaa moisen julkeuden ilmetä olemuksestaan? Jaan myös katsoi ympärilleen ja huomasi kaikkien tuijottavan häntä. Kääntäessään päänsä takaisin eteenpäin ja samalla hiukan alas hän huomasi käsiensä lyövän toisiaan vasten. Pikaisesti hän antoi hermoilleen komennon lopettaa aktiviteetti. Kasvojen väri muuttui punertavaksi tämän kardinaalimaukseen seurauksena. Vähitellen välikohtaus laimeni ihmisten pudistellessa päätänsä ja yrittäessään saada kiinni tuosta olotilasta, joka vallitsi heidän ajatuksiensa aiemmin. Eiväthän he kuitenkaan mitenkään voineet sitä saavuttaa enää samankaltaisena äskeisen tapahtuman kaivertuessa heidän mieliänsä. Mikä oli ollut saanut Jaanin antamaan aplodeja tämänkaltaisessa tilanteessa? Sitä Jaanin pohti hieman aikaa, mutta kovinkaan paljon hän ei joutunut aivosolujaan rasittamaan arvoitusta ratkoessaan. Ottaen huomioon aiemmat ajatuksensa oli reaktio ilmeinen. Keho vain toimi hieman hitaammin kuin ajatukset. Näytelmähän oli ollut mielessä jo tuokio sitten ja näytelmän loputtua on yleensä ollut tapana antaa aplodeja; kukas niitä opittuja tapoja äsken kritisoimaan? Harmia aiheutti kuitenkin se selittelyn määrä, jota hän joutuisi suorittamaan muistotilaisuudessa. Jäisikö hän kokonaan pois moisesta tapahtumasta? Siellä oli kuitenkin ilmaista ruokaa ja tilaisuus tavata sukulaisia, joiden kanssa ei ollut tullut keskusteltua pitkiin aikoihin. Vaikka Jaan ei tuntenut kovinkaan kovaa kaipuuta harrastaa seurustelua, sukulaisten eikä suoraan sanoen oikein kenenkään muidenkaan kanssa, oli viimeaikoina kuitenkin alkanut tuntua siltä, että hän voisi hieman yrittää paikata syntyneitä rakoja eritoten sukulaistensa kanssa. Jotkut saattaisivat tulkita tuonkaltaisen uudistumisen halun "aikuistumiseksi", mutta Jaan kyllä tiesi mistä se johtui. Sitä paitsi koko "aikuistumisen" käsite on ongelmallinen Jaanin mielestä. Ei mitenkään yksiselitteinen, kuten joskus on tapana ajatella asioista; lähes mistä vaan. Mutta Jaan oli alkanut ymmärtää asioita taas myös tuonkaltaisen ajattelumallin pohjalta. Hän oli päässyt eroon häntä jonkinaikaa vaivanneesta "erakon oireesta". So. itsensä kaikkinaisesta jalustalle nostamisesta. Tottakai hän tiedosti, että oireen oli määritellyt joku henkilö, jonka mielestä asia oli näin. Mutta Jaan oli päätyneet siihen lopputulokseen, että oli olemassa monia syitä, jonka takia ihmiset olivat sellaisia kuin olivat ja toimivat siten kuin toimivat. Näin ollen esimerkiksi erakkoisuutta oli monenasteista sekä moninaisista motiiveista johdettua. Huomioon täytyi luonnollisestikin ottaa se seikka, että kaiken sisältyessä kaikkeen yhtenäisiä piirteitä oli runsaastikin. Sekoitussuhteet vain olivat erilaisia ja vaihtelivat

yksilöstä toiseen. Aivan samankaltaista olotilaa ja ajattelumaailmaa kahden tai useamman eri henkilön välillä on varmastikin mahdollon löytää. Vannomaan ei kuitenkaan parane mennä tästä, eikä oikein mistään muustakaan asiasta.

Töytäisy olkapäähän herätti Jaanin näistä ajatuksista. Oli aika siirtyä saattamaan vainajaan tämän viimeiselle leposijalle. Jaan nousi ylös ja katsahti ympärilleen. Tosiaankin. Kaikki olivat matkalla vaatenaulakoille noutamaan ulkotamineitaan. Syksy oli jo pitkällä ja ulkona pureva, orastava pakkaneen. Aurinko kuitenkin vielä paistoi luoden sisätiloihin kauniita heijastuksia säteiden lomitella ikkunamaalausten raoista. Ihastuksissaan Jaan jämähti tuijottamaan niitä vielä hetkiseksi.

Samana tohinan aikana oli kanttori tullut alas parvelta liittyäkseen joukkion seuraan tämän matkatessa hautausmaalle päin. Urkujen ääressä ollessaan hän oli soitellut kauniisti noita iänikuisia virsiä. Nuori kun oli, hän jaksoi ilmeisesti vielä innostua soiton suomasta vapaudesta toteuttaa itseään, opettujien rajojen puitteissa tietenkä. Eritoten loppukadensseissa intoutuminen ilmeni selvästi, jos vain oli hiukankin tutkiskellut musiikkia. Permanentatut vaaleanruskeat hiukset kehystivät hänen päätään. Aikuisen naisen merkiksi on jotenkin onnistuttu omaksumaan lyhyehkö ja permanenttikäsitelty hiusmalli. Sitten nämä samaiset naiset toruvat lapsiaan kun nämä jotakin halutessaan perustelevat pyyntönsä muiden tekemisillä ja olemisillä. Oma toimintaa ja olemista ei mitenkään voi asettaa kyseenalaiseksi. Eihän tule edes mieleen, että itse voisi toimia aivan samalla tavalla. Perustelut vain ovat erilaiset, sillä perussyyn päälle on kasautunut mitä erilaisimpia vakuutteluita, jotka peittävät olennaisimmat motiivit. “Minun ikäiselleni naiselle sopii paremmin tällainen lyhyt hiusmalli. Se jotenkin pukee minua paremmin ja ilmaisee minun tuntevan itseni naiseksi ilman pitkien hiusten antamaa perusnaisellista mielikuvaa. Pitäköön nuoret tytöt pitkät hiuksensa. Minä olen itsestäni tietoinen ja itseni kanssa sopusoinnussa elävä aikuinen nainen“. Ei sillä, että toiminnassa olisi välttämättä mitään korjattavaa. Tiedostus omista lähtökohdistaan ja asennoitumisistaan vain voisi mahdollisesti lisätä jotain puolia elämän hahmottamiselle yleensä. Ja varsinkin toisten elämänarvojen hahmottamiselle ja ymmärtämiselle. Hyväksyminen on sitten jo eri asia. Mutta kunhan empatiaa löytyisi enemmän ja laajemmalla skaalalla niin varmastikin asennoitumiseensa olisi mahdollista löytää uusia piirteitä. Tietenkin vain jos haluaa.

Kanttorilla oli yllään tumma jakku, jonka päällä kaulasta roikkui Kalevala-

koru. Hannunvaakuna se taisi olla malliltaan. Näitä koruja näkyi roikkuvan useammallakin kaulassaan ja korvissaan. Mutta hetken muoti huomioon ottaen oli tuo korujen paljous odotettavaakin. Päinvastoin olisi ollut todella outoa, jos noita riipuksia ja korvakoruja olisi näkynyt harvemmillä.

Tässä vaiheessa Jaan kävi lausumassa seuralaistensa kanssa leskelle joitakin asiaan kuuluvia latteuksia. Kuinka puolisovainajalla oli nyt hyvä olla ja kuinka asiat kääntyisivät vielä hyvälle tolalle. Elämä jatkuu ja niin edelleen. Jaan pystyi hyvin pitämään kasvonsa kurissa ja tällä tavoin suorittamaan tarvittavan riitin kunniallisesti.

Mitä koko kuolema sitten edes merkitsi? Luonnon hoitaman kierrätyksen yhtä vaihetta. Tottakai, mutta miksi ihmiset tunsivat surua jonkun poismenon johdosta? Länsimaissa kollektiivinen suhtautuminen elämään ja kuolemaan on sanellut suhtautumistavat määrätynlaisiin tilanteisiin. Maailmankatsomus kertoo elämän olevan asia numero 1. Kuolema on se, joka julmasti katkaisee tämän olotilan ja riistää rakkaimmat muiden läheisyydestä.

Mitä sitten on rakkaus? Onko se muuta kuin itsekkyyttä? Siis huomion ottamisen tarvetta kanssaihminen osalta? Itsensä täydellinen uhraaminen toisten hyväksi tuntuu jalolta ajatukselta. Mutta piilekö mielessä silti toivomus siitä, että muut ihmiset muistaisivat ja ajattelisivat uhrautuvaa? Tämän täydellistä panosta toisten ihmisten hyväksi? Silloin kun joku kuolee pysähtyvät ihmiset ajattelemaan omaa kuolevaisuuttaan ja sitä, mitä he jättävät jälkeensä. Jääkö kukaan kaipaamaan ja itkemään perään. Oma itse tärkeimpänä tekijänä pystyy verhoutumaan monenlaiseen kuosiin. Hyvin harvoin sitä pysähtyy edes miettimään miksi oikeastaan asiat ovat joltain osin siten kuin ne ovat. Mutta onko tämä asia silti edes näin? Vai onko se jollakin muulla tavalla? Ehkä se on niin monella tavalla kuin sen hahmottajiakin on. Kaikki ovat oikeassa ja silti väärässä.

Pihalle astuttuaan Jaanin teki mieli polttaa tupakkaa, mutta eihän se sopinut millään tuolla hetkellä vallineeseen tilanteeseen. Vaikka edellisestä tupakasta oli lähestulkoon puolitoista tuntia oli vain odotettava kunnes toimitus olisi ohi ja hautausmaan portit jätetty taakse. Vasta silloin voisi sytyttää sauhuavan viikatemiehen apulaisen.

Kulkue kulki hiljalleen hautausmaan käytäviä pitkin avatun haudan luokse, jonne vainaja oli tarkoitus laskea. Arkun kantajina toimivat miehet astelivat haudan reunuksille asetettuja lankkuja pitkin paikoilleen ja sijansa saatuaan he laskivat arkun hiljalleen maan uumeniin. Saattojoukko seurasi toimitusta hartaan hiljaisuuden ollessa vallitsevana äänimaisemana. Paikka

oli sen verran kaukana teistä ja asutuksista ettei sinne kantautunut mitään ylimääräisiä ääniä. Jopa hautausmaata koristavat männyt olivat hipihiljaa, mikä johtui tuulettomasta ilmanalasta. Missä kaikki eläimet sitten olivat? No, siellähän ne. Saattelemassa haudan lepoon yhtä omistaan.

Jaan ei tosiaankaan tuntenut mitään vastaavia tuntemuksia kuin suurin osa muusta joukosta vaikutti tuntevan. Vaikka vainaja oli hänen isoäitinsä, ja näin ollen ilman häntä ei olisi Jaaninkaan mahdollista pälyillä ympäristöään, mielenliikutuksia oli mahdotonta havaita hänen mielessään. Poislukien joitakin havaintoihin liittyviä pikaisia ilmiöitä. Kuten tuona kappelissa esitetyn näytelmän aikana ilmennyt jonkinlainen sekoitus mielihyvää ja kummastusta koskien ihmisten toimintaa ja esiintymistä.

Kantajat keritsivät jo kantoliinojaan rullalle. Jaan katseli kuinka ennen haudan peitoksi laitettavaa lasikuituista kupua kävivät vainajan lastenlastenlapset heittelemässä yhteistuumin hautaan ruusun per pään. Tämän jälkeen tuo suoja asennettiin paikoilleen ja seppeleet käytiin nyt viemässä tuon kuvun peitoksi. Tällä kertaa ei Jaanin tarvinnut astella "suruaan" eikä viimeisiä tervehdyksiään ilmentämään. Sen hoiti hänen seurassaan ollut vainajaan läheisemmin veren kautta sidottu henkilö. Vielä oli vuorossa yhteislaulua ennen kuin oli aika siirtyä muistotilaisuuteen, joka pidettäisiin muutaman kilometrin päässä hautausmaasta. Virsi oli ennestään outo, mutta siitä pääsi todella helposti kärryille parin melodialiikkeen jälkeen. Tämä oli taas sellainen laulu, jota ei ole ikinä kuullut ja silti on kuullut satoja kertoja.

Nyt loppui tämä ensimmäinen osuus näistä bileistä. Jostain kuului kutsu, joka kehoitti siirtymään lähellä järjestettävään muistotilaisuuteen. Jaan lähti marssimaan ajoneuvojen paikoitusalueelle päin mielessään kohta todeksi käyvä tupakan sytyttäminen ja ensimmäisten henkosten imaisu pitkään aikaan. Hän maiskutteli mielessään jo siitä seuraavalla mielentilalla. Se tulisi tuntumaan siltä kuin löytyisi uudestaan jonkin kauan kadoksissa olleen asian; mukavan mutta vaarallisen, jopa tappavan. Mutta kaikkihan tässä elämässä tappaa; johtaa kuolemaan, joka kuuluu elämään.

19.12.1997 + modifiointi 8.3.1999

Maahan II

Jaan piti tupakoinnista vaikka hyvin tiesikin sen kaikista haittavaikutuksista elimistölleen. Mutta näinhän varmasti suurin osa muistakin tupakoijista tekee. Vaikka joillakin saattaa ilmetä asian kieltämistä. Tai ei; paremminkin

asian ymmärtäminen tuottaa vaikeuksia samalla tavoin kuin joidenkin on joskus vaikea ymmärtää läheisen olennon olevan ainiaksi poissa tämän kohdattua kuoleman.

Kuolema. Mikä siinä surettaa ihmisiä? Läheisen olennon poismenoko? Vai piilekö ilmiössä syvemmällä jotain perustavanlaatuisempaa?

Jaanille tuli mieleen hautajaiset, joihin hän oli osallistunut jokin aika sitten. Maahan piti paneman hänen isoäitinsä, joka saattanut maailmaan suuren joukon perillisiä. Hänen puolisonsa, Jaanin isoisä, oli taltaan tapauksen johdosta siunaustilaisuudessa, vaikka oli syönyt rauhoittavia varmaan roppakaupalla ennen seremoniaa. Jaan istui toiseksi etummaisessa rivissä äitinsä ja sisarensa kanssa, joten hänellä oli oivalliset tarkasteluasemat kuikuilla ihmisten toimintaa seppeleidenlaskutilaisuuden ollessa käsillä.

Aluksi oli tietenkin kaavanmukaiset löpinät virsien laulamisineen ja papin oman katsomuksenmukaisineen elämänrealiteettien toteamisineen. Tämän jälkeen hierarkkisessa järjestyksessä suoritettiin ensimmäinen seppeleiden lasku, johon kuului surunauhojen tekstien lukeminen. Tämä jäin Jaanin kontolle hänen perheensä tullessa vuoroon, sillä Jaanin äiti ei pystynyt suoriutumaan toiminteesta kyynelten virratessa solkunaan hänen silmistään. Niinpä Jaan yritti tavoittaa oikein suruisan mielentilan, jota hän oli kyllä yrittänyt koko tähänastisen tilaisuudenkin ajan, jotta yleisö olisi vakuuttunut hänen ihmisyydestään. Sillä yhtenä suurena tekijänä ihmisyydessä on kuulemma kanssaeläjän poismenon johdosta suoritettava surullisuuden ja kaipauksen manifestointi.

Istuessaan pitkillä puisilla penkeillä, joissa ei tietenkään ollut minkäänlaisia pehmusteita, hän siis tarkkaili muiden olentojen toimintaa ko. seremonian aikana. Varsinkin surunauhojen lukutilaisuus oli Jaanin mielestä erittäin mielenkiintoinen. Tekstin luettuaan ihmiset hiljentyivät hetkeksi arkun äärelle, ilmeisesti kunnioittaakseen vainajaa, jonka jälkeen he astuivat alas korokkeelta ja katsahivat leskeen päin. Tämä nyökkäsi kulloisellekin ihmisryhmälle kuin hyväksyen heidän osanottonsa. Ja näin tekivät myös tuon isoisän vieressä istuneet henkilöt, jotka olivat nykyisiä kotitilan pitäjiä. Jaanin eno ja tämän vaimo. Kaikki tuo näytti Jaanin silmissä niin koomiselta, kuin näytelmältä, jossa olisi kukin aina vuorollaan lavalla näyttelemässä. Eikä kukaan muu tietäisi näyttelevänsä vaan luulisi tuon kaiken olevan oikeaa elämää, joka on näytelmä ja näin ollen ero on vain siinä, että tietäkö näyttelevänsä vai ei.

Mitä olisikaan tapahtunut, jos Jaan olisi rämähäntynyt rehvakkaaseen

nauruun kesken kaiken? Lähes vastaava tilanne oli lähellä tapahtua siinä vaiheessa kun likimain viimeiset vieraat olivat korokkeelta poistumassa. Koska Jaan eli niin täydellisesti tuota näkemäänsä tilannetta hän melkein taputti ihmisten laskeutuessa alas. Tämän jälkeen olikin jo aika hakea vaatteita naulakoista ja lähteä ulkoilmaan, hautausmaalle, saattelemaan vainajaa tämän viimeisellä matkalla kohti maallista leposijaansa.

Loppusyksyn kirpeä pakkasilma tuntui yllättävän mukavalta, sillä kovin montaa miinusastetta ei ollut ilmassa havaittavissa. Aurinkokin paistoi luoden vielä viimeisiä silmäyksiään pohjoisten maiden asukeille. Onneksi haudalle ei ollut kovin pitkä matka. Eikä sielläkään tarvinnut enää laskea seppelettä hautaan vaan tuon toimenpiteen suoritti nyt Jaanin äiti sisarusten hierarkkisen järjestelmän osoittamalla paikallaan.

Pappi ja kanttori laulattivat joukkiolla jonkin virren, joka oli ennestään tuntematon ainakin Jaanille. Mutta todella nopeasti tuohon rallatukseen pääsi kiinni, sillä samoja kaavoja se noudatti niin melodiselta kuin harmoniselta rakenteeltaankin kuin kaikki muutkin alan biisit. Sanat tietysti oli hieman vaikeampi ennustaa prikulleen oikeiksi, joten Jaan päätyi vain hymisemään kappaletta muiden mukana.

Seuraavaksi olikin vuorossa siirtyminen muistotilaisuuteen, joka järjestettiin muutaman minuutin ajomatkan päässä sijaitsevassa rakennuksessa. Siellä oli joitakin vuosia aikaisemmin järjestetty, samaisen isoisän joidenkin pyöreiden vuosien johdosta, pippalot. Itse rakennus oli luultavasti jostain vuosisadan alkupuolelta peräisin. Mutta sitä oli tietenkin remontoitu ajan mittaan.

Sisällä rakennuksessa oli läheisempi tarkastelu paikallaan; siis tilaisuuteen osallistujien osalta. Lähestulkoon kaikki serkut näkyivät olevan paikalla kuin myös tottakai enot ja täditkin. Jaan oli jälleen aamusta asti psyykannut itseään tilaisuutta varten, sillä mitä luultavimmin keskustelutilaisuuksia olisi mahdoton välttää aiheuttamatta enää lisää kummastusta. Eikä Jaan tieten tahtoen halunnut loukata ketään paikallaolijoista; niin kuin ei yleensääkään ketään tai mitään missään muuallakaan.

3.12.1997 + modifiointi 8.3.1999

Elementeistä

Lähestymistapa on seuraavanlainen: sivulta sivulle edeten kommentoidaan tekstejä niiden ilmenemisjärjestyksessä.

Innasan jätkä on kyllä saanut hienosti kiteytettyä kansallemme ominaisia kliseitä. Koivuhaat, tummat vierasmaalaiset vievät naiset (nimessä viittaus ruotsalaisiin), pessimismi, kateus, eihän minussa mitään vikaa ole, joten väärinymmärrettynä minulla on oikeus itsesääliin, pienen kuoleman ihannointia “pakona todellisuudesta”, joka ahdistaa; unien unelmamaa.

Mitä olisikaan suomalainen ilman työtä? Tai sitten kesäisen maalaisyön lemменretkiä riihillä. Tässä kaksi mahdollista tulkintaa. Tai voidaanhan oikeastaan koko elämä katsoa työksi siten, että ihmissuhteiden luonti ja niiden menestyksellinen ylläpito - tai ylläpitämättömyys - mielletetään työksi; elämäntyöksi. Tällä tavoin nuo kaksi tulkintaa olisivat rinnakkaisia, päällekkäisiä tai lomittaisia; tai mitä vain.

Kuutamoa Tyrnävän yllä; suomalaisten iskelmien kiteytymä. Nuoruushaikeus, tyttö, lemmentala, kuutamoa, rakkaus, jonka voimasta arki muuttuu juhlaiksi (haaveissa).

Vanha Arosusi erakkotautisen tilityksenä, kiteytettynä ihmiselon kuvauksena, tai tietynlaisen ihmistyypin tarina neljällä rivillä ilmaistuna: “Mistä saavuit ja minne vie tiesi ... jne.“. Vanhapoika - erakko, eksentrikko - elää omassa maailmassaan, jota ei anna minkään järkyttää (hiljaisuus sen niin kauniiksi saa). Ja taas keskittyminen menetettyyn kultaiseen nuoruuteen. Jostain näkökulmasta käsin rypemistä itsesääliin ja jostain toisesta taas tietynlaista omakohtaista realismia (johon palataan kohta); paitsi että tuo nuoruuden muistelu ja toteamus “vuosi viimeinen varmaan on tää“ tukevat kyllä itsesääli-näkökulmaa. Huomioon täytyy tietenkin ottaa sellainen seikka, että tulkitsija on aina omien tulkintojensa vanki eli asiat lokeroituvat huomaamatta määrättyihin opittuihin kategorioihin. Ehkäpä tämänkaltaisen itsekuvauksen antaja näkee itsensä vaikkapa sillä tavalla oma-realistisesti, että - riippuen tietysti, millä tavalla ajattelu/hahmottaminen on rakentunut - hän on käynyt läpi tietynlaisia jaksoja, joiden aikana mahdollisesti hänen negatiivisiksi tuntemansa piirteet hän on häivyttänyt mielestään. Mitä tämä sitten tarkoittaakaan? Olisiko hän

tällöin kieltänyt itseään tuntemasta joitakin tunteita vai onko mahdollista se, että tunteet voidaan hävittää tai muuttaa niiden ilmenemismuotoa? Tuskinpa hävittäminen onnistuu kovin helposti (jos ollenkaan)1., joten päädyimme jälkimmäiseen vaihtoehtoon Tottakai on tässäkin otettava huomioon tuo jo edellä mainittu seikka tulkittamisen rajoittuneisuudesta.

Kuitenkin toisin kuin Henry Haller (Hessen Arosusi) Innasen Vanha Arosusi jatkaa valitsemaansa - tai jos halutaan nähdä ihminen vaikkapa kohtalotarten pauloissa pyörivänä niin hänen näennäisesti valitsemaansa - tietä löytämättä joitakin elementtejä, jotka toisivat hieman auringon loistettakin hänen elämänsä. Toisaalta voidaanhän ajatella myös niin, että laulun sanoissa on ilmaistu Vanhan Arosuden elämäntutkimuksen perusvirtaus, jonka päällä mahdollisesti olevia rakenteita - elämän valoisuus - /merkityksellisyys-elementtejä - ei ole tarkoituksellista tarinoida tämän tarinan puitteissa.

Myyttinen metsäsuomalainen koti ja sen arki. Jälleen oivallinen osoitus Innasen kyvystä koota yhden laulun sanoihin kaikki tarpeelliset elementit: Korven äiti, tuuti, metsätorppa, päre, turvesuo, isä kyntää, tamma, pelto, harjastukka, ugrilainen, lemmenkukka, jänkien, kaappikello, pottuvelli, särkikeitto, kesän keijut, salokannel, Pohjantähti, myrskytuuli, revontulet.

Rakkauden kaipuu, yksinäisyys, me-muut vastakkainasettelu (suomalaiset-ruotsalaiset), jossa ryhmäidentiteetin2 muodostuslakeja noudattaen vastakkainen osapuoli on saatettava naurettavaan ja halveksittavaan valoon (miesten tango ja korvarenkaat, punahuulet, Valentino sveanmaan). Sähkösilmä?

Ihmisten taikauskaisuus piilee yhä syvällä ajattelurakenteissa ja ilmenee monin eri tavoin. Vaikka Altain takana kissoja tervataan ei meillä täällä ole mitään niin naurettavaa. Jaa horoskoopit ja kristinuskoko? Eihän niillä ole mitään tekemistä kissojen tervauksen kanssa! Jaa ei vai. Niin onko sitten vaiko eikö? Kukin päättäköön siitä kohdallaan; kai?

Ympäristönvaihdos, jonka vuoksi ilmenee horisontin laajentumista, joka taas aiheuttaa usein ensi reaktion omien juurien halveksuntaa ja kieltämistä. Tällaisella mekanismilla lienee tarkoitus nostaa/ylentää itseään3 jonkin seikan takia. Tämän jälkeen on vaihtoehtoja karkeasti ottaen kolme: jättäytyä uuden horisontin valtaan, huomata kaipaavansa takaisin

---

1. Arkipäivän psykologisointia; omakohtainen kannanotto; tai jotain sinne suuntaan.

2. Ehkäpä yksilöidentiteetinkin jossain määrin.

3. vrt. edellistä edeltävä kappale: identiteettien muodostuminen.

entiseen eli paluu juurilleen (kaipuu tuttuun, kotoiseen ympäristöön)⁴ tai “sulauttaa horisonttinsa”⁵ eli kyetä mukautumaan uuteen ympäristöön käyttäen hyväkseen (tai edes hyväksyen) omat lähtökohtansa.

Niin monia “naurettavia” asioita ovat ihmiset tehneet ennen. Kuten nyt vaikkapa tuo vessavenla, jota Innanen leikillisesti pilkkaa sanoituksissaan. Onneksi nykyaikana ei ole enää mitään näin hölmöä olemassa. Kaikki tämänkaltaiset asiat ovat oikein. Kunnes taas hieman kuluu aikaa ja saamme “nuorin silmin nähdä uudet etäisyydet”⁶. Hyi, hyi! Anakronismille ei liene sijaa, mutta toisaalta eihän tämä sitä ollutkaan. Etäisyyden päästä vain asiat asettuvat ehkä oivallisemmin paikoilleen kuin itse tilanteessa, joissa valikoiva tarkkaavaisuus saattaa jättää joitakin ilmiöitä pimentoon.

Pelimannin on kyettävä soittamaan millaisessa kunnossa hyvänsä eli toisin sanoen hänellä on oltava hyvä viinapää. Hänen on myös kyettävä tuottamaan “rento meininki” kuulijakunnalleen, jotta näiden olisi mahdollista saada itselleen “heilinki”. Hanurilla soitettu neekerijatsi poistaa murheen ja ahdingon, jotka sisältyvät suomalaiseen tangoon ja humppaan. Pois, pois murhe iloisen eksotiikan voimalla.

Mitä meillä suomalaisilla nyt sitten taas oikein olikaan? Metsät, järvet, vaarat, korprien kuiskinta. Näiden lisäksi samat kaipuu-, yksinäisyys- ja ihannointiteemat toistuvat Innasen teksteissä. Kuten myös rakkaus; onneton, menetetty, jolloin on syytä itsesääliin ja omaan yksinäisyyteen painumiseen. Pessimistiseen maailmaanassennoitumiseen.

No mitä sitten vaikka näitä teemoja ilmenisikin? Onko se niin väärin, jos havaitsee vaikkapa itsessään joitakin tämänkaltaisia ominaisuuksia? Mikä se on se juttu; se perusjuttu? Jos on tyytyväinen itseensä, ympäristöönsä ja olemiseensa jossain paikassa eikö se ole riittävä lähtökohta? Jos taas ei ole, niin voisi olla ehkä syytä harkita joidenkin toimintojen tekemistä aikaansaadakseen muutoksen; jos nimittäin sellaista haluaa. Jos ei halua, niin sitten ei halua. Piste! ... kai?

---

4. Myytti kotiinpaluusta. “Salainen kaipuu, heure ainoastaan”, sanoo Hessen jätkä runoissaan tarkoittaen kyllä hieman eri asiaa, mutta kun siteerataan niin sitten siteerataan. Verkko on niin laaja, että raavitaan nyt hieman pintoja sieltä täältä.

5. H.G. Gadamer.

6. Ote: H. Hesse; Lasihelmipeli. Josef Knechtin jälkeenjääneet runot. *Vaiheet*. Suomentanut Elvi Sinervo. Myös horisonttien sulautumista, mutta nopeammassa tempossa; ehkä?

Näköisyys

Rennot nokat kavereilla näkyy olevan; nimittäin Kaarlolla ja Kisulla. Mitähän lienevät symboloivan, jos mitään. Tai kaikestahan voi löytää symboleita; tai ehkä oikeammin kaikki on symbolista. Harvoin myös ovat mainittujen kavereiden suut auki, kun he puhuvat. Näin korostuu ilmekielen merkitys, joka siis kuulemma on primääripää tasoa kuin sanoin välitettävä viestintä; ja prosentuaalisesti huomattavasti voimakkaammin edustettunakin.

No niin. Nythän se Kaarlo lentää pää edellä, ja vielä nokka edellä, naisen suvunjakolaitteistoon ylläpitäen miehistä tarvetta tunkeutua erilaisiin asioihin. Kieltämättä hauska käänne kerronnassa. Mitäpä olisikaan "tylsä" arki ilman värittävä mielikuvitusta. Ei niin mitään tai sitten kaikkea.

Ne, jotka kykenevät välittämään toiminnallaan jotakin toisille ihmisille aukaisten heidän silmänsä näkemään jokapäiväisessä elämässään mielettömiä asioita tekevät sitä. Juuri esim. sarjakuvan avulla kyetään saavuttamaan suuri joukko lukijakuntaa, jos varsinkin onnistuu ujuttamaan sellaisen jonkin laajemman levikin omaavaan sanoma-/aikakauslehteen. Mikä hauskuus onkaan huomata omassa ja kanssaihminen toiminnassa joitakin älyttömiä piirteitä, joiden esiintuominen jää usein sellaisten ihmisten toimeksi kuin vaikkapa Jay Lynch.

Sellaistahan se on. Kuin hiekkalaatikolla leikkimistä, meinaan elämä. Kaikenlaiset asiat saavat meidät tolaltaan ja saattavat jopa järkyttää ihmisparkaa perinpohjin. Ehkäpä kaikki ei sittenkään ole niin vakavaa. Oikeastaan ei välttämättä mikään. Eikö kaiken kustannuksella voisi muka pelleillä. Juuri näinhän asioiden eri puolet saadaan näkyviin. Ja ehkä tärkeimpänä saadaan näkyviin omat asennoitumisemme noihin asioihin tai niiden käsittelytapoihin.

Liitteenä erään orkesterin parin viimeisimmän tuotoksen kannet sanoituksineen.

Diaklektiikka vs. polylektiikka

Termiä dialektinen - puhuttaessa ihmisen rakentumisesta - voidaan käyttää, jos ihminen käsitetään yhdeksi responsoivaksi kokonaisuudeksi, joka kommunikoi itsensä ja itsensä “ulkopuolisen” maailman kanssa.

Jos näkökulma ihmisen minuuden rakentumiseen on se, että rakentuminen tapahtuu “ulkomaailman” kanssa käytävästä vuoropuhelusta, dialogista, niin mitä ulkopuolisuutta se sitten on? Eikö ihmisen olennainen rakennusosa ole silloin tuo ulkopuolisuus ja näin ollen mitään ulkopuolisuutta ei silloin ole! Tällainen dialoginen näkökulma edustaa vain aristoteelista ja Descartesin tutuksi tekemää dikotomista maailman hahmottamista.

Mutta jos ihminen hahmotetaan kokonaisuudeksi, joka koostuu, karkeasti ottaen, biologisista [(a) geneettisistä ja (b) ympäristöllisistä ((i oman vaikutuksen alaista)) eletyn elämän jäljistä, kuten nautintoaineet ja liikunta sekä ((ii itsestä primaaristi riippumatonta)) ilmanlaatu ja muut ympäristöolosuhteet], mentaalista ja ympäristöllisistä [(a) muut ihmiset ja elävät olennot (eläinkunnan edustajat) ja (b) elolliset ja elottomat “luonnon” elementit] tekijöistä, niin termin dialogi käyttäminen ei ole mielekäästä.

Tällaisen “monijaollisen” näkemyksen läpi katsottuna ihminen muodostuu pikemminkin polylogiassa (monipuhelu). Tai paremminkin ihminen on polylogia, sillä ihminen muodostuu juuri kaikkien em. elementtien leikkauspisteessä. Tällöin saavutaan Herakleitoksen tunnetuksi tekemälle tielle, jolla kaikki olevainen, niin muodoin myös ihminen, nähdään tulemiseksi.

“Oleminen on tulemista”, sanoi Herakleitos. Ja samalla tavalla kuin kaikkien polylogiassa vallitsevien elementtien virtauksesta muodostuu tuo ihminen, joka on itse polylogia, niin jälleen Herakleitoksen sanoin “kaikki virtaa ja alati muutoksessa tullen koko ajan joksikin”. Ihminen siis rakentuu joka hetki uudelleen polylogiassa, joka hän on siis itse.

matriisi! Kirjoitin
Kirjoitin matriisi!
I wrote matrix!
Matrix!, wrote i.

Näkökulmia Like Uutisissa 4/99 julkaistun **Toni Jerrmannin** artikkelin *Matrix - vauhtimättöä virtuaalimaailmassa* innoittamana.

Artikkelissaan Toni Jerrman käsittelee elokuvaa nimeltään Matrix, jonka hän liittää **cyberpunk**-nimeä kantavaan ilmiöön. Tämän elokuvan ovat käsikirjoittaneet ja ohjanneet **Larry** ja **Andy Wachowski**, jotka eivät Jerrmannin mukaan ole kovinkaan julkisuushakuisia henkilöitä.

Elokevassa liikutaan cyberpunk-kirjallisuuden suuremmalle yleisölle tutuksi tuomassa virtuaalimaailmassa, jossa valtaa pitävät tekoälyt ovat kytkeneet ihmiset eräänlaisilla putkistoilla yhteen suureen tietokoneeseen, joka syöttää suoraan siihen kytkettyjen ihmisten aivoihin virtuaalista maailmaa. Ihmiset elävät tässä virtuaalimaailmassa pitäen sitä totena olemisenmuotona, koska he eivät tiedä mistään muusta tavasta olla olemassa. Elokuvan päähenkilön kuitenkin onnistuu irtautua tästä "orjuudesta" ja nähdä asioiden oikea laita. Tämän jälkeen seuraa päähenkilön, muiden asianosaisten ja ympäristöjen erilaisia muutoksia. Eli toisin sanoen toimintaa, jännitystä ja muuta elokuvissa yleensä tapahtuvia asioita, joihin en tämän kirjoituksen puitteissa tarkemmin puutu.

Pyrkimykseni on tuoda esiin ajatuksiani, joita tämän artikkelin lukeminen minussa herätti. Toteutan tämän sillä tavoin, että esittelen ensiksi neljä lainausta tästä kyseisestä artikkelista käsitellen kahta ensimmäistä yhdessä ja kahta seuraavaa erikseen. Lopuksi koitan tuoda esiin näkemykseni kokonaisuutena. Huomautan vielä, että kyse on Toni Jerrmannin näkemyksen kritisoinnista eikä hänen artikkelissaan pääosaa näyttävän elokuvan arvostelusta. Eritoten kun en ole vielä ko. elokuvaa edes nähnyt. Toni Jerrman kuvailee artikkelissaan muutamaa 1990-luvun jälkipuoliskon virtuaalitodellisuuksia käsittelevää elokuvaa, mm. *Matrix*, **David Cronenbergin** *eXistenZ* sekä **Roland Emmerichin** *13th Floor*, seuraavalla tapaa: "...enää on mahdotonta suoralta kädeltä erottaa lumekuvitelmaa aktuaalisesta arjesta. Ja tämä on tuonut elokuviin mukaan aivan uudenlaisen tematiikan eli kysymyksen todellisuuden luonteesta ja sen muokattavuudesta." Toinen lainaus kuuluu näin: "Mitään totaalisen

uuttahan Matrixin toden ja illuusion rajamaastoja setvivä aihepiiri ei ole, sillä jo **Philip K. Dick** on käsitellyt sitä aikoinaan kirjallisessa tuotannossaan“.

Onko ensimmäinen lainaus nyt siis tulkittava sillä tavoin, että tuo Matrixin elokuvaan tuoma “uusi tematiikka“ on uutta vain elokuvissa vai yleensä? Sillä mitään uuttahan todellisuuden luonteen tutkiskeleminen ja miettiminen ei ole. Senkaltaiseen toimintaanhan koko länsimainen maailmanhahmottaminen perustuu antiikin ajattelijoiden ilmaistua ihmettelystä ja päättelystä “tosiolevaisesta“ jo tuhansia vuosia sitten. Sitäpaitsi eikö jokaisella kulttuurilla ole oma tapansa hahmottaa maailmaa? Ilman tällaista maailmanhahmottamista ei oikein voisi kuvitella olevan olemassa sellaista yleisinhimillistä ominaisuutta, jota tapaamme kutsua järjeksi. Tai pikemminkin toisinpäin; järki yhdessä aistinelimien kanssa muodostaa hahmon subjektia ympäröivästä maailmasta ja subjektista itsestään. En tarkoita tällä sitä, etteikö objektiivista maailmaa olisi olemassa ilman subjektia siten, ettei olisi mahdollista saada tietoa yleisistä subjektin ulkopuolisista asioista, jotka vaikuttaisivat olevan kaikille havainnoitsijoille samantyyppiset. Itsen ja ympäröivän maailman olemassaolon tiedostaminen tapahtuu ihmisellä yleensä varhaisessa kehitysvaiheessa¹, mutta tällaisiin kysymyksiin palaaminen ja tietynlaisista itsestänselvyyksistä “poisoppiminen“ onkin jo paljon harvinaisempi ilmiö, jota tapahtuu useimmiten joidenkin suurempien ihmisen elämässään kohtaamien kriisien tai filosofiaan/-oihin perehtymisen yhteydessä.

Jos taas oletetaan Jerrmannin tarkoittaneen “uudella tematiikalla“ uutta tematiikkaa elokuvissa yleensä niin tästäkin voidaan saada esiin erilaisia näkökulmia. Ensiksikin kysymyksessä on kai vain länsimaiset elokuvat, joilla tarkoitan länsimaisesta katsantokannasta tehtyjä tuotoksia. Tämä taas tarkoittaa sitä, että tekijät omaavat länsimaiselle makrokulttuurille² ominaisia lähestymistapoja asioiden käsittelyyn. Itse en ole perehtynyt liikkuvaan kuvalliseen kerrontaan niin paljon, että voisin suoralta kädeltä ladella mahdollisia esimerkkejä elokuvista, joissa todellisuutta ja sen muokattavuutta on käsitelty. Mieleeni nousee vain Solaris, jossa tietyssä

---

1. kts. esim. Jean Piaget ja yleistä kehityspsykologista katsantokantaa käsittelevää kirjallisuutta.

2. Makrokulttuurilla tarkoitan länsimaista tapaa hahmottaa yleisiä olemisen tapaan liittyviä periaatteita, jotka juontavat juurensa antiikin ajattelijoihin, jotka taas ovat antaneet sysäyksen nykyisin vallalla olevalle tiedekeskeiselle totuudellisuudelle.

paikkaa avaruutta jokin voima saa ihmisten mielissä piileviä hahmoja aktualisoitumaan. Tästä aiheesta on olemassa toki muitakin elokuvia, mutta aiemmin mainitsemastani syystä en niitä tässä luettele.

Tokihan tietystä näkökulmasta käsin Solarista ei voi verrata Matrixiin edes ideatasolla. Ainakaan sen kuvan mukaan, minkä Jerrmaniin Matrixin kuvauksesta saa. Solariksessa todellisuutta muokkaava voima on ihmisen ulkopuolinen sillä tavoin, että se ei ole saanut alkuansaakaan ihmisestä. Eli tuo voima ei ole ihmiskäteen jälkeä, kun taas Matrixissa tekoäly on ihmisen tekeleitä, joka on riistäytynyt luojansa hallinnasta ja ikiaikainen herra-orja-suhde on kääntynyt pääläelleen. Mutta yhtä kaikki kysymyksessä on todellisuuden perimmäisen luonteen havaitseminen tai pikemminkin sen havaitsemattomuus. Aisteihin ei perimmäisellä tasolla voi luottaa eikä välttämättä oikeastaan omaan mielensisältönsäkään.

Mitä kaikkea tällä sitten on annettavaa arkimaailmassa elävälle ihmiselle? Pitäisikö kaikkien alkaa miettiä syntyjä syviä? Asiaa voidaan tarkastella vaikkapa analogian avulla. Mielestäni tilannetta kuvaa hyvin karkeat yleistävät dikotomiat, joiden käsitteisiin en tämän kirjoituksen puitteissa sen tarkemmin perehdy. Ne otettakoon arkikielen merkityksessä; merkkeinä, joita suurin osa ihmisistä käyttää ennenkuin he alkavat vaivata päätään erilaisilla asioilla. Mainittakoon nyt näinä binäärisinä oppositioina paha/hyvä, ruma/kaunis ja arki/pyhä. Analogiani tarkoitus on osoittaa se sanonta, että jos ei tiedä mikä on pahaa ei voi tietää mikä on hyvää ja niin edelleen. Tilanteeseen sovellettuna tämä tarkoittaa sitä, että tietää minkäläisten asioiden kanssa mietiskelemiseen voisi käyttää rajallisen olemassaolonsa aikayksikköjä ja tätä kautta selvittää itselleen onko vaiva saadun hyödyn arvoista. En aja takaa sitä, että kenenkään ei pitäisi tai kaikkien pitäisi miettiä joitakin asioita. Vaan pikemminkin sillä tavalla, että tutustuu joihinkin asioihin jossakin määrin, jos ne tuntuvat kiinnostavilta tai sitten ei tutustu. Jossakin vaiheessa elämänkaarta suurelle osalle ihmisiä kuitenkin yleensä on, ainakin tähän asti, tullut tarve miettiä joitakin perustavanlaatuisia kysymyksiä. Puhun nyt siis vain länsimaisesta ihmisestä rajallisen tieto-/kokemusmääräni johdosta.

Se, mitä ajan takaa tämän lainauksen kommentoimisella voidaan esittää yhdellä lauseella, joka sekin on lainaus: “Ei mitään uutta auringon alla”.

Otan esimerkiksi vielä kolmannen katkelman samaisesta artikkelista. Se

---

3. Saarnaajan kirjan alkulauseita.

kuuluu näin: “Nykypäivää tuntuukin hyvin kuvaavan tällainen lähes paranoidinen asenne, että meitä huijataan erilaisten salaliittojen avulla. Ja tästä onkin sitten vain pieni ajatusloikka täydelliseen kusetukseen, jossa todellisuus aivan todella on tuolla ulkona.”

Kuunnellaanpa vielä, mitä toinen Matrixin tekijöistä, Larry, kertoilee Jerrmannin lainausta lainatakseni: “Minusta koko konsepti, jossa tietokonesimulaatiot työntyvät vähitellen osaksi nykytajuntaa, on hyvin merkittävä aihe. Näin vuosituhannen vaihteen tienoilla on luonnollista, että monetkin ihmiset tutkailevat tätä modernia ilmiötä.”

MAAILMANKUVAN ULOTTUVUUDET

Johdanto

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on esitellä tietynlaisen maailmankuvan rakentumista. Kirjoituksessa tullaan perehtymään esiteltävään maailmankuvaan kartoittamalla sen rakenne-elementtejä. Näitä elementtejä kutsutaan tässä kirjoituksessa ulottuvuuksiksi sen vuoksi, että termi ulottuvuus ei sisällä arvottavia konnotaatioita, joita liittyy termeihin taso ja kerros. Arvottavilla konnotaatioilla tarkoitetaan miellelyhtymiä, jotka liittyvät kaksiulotteisiin joko horisontaalisiin tai vertikaalisiin tapoihin hahmottaa asioiden järjestystä. Käyttämälläni termillä ulottuvuus kyetään häivyttämään nämä kaksiulotteisen kuvan luomat arvottavat hahmotelmat. Ulottuudet eivät siis ole peräkkäin tai allekkain vaan ne sijaitsevat toistensa lomassa toisinaan sekoittuen toisiinsa joidenkin elementtien osalta. Apuna näiden ulottuvuuksien hahmottamisessa voidaan käyttää esimerkiksi joukko-opinssa käytettyjä kaavioita joukoista, joista joillakin on yhteisiä alkoita toistensa kanssa ja joillakin taas ei ole jossakin mahdollisessa maailmassa. Tähän hahmottamistapaan kun vielä lisätään kolmiulotteisiin niin päästään lähelle sitä hahmottamistapaa, joka näistä ulottuvuuksista on kirjoittajalla itsellään.

Ulottuvuudet

Ensimmäinen ulottuvuus

Tämän ajan luonnontieteellisen näkökulman mukaan ihminen on järjestäytynyt kasauma samaa materiaa, josta koko universumi vaikuttaa rakentuneen. Tämä huomioon ottaen tulevat mielekkäiksi sen kaltaiset okkultisiksikin mielletyt toteamukset kuin *kaikki on yhtä* ja *niin kuin ylhäällä niin myös alhaalla*. Tässä ulottuvuudessa tulee myös todeksi saarnaajan viesti *kaiken turhuudesta* ja siitä, *että millään ei ole mitään väliä*. Näiden saarnaajan sanojen ymmärtämiseksi tarvitaan vain vielä historiallinen eli toisin sanoen sillä tavalla aikaan sidottu näkemys maailmankaikkeudesta, joka mahdollistaa ihmiselämän ja koko ihmiskunnan olemassaolon suhteuttamisen kosmoksen kokonaisolemassaoloon. Siis näiden kahden eri elementin - jos nyt ihmiskunnan voi eriyttää eri elementiksi kosmoksesta - ajallinen vertailu.

Kun kykenee tajumaan ihmisen pienuuden maailmankaikkeuden rinnalla, saavat monet arkielämän ilmiöt humoristisen asun. Tai oikeastaan tuo humoristisuus tulee esiin sen pinnan alta, johon se on verhoutunut. Kaikki

ihmisten toiminta valottuu vain *turhuudeksi ja tuulen tavoitteluksi*, kuten saarnaaja asian ilmaisi.

Mistä tämä kaikki sitten on saanut alkunsa ja mikä tätä kaikkea pitää yllä? Ensinnäkin (a) pitääkö kaiken aina saada alkunsa jostakin? ja (b) pitääkö jotakin pitää yllä?. Kaikki nämä kysymykset ovat sillä tavalla ehdollistettuja, että ne esittää olio, joka tarkastelee kaikkea tietynlaisten asettamiensa ennakkoehtojen kautta. Tarkoitoin tällä sitä, että (i) tällaisia kysymyksiä tarkasteltaessa objektiivisuutta ei ole olemassa ja (ii) tämänkaltaiset kysymyksenasettelut pohjaavat tietynlaisiin ajattelujatkumoihin, jotka ohjaavat näiden kysymysten asettelua.

Objektiivisuuden olemattomuudella tarkoitan sitä, että kaikkeen mitä ihminen havainnoi, oli väline sitten mikä tahansa, hän lisää jotakin itsestään. Vähintään omat “filterinsä” l. kokemuksensa tai ajattelunsa aikaansaamat valitsijat, jotka valitsevat mitkä asiat ovat tärkeitä ja mitkä eivät.

Ajattelujatkumoiden voidaan ajatella koostuvan kulttuurisista ja biologisista elementeistä. Kulttuuriset elementit ovat se osa ihmisen tajuntaa, jotka ovat muodostuneet kasvuympäristön ja ympäristön yleensä vaikutuksesta. Nämä elementit kuuluvat siihen osaan ihmisen maailmanhahmottamista, joita kyetään ajattelemaan muuttamaan.

Biologisilla elementeillä tarkoitan lähinnä niitä ominaisuuksia, jotka ovat tavallaan “sisäänrakennettuina” ihmiseen lajina ja yksilönä. Lajiominaisuuksia ovat sellaiset ominaisuudet, jotka ovat yhteisiä kaikille homo sapiens sapiens - lajin edustajille. Siis toisin sanoen perustarpeet, jotka mahdollistavat lajin säilymisen ja jatkuvuuden. Näitä ovat ravinnon tarve, unen tarve ja suvunjatkamistoiminnot. Yksilöominaisuudet sisältävät nämä lajiominaisuudet sekä sellaiset lajinsisäiset geneettiset variaatiot, jotka ovat tietyille lajille lajina mahdollisia.

Jatkunee...

Miksi ihmeessä länsimaisille ihmisille sängyssä nukkuminen on jonkintasoinen itsestäänselvyys? Olisiko tietynlaisella ylemmydentunnolla osaa asiaan; joko suuntaan tai toiseen? Sen ymmärrän kyllä, että jotakin pehmikettä käytetään hyväksi, jotta nukkumistoimenpiteestä muodostuisi miellyttävämpi, mutta miksi tuon patjan täytyy sijaita lattiatasoa korkeammalla? Edes säilytystilalla ei kykene enää perustelemaan tätä seikkaa, koska kohtuullisen monien nykyään markkinoilla olevien sänkyjen alareunojen alle jää vain noin 10 cm tilaa. Hyvin mahdollista on tietenkin, että sänkyjen jalat ovat jokin jäännös ajoilta, jolloin kaikenkarvaisia elukoita saattoi ryömiä ihmisten nukkumasijoille. Kun sitten näitä nukkumasijoja kohotettiin ja ne asetettiin vain neljän pisteen varaan tuli huomattavasti helpommaksi torjua inhojen otusten hyökkäykset ihmisiä vastaan. Hmm...

Espoo 19.7.1999

Geenit, nuo kopioitajat, eävät mahdollisesti "ikuisesti", jos saavat osakseen suotuisan ympäristön -so. "tulevat toimeen" toisten geenien kanssa- ja itse kukin yksikkönään, siis geeninä, kykenee toimimaan tuossa ympäristössä itselleen edullisella tavalla. Geeni on se yksikkö, joka evolutiivista luonnonvalintaa "ohjaa".

Aistinelimet kommunikoivat suoraan lihasten kanssa -ehkä johonkin maailman aikaan. Tällöin aivot ovat eristyksissä ja yhteydet ulkomaailmaan hoituvat automaattisesti - so. sillä tavalla, ettei tarvitse keskittyä niihin. Mutta entä miten kommunikointi? Yleisen tason vuorovaikutus, small talk etc., siirtyy tavallaan automaattiotasolle l. "selkärankaan" opittuina fraaseina (tällöin myös aistinelimet ja puhekeskus siirtyvät "suoralle" ärsyke-responssi tasolle).

Richard Dawkinsin Geenin itsekkyyttä lukiessa junassa Hki-Tre
29.7.1999

Lisääntyminen suvuttomasti sillä tavoin, että "pudottelee" itsestään erilaisia osia, joista kasvaa alkuperöisen kopioita. Esim. joku voi irroittaa vaikkapa sormensa, josta kasvaa uusi erillinen olio -kuitenkin tavallaan organismina se on sama, koska se on täysin identtinen kopionsa kanssa-, joka on kuitenkin sama. Irronneen sormen tilalle kasvaa uusi. (vrt. sisiliskon häntä ja muutamien kasvien, hyönteisten ja bakteerien tapa lisääntyä).

Richard Dawkinsin Geenin itsekkyyttä lukiessa.
Espoo 6.8.1999

Tarinoita keväältä 2000

Mitä se rakentaa siellä?

- Hei kaikki tulkaa katsomaan! Se on taas tekemässä jotakin! Näyttää siltä kuin tänään muurattaisiin tiiliä kivijalkojen jatkeeksi.

Hiljalleen mies sovittelee tiiliä maahan yksi toisensa perään ottaen välillä kuraa soikosta muuratakseen tiilet toisiinsa kiinni. Koko hänen toimintansa on rauhallisen verkkaista ja vaikuttaakin siltä, että rakennustoiminnalla ei ole minkäänlaista hoppua. Se on pikemminkin kuin harrastus; hänen täytyy rakentaa jotakin, kun takapihalla on vielä tilaa yhdelle rakennukselle.

Viime viikolla hän asetteli kulmakivet paikoilleen samalla verkkaaisella tahdilla kuin tänään hän ajauttaa noita kulmakiviä yhdistäviä tiiliä kiinni toisiinsa. Edellisellä viikolla hän taas tasoitti pohjan ja sijoitti kiven keskelle tuota luomaansa nelikulmiota. Mitä virkaa tuo ”keskuskivi“ sitten ikänä ajaakaan, hän kuitenkin uhrasi paljon aikaa ja energiaa sen tarkkaan aseteluun. Tiedä häntä vaikka se olisi sijoitettu tarkasti ilmansuuntien mukaan; tai sitten vain ympäröivien kerrostalojen muotoja mukaellen ympäristön symmetriseen syleilyyn.

Lippalakki, villapaita, jonka altaa paistaa flanelli-paita, suorat housut sekä vanhat kävelykengät yllään hän hoitaa tätä tointaan, jonka hän kaikesta huolimatta vaikuttaa ottavan erittäin vakavasti. En tiedä onko kukaan muu ympäröivien talojen asukeista kiinnostunut hänen työstään enkä ole kyllä sitä keneltäkään kysynyt eivätkä ole muutkaan meidän asuntomme asujista niin tehneet. Luultavasti kuitenkin joku muukin pitää häntä silmällä, sillä tiedämmehän millaisia me ihmiset olemme. Ja jokaisesta kerrostalosta löytyy vähintään yksi ”kotipoliisi“. Se, jos mikä vaikuttaisi olevan yksi sellaisista ”pimeistä“ laeista, jotka kontrolloivat kaupungistuneen nykyihmisen eloa.

Nyt on siis joka tapauksessa kolmas viikko meneillään tuota rakennustointia ja olemmekin kanssa-asujieni kanssa päässeet seuraamaan miehen työtä aitiopaikalta, koska asuntomme sijaitsee talon ensimmäisessä kerroksessa ja rakentaminen tapahtuu aivan ikkunoidemme ulkopuolella. Ikävä puoli on se, että meillä ei ole virallista pääsyä tuonne takapihalle, joka kyllä itse asiassa vaikuttaa aika omituiselta. Nimittäin tuntuu, että kaikilla muilla talon asukeilla on jonkinlainen kulkureitti neljän kerrostalon väliin muodostettuun takapihapihuistoon.

Tuo takapihapihuisto vaatisi kyllä jonkinlaista muuta hoitamistointia kuin uusien hökkeliä rakentamista, mutta vaikuttaa siltä, että näillä nurkilla ihmiset viihtyvät katsellen ruokkoamatonta ja osittain villiintynyttäkin

luontosaaareketta, joka on kuin irvikuva aidosta luonnosta kaikkine ihmisten jättäminen roskineen, polttopuukasoineen ja, niin tietysti, takentamiseen hökkeleineen. Onkohan tuo sama kaveri rakentanut kaikki nuo varastot vai mitä ikinä ne sitten lienevätkään?

Yön pimeinä tunteina olemme kuitenkin hiipineet ikkunoidemme kautta tutkailemaan tuota miehen aikaansaannosta. Tämä tapahtui juuri sen jälkeen, kun hän oli muurannut kulmakivet paikoilleen. Hiljaa hipsutellen hiivimme "rikospaikalle" arkeologien innolla ja tarkkuudella tutkien pykäelmän pysyvyyttä. Vaikka meistä oli vaikuttanut siltä, että miehen käyttämä muurauslaasti ei ole laadultaan kaikkein korkeinta yllätyimme kovasti huomattessamme kiven olevan lujasti paikoillaan. Emme olleet huomanneet hänen käyttäneen minkäänlaista vesivaakaa tai luotinarua kiviä asentaessaa, mutta ainakin silmämääräisesti kaikki vaikuttivat olevan enemmän kuin sopuisissa suhteissa keskenään. Ehkäpä miehen verkkaisen ja amatöörimäisen kuoren alla piilee raudanluja ammattitaito ja monien vuosien kokemus. Eihän hän kuitenkaan enää mikään poikanen ole. Ainakin kuudetta, jos ei jopa seitsemättä kymmentä porskuttavan retjakkeen tekemisistä me tässä niin kovasti olemme olleet kiinnostuneita.

- Hei! Nyt se sai sen valmiiksi. Mitähän seuraavaksi seuraa? Nimittäin aikaisintaan ensi viikolla tietenkin.

Ukko kerää kampeensa lähteäkseen pois jättäen jälkeensä omalla tietyllä tavallaan siististi sommitellun pohjan piskuiselle mökinpahaselle. Punaiset tiilet ovat kaikki paikoillaan yhdistäen kulmakivet toisiinsa ja luoden neliön, jonka päälle seuraavan rakennussuorituksen vaatimat komponentit on oivallista sijoittaa. Jos hän nyt ylipäätään on edes rakentamassa sitä, mitä me luulemme hänen rakentavan.

Ukon kadottua maisemasta ja hänen toimintansa tulosta tutkailtuamme tukeudumme tukevaan tuomioon odottaen seuraavaa kohtaamistamme, joka siis mitä luultavammin ei tule tapahtumaan ainakaan viikkoon. Miksi hän pitää noin pitkiä välejä on meille vielä mysteerin vallassa ja mitä enemmän miestä ja hänen toimintaansa pohdimme, sitä suuremmaksi uteliaisuutemme kasvaa. Mutta mitä ihmettä me oikein voisimme tehdä? Pitäisikö meidän alkaa varovaisesti kyselemään naapureilta kuka oikein on tuo herra ja mitä hän oikein puuhaa? Tiedä vaikka joku tietäisi jotakin enemmän kuin me, mikä kylläkin on varsin luultavaa, sillä olemmehan kohtuullisen uusia asukkeja tässä talossa.

Päätämme tyydyttää uteliaisuuttamme tämän asian suhteen, joka tarkoittaa sitä, että meidän on saatava ensinnäkin selville miehen nimi, ammatti,

siviilisäätö, tarkka asuinpaikka ja mahdollisesti muuta oleellista tietoa tästä kyseisestä ihmisestä.

Isoisä

Isoisä oli ihmeellinen! Niinkauan kuin vain voin muistaa hän vietti aikaansa työpajassaan mummolan pihamaan reunustalla tehden siellä ties mitä. Mutta aina oli kyse puusta. Sahataten ja höyläten hän niitä työsti; puunpalasia. Silloin tällöin kun menimme kyläilemään isovanhempien luokse hän saattoi istua pajassaan hioen puuta ja vihellen kauan sitten unohtuneita lauluja.

Joka kerran tullessamme mummolaan vanhempieni kanssa menin ensimmäiseksi pajalle katsomaan isoisää rupatellakseni hänen kanssaan hetken aikaan. Isoisällä oli ihmeellinen muisti. Hänen tapanansa olikin aloittaa keskustelu jatkamalla juttua jostakin asiasta, josta olimme puhuneet edellisellä tapaamiskerrallamme. Tai sitten hän saattoi jatkaa vielä jostakin vanhemmasta asiasta, jonka juuri ja juuri saatoin muistaa.

Kerrankin mennessäni tapani mukaan hänen luokseen ehdin huikata vain tervehdykseni, kun hän jo jatkoi juttuamme ensimmäisen polkupyöräni ja ajamaan opettelemiseni tiimoilta sanoen: ”Niin siinä sitten vain kävi, vaikka kuinka koitimme varovaisesti aloittaa. Kovin innoissasi olit uudesta kokemuksesta etkä vielä ollut saanut pyöräilytaitoasi varmalle pohjalle. Mutta onneksi vältyimme suuremmilta kolhuilta. Pienet pintanaarmut katoavat ajan mittaan eikä uusi pyöräsikään kärsinyt suuremmin. Otetaanpa uusiksi koko homma huomenissa, eikös joo?”

Hetkisen aikaa jouduin kelailemaan hänen puheenvuoroaan, ennenkuin sen vihdoin ja viimein tajusin hänen tutkiessaan minua uteliaasti katseellaan kiireestä kantapäähän.

- “No kappas! Kaveri kaivoi kaiut kallostaan”, hän totesi pääteltyään minun muistaneen tapahtuman.

- “Tiedätkös missä tuo minun silloinen polkupyöräni tällä hetkellä oikein on?”, kysäisin häneltä, sillä minut oli vallannut tunne haluta nähdä tuo kyseinen laite, jota en ollut muistanut olevankaan enää pitkään aikaan. Juuri tällainen vaikutus isoisällä oli ihmisiin hänen ympärillään. Hän tuntui ikäänkuin aktivoivan joitakin ulottuvuuksia puhekumppaneissaan, joita he eivät muistaneet tai välttämättä edes ikävä havainneet itsessään koskaan olleenkaan.

- “Tuolla se taitaa olla se pyörä tuolla pajan kattovarastossa. Mennäänkö

katsomaan sitä?”, isoisä vastasi virne suupielessään ja kapusi jo työpajan seinustalla sijaitsevia portaita yläkertaan minun yrittäessä saavuttaa hänen mahdollisimman nopeasti tässä hienoisessa innostuneisuudessani. Olinhan pian näkevä ensimmäisen polkupyöräni, jonka kylmästi olin hyljännyt kasvaessani liian suureksi käyttämään sitä. En tiedä miksi oikein olin niin innostunut laitteesta, mutta ehkäpä osasyitä siihen oli isoisän olemassaolo; hänen katseensa, sanansa ja ilmiasunsa.

Metrolinja

- Olen sokea auttakaa minua!, huutaa sokea mies tehden tietä itselleen tupaten täynnä olevassa metrossa. Aina löytyy joku, joka antaa lantin tai kaksi näille sokeille kerjäläisille, joiden tehtävänä on kierrellä kaupungin metroissa almuja anoen. Kaiken kaikkiaan heitä vaikuttaa olevan kuusi tai seitsemän. Vaikuttaa siltä, että kukaan ei tiedä mistä he oikein tulevat, sillä muiden matkustajien kanssa käymieni keskustelujen perusteella kukaan ei ole tähän mennessä nähnyt heidän tulevan tai poistuvan asemilta. Aivan kuin nämä henkilöt olisivat aina joko vaunuissa tai asemilla odottelemassa seuraavaa junaa.

Heillä on aivan selkeästi jonkinlainen työnjako, jonka perusteella he jakavat linjat ja junat keskenään. Nimittäin koskaan ei kahta sokeaa ole samaan aikaan samassa vaunussa nähty. Mikä tuo järjestys ikinä lieneekään, se on ainakin tähän saakka pysynyt salaisuutena suurelle osalle matkustajista. Eräältä kassamatkaajaltani kuitenkin kuulin, että muutamia vuosia sitten joku muukin kuin minä oli ollut kiinnostunut näiden sokeiden järjestelmästä, mutta aikansa tietoja kerättyään ja jopa muutamaa tarkkailukohdettaan haastateltuaan hän oli saanut ilmeisesti tarpeekseen koko metroilusta, koska tänä päivänä hän käyttää ainoastaan busseja, ja niitäkin vain jos hänen on aivan pakko. Tottakai yritin saada selville tämän "edeltäjäni" nimen, jotta olisin päässyt hänen kanssaan puheisiin, mutta ilmeisesti kukaan ei tiennyt hänen nimeään, enkä itse vielä oikein ollut kiinnostunut jututtamaan sokeita, sillä vaikka he vaikuttavat olevan erittäin ystävällisiä heistä kuitenkin huokuu jonkinlainen älä-puhu-minulle-asette enkä tietenkään halua, että liian innokkaalla tiedonhalullani suljen jotkin portit kokonaan jo aivan alkuaskeleillani.

Metrojen kuskit joutuivat seuraavaksi kyselyjeni kohteeksi. Yritin aluksi päästä heidän juttusilleen heidän työnsä aikana, mutta vastaanotto oli erittäin kylmää. Muutaman kerran yritettyäni seurasin erään kuskin minulle antamaa neuvoa mennä kuskiensa keskuspaikalle heitä haastattelemaan. Tämä keskuspaikka on erään metrolinjan päässä ja ensimmäisen kerran sinne mentyäni kuskeja tosiaankin oli siellä paikalla muutamia kappaleita. Kukaan heistä ei voinut minua kuitenkaan auttaa kovin paljoa, sillä he sanoivat sokeiden aina olleen näillä metrolinjoilla. He kuuluivat ikäänkuin vakikalustoon ja jo kuskiensa koulutuksessa painotettiin näiden "parasiittien" olemassaolosta ja heidän kohtelustaan metrolinja-yhtiön taholta. Eräs näistä puhuttelemistani kuskeista kuitenkin mainitsi tällä hetkellä jo eläkkeellä olevista entisistä metrokuskeista, joista saattaisi irrota enemmän tietoja kuin näiltä juuri piinaamiltani työntekijöiltä, sillä onhan osa täysinpalvelleista ollut mukana metrolinjojen perustamisesta saakka. Täten heillä mitä luultavammin on hallussaan tietoja huomattavasti enemmän kuin nuoremman polven kuskeilla. Mikäpä siinä. Otin asiakseni kaivaa esiin näiden jo eläkkeellä olevien kuskiensa osoitteita, jotka - yllättävää kyllä - oli kohtuullisen helppoa saada käsiinsä yhtiön arkistoista. Jouduin tietysti keksimään jonkinlaisen tarinan arkistovastaavalle ja kerroinkin tekeväni yliopistolle historiikka metrolinjojen kuskeista ja heidän työstään aivan metron perustamisen alkua ajoilta saakka.

Hallussani on tällä hetkellä 14 nimeä ja osoitetta, sillä osa vanhoista kuskeista on jo mennyt Ka:nsa, kuten muinaiset Egyptiläiset ilmaisivat kuolleiden henkilöiden tehneen. Ensin ajattelin soittaa kullekin henkilölle ja kysyä onko mahdollista puhua heidän kanssaan näistä asioista, mutta kahden ensimmäisen soiton jälkeen päätin hylätä soittamiset ja vain mennä uhrieni oville kuin jehovan todistajat konsanaan. Kävi nimittäin sillä tavalla, että ilmaistuani asiani asianosaisille heidän ensin neutraali äänensävyänsä muuttui hyvin nopeasti vihamieliseksi ja molemmat yritykseni päättyivät luurin korvaan lyömiseen. En kuitenkaan pyyhkinyt näitä henkilöitä vielä listoistani, sillä uskoin jollakin tapaa olevan paljon vaikeampi kieltäytyä, kun puhuu jonkun kanssa kasvotusten kun taas puhelimesta ein sanominen on huomattavasti helpompaa.

- "Manner-Euroopan ensimmäinen metrolinjahan aloitti toiminsa Budapestissä jo vuosisadan vaihteen tienoilla ja voimanlähteenä näissä vaunuissa toimivat hevosvoimat verbatim.", aloitti puheensa ensimmäinen haastateltavani, jolla ikää oli lähemmäs yhdeksääkymmentä. Hän asui yksinensä pienessä kerrostalohuoneistossa ja kertoi vaimonsa vaihtaneen

tämän majapaikan maalliseen sellaiseen seitsemän vuotta sitten. Miehen lapset olivat jollakin tapaan vieraantuneen isästään eivätkä pitäneet häneen niin paljon yhteyttä kuin keskustelukumppanini olisi toivonut. Hänen päivänsä täyttyivätkin yleensä läheisessä kahvilassa muiden lähistöllä asuvien eläkeläisten kanssa istuskellessa ja maailmanmenoa manatessa.

Kysyessäni häneltä tämän kaupungin metrolinjojen alkuvaiheista hän valaisi minua monella tapaan: taskulampulla, pöytälampulla sekä vielä sellaisella laser-kynällä, joita katukauppiat iltaisin kaupittelevat turisteille ravintoloissa. Tunsin itseni jotenkin vaivautuneeksi tällaisen kohtelun saadessani, mutta päätin kestää sen kuitenkin saadakseni tiedonjanoni edes jollakin tapaa tyydytettyä. Jos tämä henkilö halusi valaista minua välittäessään tietoaan niin mikäs siinä. Pelataan peliä sitten tällä tavoin. Joka tapauksessa hän kertoi menneensä yhtiölle töihin heti ensimmäisen avoimen työpaikkailmoituksen jälkeen ollen ensimmäisiä metrokuseja tässä kaupungissa. Mitäkö hän sitten tiesi sokeista kerjäläisistä, jotka olivat nykypäivänä metrojen vakiasiakkaita? Kun hän aloitti työnsä vuosikautia sitten olivat sokeat olleet jo metroyhtiön suosiossa ja harjoittaneet nykyistä tointaan samalla intensiteetillä kuin tänäänkin. Aluksi kuskien keskuudessa oli ihmetelty tällaista suhtautumista tähän joukkioon, mutta vähitellen heihin oli totuttu ja olikin oikeastaan vaikea kuvitella metroja ilman näitä rahaa kerjääviä kulkijoita.

Hän oli myös kuullut tuosta henkilöstä, joka vuosia sitten oli yrittänyt saada selville sokeain sivellyksiä, mutta oli sitten jostakin syystä menettänyt täysin kiinnostuksensa heihin sekä koko metroiluun. Kukaan ei kuitenkaan ollut sen enempää kiinnostunut tästä henkilöstä eikä tälle hänelle saati hänen asialleen annettu oikeastaan mitään muuta painoa kuin tieto, että tällainen joku oli joskus ollut kiinnostunut jostakin näihin sokeisiin liittyvästä asiasta. Kerroin tuolle entiselle kuskille olevani erittäin kiinnostunut keskustelemaan tämän kyseisen henkilön kanssa ja olisikin tosi hienoa, jos jotenkin saisin tietooni edes nimen.

- "En kyllä muista oikeastaan kenenkään tienneen hänen nimeään enkä nyt edes kykene muistamaan hänen kasvojaan, vaikka kyllä minä hänet olen tavannut. Hän oli niitä sellaisia tyyppejä, jotka vain tulevat ja alkavat puhumaan ja kyselemään aivan kuin olisi jokin vanha tuttu, välittämättä minkäänlaisista muodollisuuksista, joita meillä ihmisillä on tapana käyttää hyväksemme kommunikoidessamme toistemme kanssa".

Oho, ajattelin itsekseni. Miten tämä jo eläkkeellä oleva yli kahdeksankymmentä vuotias ihminen käyttää tuollaisia sanoja etenkin kun

hänellä ei ole minkäänlaista koulutusta metrokuski-tutkinnon lisäksi. Olen ilmeisesti jälleen aliarvioinut ihmistä katsellen vain muodollisiin suorituksiin ottamatta huomioon yksilön omia kykyjä kouluttaa itseään elämänsä aikana järjestettyjen koulutuksien ulkopuolella. Ei siten, ettäkö olisin tällaista miettinyt vain sen perusteella, että hän käytti joitakin tietynlaisia sanoja ilmaistakseen ajatuksensa, vaan noiden ajatusten muotoilu ajassa virtaavaksi iteraatioksi oli herättänyt mielenkiintoni jo aiemmin. Ehkäpä tuo eläkeläisjoukkio harrasti maailman manaamistaan monessa ulottuvuudessa eikä ainoastaan siinä, mikä ensimmäisenä tulee mieleen kuvitellessaan joukon ikääntyneitä työläisiä kahvilan pöydän ympärille aamu- ja iltapäivän kuluksi. Jälleen olin saanut opetusta myös muussa ulottuvuudessa kuin vain tiedon tallentamissellisessä. Osittain häkeltynein mielin kiittelin tiedoista ja uhratusta ajasta nähden jo mielessäni seuraavan määränpäni lokaation kaupungin kartalla.

Marokossa bussimatalla Errachidiaan

Ja niin maa nauraa;
ei ole niin, että maa voitaisiin omistaa.
Vaan siten, että maa omistaa;
kaiken päällään.

Siellä niitä kävelee,
tiellä Ideissaniin,
ihmisiä
istuu kahviloissa,
mukeissa berberiviskää.
Naiset kävelevät ja miehet istuvat.

Aika pysähtyy;
täällä ne ovat aina olleet:
kivet.

Pienet kaupungit;
ei ketään alla taivaan,
silti kaikki.

Aamuyön bussi.
Keidastauko kylässä.
Mies astelee auringon alla
kuluneilla sandaaleillaan,
likainen djellaba ja beige hattu yllään.
Heittelee rasvaista mustaa autosaa
kädestään toiseen.

Lapsia aavikolla,
ja kaukana seisoo
musta muuli.

Mattoja maassa: auringossa.

Keidaspaikalla kuhisee:
äiti lapsineen janoaa vettä.

Nojaa pääsi bussin ikkunaan,
katso lähimaastoon ja se on erilainen.

Poika ja lammaslauma;
lumi säilyy vuorilla.

Dromedaarit

Peltotyöt; keidaskehitystä.

Bussi pysähtyy,
työt loppuvat kylässä ja
kaikki katsovat kuka tulee ulos.

Mies tien varrella istuu
resuinen djellaba, valkoinen turbaani,
keppi.

Vanha nainen
musta kuin piki,
tarttuu sillankaiteseen.

Tiilet kuivuvat auringossa;
maa muovattuna hetkeksi muotoon. (ihminen)

Pienet lapset koulutieltä,
kotiin korvat kuumottain.
Uuden tiedon saamme heiltä ,
silloin tällöin; ajoittain.
Sama piilee pinnan alla.

Saadian haudat

Vaikka Marrakech ei olekaan mikään kuohuva metropoli ja omaa miellyttävämmän atmosfäärin kuin pohjoisemmat kaupungit, Saadian haudoille saapuessa huomaa olleensa kuitenkin rauhattomassa ympäristössä. Saadian hallitsijadynastian valtakausi sijoittuu hurjan Almoravien ja vielä hurjemman Almohadien sekä niitä seuranneen ? jatkajaksi. Nämä haudat sijaitsevat Marrakechin medinan alaosassa ja niihin johtava käytävä ei sopuisasti kykene liuuttamaan sisään kuin yhden ihmisen levyisen rintaman kerrallaan. Käytävän jälkeen silmien eteen avautuu salainen puutarha, jonka kävelytien reunoilla sijaitsevilla ruohikkotilkkuissa dynastian merkittäviä henkilöitä lepää kivisten paasien alla. Haudoilla on myös kaksi rakennusta, pyhättöä, joihin vielä merkittävimmät henkilöt ovat saatettuina viimeiseen lepoon.

Pyhättöjen koristelu on kunnioitusta herättävä sekä kauneudessaan että niiden aikaansaamiseksi uhratussa ajassa. Puhumattakaan koristelijoiden ammattitaidosta.

Aluetta ympäröi 4-5 metriä korkeat muurit, jotka ovat osa ulkopuolella sijaitsevia rakennuksia koko hautakompleksin täten muodostuessa osaksi medinan kokonaisuolemusta. Istutukset ja muutama puu vahvistavat alueesta huokuvaa keidasmaisuutta.

Oli kesä tai talvi, niin joka päivä haudoilla tapaa turisteja, jotka ovat joko kaupunkilomalla Marrakechissa tai ovat saapuneet turistibussin kyydillä jostakin muusta lomakohteesta. harvinaista ei ole myöskään nähdä reppumatkaajia istuskelemassa polun reunoilla.

Haudoilla on myös wc-palvelu, jos sitä nyt palveluksi voidaan kutsua ranskalaisine- tai balkanilaisine vessoineen, sijoitettuna huoltorakennukseen. Ja tottakai, kuten maassa yleisenä tapana on, käynti toiletissa maksaa vähintään yhden dirhamin.

Vessan portierin tointa hoitaa noin 50-60-vuotias berberimies, joka istuu oven vieressä tutkiskellen rahojaan. Kukaties kuinka kauan hän on toimeensa ollut, mutta siitä huolimatta hän vaikuttaa tyytyväiseltä. Joka päivä hän tapaa ihmisiä eri puolelta maailmaa, vaikkakaan ei vaikuta kovin innokkaalta aloittamaan keskusteluja heidän kanssaan. Ehkä hän on joskus ollut innokkaampi; hän on saattanut jopa olla eräs noista "vääristä oppaista", jotka yrittävät köyhdyttää turistien matkakassoja minkä kerkeävät. He toki osaavat aloittaa keskustelun ja tulevat erittäin mielellään keskustelemaan mahdollisten uhriensa läheisyyteen puhuen lähes mitä tahansa

keskieurooppalaista kieltä. Eritoten jos he sattuvat olemaan berbereitä, joista urbaanit legendat kertovat kuin heidän heimonsa ei olisi koskaan kohdannut baabelintornin kaatumista.

Joka tapauksessa tämä vessan ovivahti vain tyytyy kysymään rahaa vessaan sisääntymisestä jatkaen saamiensa kolikoiden tutkimista. Ja kyllä hänellä noita kolikoita sitten onkin; lähes jokaisesta Euroopan maasta, Yhdysvalloista, Japanista ja ties mistä muualta löytyy ainakin yksi edustaja.

Joskus pari reppumatkaajaa saattaa istahtaa hauta-alueen takaosaan viettäen siellä istuksien aikaansa samalla nauttien keitaalla vallitsevasta tunnelmasta. Silloin voi käydä niin, että tämä jo jonkin verran ikää omaava rahastaja innostuu omalla tavallaan esittelemään rahakokoelmaansa nuorille matkaajille. Vaikka yhteinen kieli löytyisikin ei sanoja paljon tarvita. Pääasiallinen mielenkiinto on ukon kokoelmassa, josta hän poimii silloin tällöin jonkin esimerkin ja ääntelehtii sen maan nimen, josta hän uskoo kolikon olevan peräisin. Hän ei välttämättä osaa lukea länsimaisia kirjaimia, sillä puolessa tapauksista matkaajien täytyy kertoa hänelle rahan oikea alkuperämää hänen tietonsa ollessa väärää.

Siinä he sitten istuksivat iltapäivän auringossa - puolittaisessa hiljaisuudessa - vain etäisten turistioppaiden äänten kantautuessa silloin tällöin heidän maailmaansa; tuohon vuosisatoja vanhan hauta-alueen sisään syntyneeseen kolmen ihmisen muodostamaan yhteyteen, jossa kommunikaatio tapahtuu pääasiassa jollakin muulla tavoin kuin auditiivisesti.

Tietyllä tapaa miehestä voi aistia kokeneen eläjän leiman. Hän vaikuttaa erittäin kilttiltä ja ehkä hieman yksinkertaiseltakin, mutta ulkokuori voi pettää. Hän on saattanut viettää aikaa vankilassa tai olla ollut jollakin muulla tavoin poliisin kanssa tekemisissä, koska hänen kävelynsä on outoa ja itse asiassa näyttääkin siltä, että hänen kantapänsä ovat jossakin vaiheessa murskattu tai ne ovat murskautuneet jollakin muulla tavoin kuin toisten ihmisten osoittaman väkivallan toimesta.

Matkaajat huomasivat miehen ilmeen ja koko olemuksen muuttuneen, kun he olivat hänen kanssaan tuossa yhteydessä; tilanteessa. Hän oli kuin pikkupoika, joka esittelee uusille ihmisille kokoelmaansa. Ei jälkeäkään kovakasvoisesta rahastajasta, joka hän oli hetki sitten ollut istuessaan vessan ovelle. Ehkä hän tarvitsi vain tällaisen tilaisuuden silloin tällöin. Tilaisuuden kokea turvallisuutta ja yhteisyyttä muiden ihmisten kanssa keskellä yksinäistä työtään, iltapuolella ehkä kovaa mennyttä elämäänsä; kodin ja perheenomaisuutta ehkä yksineljän arkeensa. Kuka tietää, mutta jotakin

tuo hetki tuntui antavan kaikille siihen osallistujille.

Mies meni pois. Takaisin huoltorakennukseen vieden kolikot mukanaan. Matkaajat eivät tohtineet lähteä pois tervehtimättä häntä, sillä sen verran voimakas tuon tialnteen vaikutus heihin oli ollut. He nousivat seisomaan ja odottivat ukkoa hieman aikaa. Hetkisen kuluttua hän ilmestyikin ovelle tullakseen ulos ja ensi töikseen haki katseellaan matkaajia; josko he vielä olisivat siellä. Ja siellähän he olivat. Mies ja matkaajat heiluttivat toisilleen tietäen etteivät tulisi enää koskaan tapaamaan toisiaan. Jotakin jäi kuitenkin elämään tuosta hetkestä.

Ehkä taas seuraavan kerran, kun ukko katsoo sopivaksi jotkut turistit, hän lähestyy heitä ja samankaltainen tilanne kehkeytyy heidänkin välilleen. Tai sitten ei. Mies saattaa olla Saadian haudoilla maakaavien seurana jossakin muualla minne me kaikki sitten joskus menemme, kun se hetki koittaa.

Lisboa 16.3.2000

Kissansilmä

Se oli poltettu! Silmä. Kissansilmä. Oikean elävän kissan oikea silmä. Ja sen kuonon alaosa. Se oli murjottu vinoon. Ruokaa se vain halusi ja huomiota; paijausta. Linja-autoaseman asiakkaiden avitukset sitä osaltaan elättivät.

Kyllä se naukua osasi, vaikka naama ei ollutkaan kunnossa. Kiehnäten itseään istujien jalkoja vasten se ilmoitti olemisestaan. Missähän se yönsä viettää? Ja kuka sen oli murjonut? Se ei kuitenkaan vaikuttanut olevan raskaana toisin kuin niin monet muut kaltaisensa kiertäjät ja kerjääjät, ja se oli vielä nuori. Ei ehkä edes täysikasvuinenkaan tosissaan. Silti jo rampautettu.

Jotenkin sitä tuntui siltä, kuin näile kissoille antaisi paljon mieluummin osan omastaan kuin noille ainaisille kerjäläisille ja väärille oppaille. Eläinten luoma viattomuuden verho se syvemmälle sukeltaa kuin ihmisten ilakoinnit. Kyllä sitä ihmiskerjäläisellekin omastaan antaisi helpommin, jos he eivät vain ruinaisi niin paljoa. Mutta loppujen lopuksi luontonsa mukaan kummatkin kai toimivat; mitä se sitten ikinä onkaan.

Tämä kissa oli kuitenkin hentoisen oloinen. Ruoan niukkuus ja saavutetut elinvuodet olisivat tehneet tehtävänsä. Tai vuosien osalta oikeastaan vielä tekemättä olevat tehtävänsä, jotka kissa ehkä saattaisi kohdata tai sitten ei. Niin tai näin, mitä luultavimmin se asui jossain aseman lähistöllä kuluttaen päivänsä metsästäen ja keräillen odotushallissa, sillä virkailijat vaikuttivat tuntevan sen hyvin. Toivottavasti kukaan heistä ei ollut pahoinpidellyt sitä. Tai miksi toivon ettei olisi? Samapa kai se on kuka sen oli tehnyt, kun se oli tehty jo.

Ei siitä enää hiirien metsästäjäksi ollut naaman transformaation jälkeen. Yksi ainokainen hammas pisti esiin, ja se pysyi suun ulkopuolella suun sulkeuduttua. Armopaloista sen oli leipänsä tienattava, mutta eipä kai enää.

17.3.2000

TAKAPIHA

Joonas hyppäsi notkeasti ikkunalaudalle ja jäi siihen paistattelemaan päivää. Hän oli jo monta kertaa aiemminkin lekotellut tuolla samaisella paikalla, jos vain ikkuna sttui olemaan auki. Tätä sattui kuitenkin nykyään yhä harvemmin ja harvemmin, sillä ihmiset olivat huomanneet Joonaksen muutaman kerran lepäilevän ikkunalaudalla ja ajaneet hänet pois peläten Joonaksen ilmeisesti tekevän tarpeitaan heidän asuintiloihinsa tai levittävän jonkinlaisia syöpäläisiä, joita eläimissä joskus on. Tai ehkä he vain pelkäsivät Joonaksen vaeltelevan heidän asunnossaan heidän itsensä ollessa poissa paikalta.

Nyt kuitenkin kukaan ei tuntunut olevan paikalla ja Joonas kykeni nauttimaan aurinkoisen sunnuntai-iltapäivän paisteesta tuntien sen kullanhoidoillaan turkillaan. Siinä oli itse asissa niin mukava lekotella, että jokin Joonaksen sisällä alkoi hurisemaan. Tämä hurina oli jotenkin aina varjostanut tällaisia rauhallisia ja miellyttävän rentoja hetkiä, koska se tuntui aina ilmenevän silloin, kun oli juuri kaikkein leppoista.

Mitä tuo hurina sitten oikein oli? Joonas muisteli kuinka hän ensimmäistä kertaa sen tuntiessaan oli ollut lähes suunniltaan pelosta ja rynnännyt vanhempiensa luokse hädissään hakemaan apua. Äiti ei ollut siinä paljon hänelle kertonut. Sanonut sen vain olevan osa kissanelämää ja kertonut kaikkien kissojen hurisevan, mutta tuosta asiasta ei sen enempää ollut tarvit puhua eikä siitä pitänyt mainitseman mitään kenellekään muullekaan. Se on yksi noista kissanan olemisen suurista mysteereistä ja se on pyhä; koskemanton. Joonas kuitenkin intti asiasta vielä haluten tietää lisää, jolloin isä korotti äänensä naukaisten, että "Nyt riittää! Etkö kuullut, mitä äitisi sanoi? Asia on loppuunkäsitelty. Mene takaisin leikkeihisi siittä!"

Ei isä pahaa tarkoittanut. Hän ilmaisi huolenpitonsa ja rakkautensa Joonasta kohtaan vain tällä tavoin eikä Joonas hänen kommentistaan itseensä ottanutkaan. Lähtipähän vain takaisin portaikkoon makailemaan ja katselemaan kaiholla ikkunalautaa, jonne aurinko niin lämpöisesti näytti paistavan. Tuota samaista ikkunalautaa, jossa hän juuri nyt makoili muistellen noita nuoruutensa tapahtumia.

Kävi nimittäin niin, että eräänä erittäin kauniina ja lämpöisenä päivänä, ehkä muutamia viikkoja tuon ensimmäisen hurinan ilmenemisen jälkeen, hän tunsu itsensä kykeneväiseksi kipuamaan tuolle ikkunalaudalle, vaikka reitti sinne vaikutti hyvin vaaralliselta. Ikkunalaute oli ikkunoiden ulkopuolelta kovin kapea ja vain keskimäinen ikkuna yleensä on auki,

jos se on auki. Mutta jos se on auki, niin sinne päästyään lauta on paljon leveämpi. Jopa niin, että sen päällä voi makailla, kuten Joonas juuri parhaillaankin teki muistellen tuota ensi valloitustaan. Joka tapauksessa tämän kapean ulkopuolisen ikkunalaudan lisäksi seinään oli kiinnitetty pari raudanpalasta, joista lähti metallisia vaimereita kiinnittyen vähän matkan päässä olevaan pylvääseen, ja joissa silloin tällöin roikkui ihmisten vaatteita, joita Joonaksen ympäristössä leikkillisesti kutsuttiin 'tekotuurkeiksi', koska ihmisillä ei ole turkkia, joka heitä lämmittäisi ja tämän vuoksi heidän täytyy suojata itsensä noilla hassuilla vetimillä.

Itsekseen hymyillen Joonas nyt muisteli, kuinka varovaisesti hän oli kavynnyt portaikon reunustoilla sijaitsevalle kaiteelle, jonka jälkeen hänen alleen avautui näkymä kokko hänen ellinymopäristöönsä. Ikkunalaute nimittäin oli toisessa kerroksessa ja täten kohtuullisen korkealla maan pinnasta.

Varovaisesti hän koitti oikealla etukäpäälällään raudanpalasten lujutta siirtäen koko kehonsa ja kaikki käpälänsä niiden päälle. Tämän jälkeen hän hamuili, jälleen oikealla etukäpäälällään, tuota ohuta ulkopuolista ikkunalaudan osaa havaiten sen tarpeeksi leveäksi kyetäkseen käyttämään spitä apupintana liikkumiselleen. Mutta mitä seuraavaksi? Avoimelle ikkunalle oli vielä jonkin verran matkaa eikä hän millään voinyt siirtää kaikkia käpäliään tuyole ikkunalaudan ohuelle osalle. Pieni häivähdyt epätoivoa vilahti hänen mielessään ja juuri samalla hetkellä hän kuuli takaansa sihahduksen, joka laukaisi hänessä pakomekanismin saaden hänet sujahtamaan ainoaan mahdolliseen suuntaan, kohti avointa ikkunaa. Sinne päästyään ja seisoessaan tuolla leveällä ikkunalaudalla, jonne hän oli niin kovasti halunnut päästä, hän kääntyi nopeasti katsomaan, mikä oli tuon äänen aiheuttanut. Hänen silmiensä eteen avautui Rosan virnuileva kuono, josta kuului hienoista kikatusta.

- Taisit pelästyä pahasti?, sanoi Rosa samalla kertaa sekä toteden asian että hieman pilkaten Joonasta.

- No en sitten yhtään! Oli juuri muutoinkin tulossa tänne ikkunalaudalle, vastasi Joonas yrittäen peitellä pelästymistään, joka tietenkin oli turhaa, sillä olihan Rosa nähnyt hänen säikähtävän.

- Älä viitsi. Huomasinhan minä, että menit suunniltasi. Katso nyt itseäsi. Väriset vieläkin pelosta.

Ja totta tosiaan. Nyt Joonas huomasiikin tärisevänsä kauttaaltaan tuon odottamattoman pelästymisen johdosta. Oliko se tosiaan ollut niin voimakas tunne?

- Mitä sinä muuten oikein siellä teet siellä ikkunalaudalla? Oletko menossa sisään ihmisten asunthoon katsomaan, josko he antaisivat sinulle jotakin syötävää?, kysyi Rosa.

- E-e-en. Kunhan vain halusin tulla tänne paistattelemaan päivää. Aurinko vaikuttaa suovan säteitään paljon lempeämmin tänne kuin mihinkään muualle täällä pihamaalla. Se on niin varmaan siksi, että tämän paikan edessä ei ole mitään rakennelmia, kuten siellä portaikossa, jossa itse nyt seisot.

Joonas tunsu olevansa hieman puolustus-kannalla, koska hänestä tuntui aina Rosan seurassa siltä, kuin tämä näkisi suoraan hänen lävitseen ja se tuntui hieman pelottavalta Joonaksesta. Ikäänkuin Rosalla olisi jokin valta häneen; kuin hän tietäisi enemmän Joonaksesta kuin Joonas itse. Tietäisi enemmän hänen ajatuksistaan ja tunteistaan. tämän vuoksi hän hieman pelkäsi Rosaa ja oli aina hieman varuillaan ollessaan tekemisissä Rosan kanssa.

Rosa oli muuttanut perheensä kanssa pihamaalle muutamia kuukausia sitten ja hän olikin ollut tekemisissä pihamaan ulko-pulisen maailman kanssa toisin kuin Joonas, joka ei koskaan ollut ollut muualla, kuin tällä samaisella alueella.

- Varo vaan ihmisiä. Jos he näkevät sinut siellä kuka tietää, mitä he saattavat tehdä. He ovat niin arvaamattomia. Ei heihin voi luottaa. Paitsi ehkä joihinkin harvoihin, kuten tuohon ensimmäisen kerroksen vanhaan mieheen. Häneltä saa aina joitakin makupaloja, kun vain menee ja hieman naukuu hänen ovensa takana. Silloin tällöin hän saattaa jopa silittää, jos sattuu olemaan sillä tuulella.

- Kukas se sellainen ihminen on? Miksi et ole kertonut hänestä aiemmin?, kysyi Joonas pienen pienen kateuden peikon kurkkiessa puskien takaa hänen mielessään.

- En ole viime aikoina ollut täällä päin pihamaata samoihin aikoihin kuin sinä. Enkä sitäpaitsi ole kovin innostunut levittämään tätä tietoa moneen suuntaan. Muutoin kaikki alueen katit alkavat vonkumaan minun mieheltäni makupaloja.

- No nythän kuitenkin kerroit siitä minulle. Etkö luule minun menevän hänen ovensa taakse tyrkyllä?

- Kyllä. Juuripa sen vuoksi siitä sinulle kerroinkin. Ajattelin voivani jakaa hänet sinun kanssasi, jotta olisi aivan itsekäs. Sitäpaitsi mielestäni sinun olisi aika tutustua myös muihin elämänmuotoihin paremmin kuin vain näihin meidän pihamaallamme asuviin olentoihin. Ei koskaan tee saada lisää kokemusta maailmasta, eihän?, kertoi Rosa Joonakselle tämän katsellen

häntä pienen kunnioituksen vallassa.

- Mjaa. Hyvä on. Ehkä tulen käymään hänen ovellaan vaikkapa jo tänä iltana. Kiitoksia kovasti kiltistä kerronnasta.

- Eipä mitään. Ilo on täysin minun puolellani, vastasi Rosa Joonaksen ehkä hieman kömpelöön puheenvuoron lopetukseen.

Seurasi hetken hiljaisuus ja vaikuttikin kuin keskustelu olisi ohitse tältä kertaa. Eikä Joonas olisi niin halunnut käyvän, sillä vaikka hän pikkuisen pelkäsikin Rosaa halusi hän kuitenkin nauttia tuosta tunteesta ja olla Rosa seurassa enemmän. Niinpä hän kysyikin Rosalta, josko tämä olisi halunnut tulla hänen kanssaan ikkunalaudalle lekottelemaan, johon Rosa vastasi, että: "Ohoh! Kiitoksia kutsusta, mutta ei kiitos. Minun pitää jo rientää eteenpäin, sillä lupasin tavata Tauskin. Tänään on jälleen päivä, jolloin hän näyttää tarvitsevan tilkkasen piristystä häkkikoiran elämäänsä. Ja niin Rosa lähti Joonaksen jäädessä mietteisiinsä ikkunalaudalle makaamaan.

Rosa oli tosi komea ilmestys. Musta kiiltävä turkki ja vihreät, smaragdinomaiset silmät, joiden katse vaikutti vangitsevan niihin liian kauvan tuijottavan; hypnotisoivan tällaisen teon tekijän. Hänen liikehdintänsä oli tosi notkeaa ja hyvin kissamaista; erittäin kissamaista; jopa ylikissamaista, jos se nyt ylipääntänsä oli ollenkaan mahdollista, mutta tällaisin sanakääntein Joonas häntä mielessään kuvaili. Rosaan verrattuna Joonas tunsi itsensä kaikin puolin kömpelöksi. Niin sutjakkaasti ja sulavasti Rosa liikkui, että vaikutti kuin hän ei aina edes koskisi maan pintaan ollenkaan.

Näistä samoista mietteistä, joita hän tuolloinkin oli miettinyt, Joonas nyt havahtui tämän sunnuntai-iltapäivän paisteessa kuullessaan Tauskin haukkuvan häkissään. Tauski lämmitteli takapihan asukeita jälleen seuraavan yön tarinakerhon kokoontumiseen, joihin Joonas aina otti mielellään osaa. Oli ottanut siitä lähtien, kun oli saanut vanhemmiltaan luvan näin tehdä.

Tauski on iso musta-valkoinen dalmatialainen, joka asuu pihamaan laitaan sijoitetussa häkissä. Hän muutti alueelle ehkä noin pari kuukautta sitten isäntänsä kanssa, ja miltei hetimiten isäntä rakensi Tauskille häkin, jossa Tauski oli elellyt siitä lähtien.

Tauski oli kuitenkin sellaista tyyppiä, ettei hän kovin helposti vaivu surun kynsiin. Häkistään hän huutelee ja kertoilee vitsejä naurattaen muita alueen asukeita. Eritoten yöaikaan hänen tarinansa saavat kaikki kuulijat kiemurtelemaan naurusta. Silloin tällöin kuitenkin sattuu, että Tauskilla on huono päivä ja hän makaa masentuneena häkkinsä lattialla. Häkkinsä, jonka seinät on peitetty musta-valkoisella kaakeloinnilla, jonka tarkoituksena on,

ainakin Tauskin mukaan, tehdä hänen olonsa paremmaksi, koska tuon värityksen pitäisi muistuttaa häntä sekä hänestä itsestään että hänen entisestä perheestään; joukosta musta-valkoisia daltialaisia koiria. Sata ja yksikö niitä nyt oli, jos Joonas oikein muisti Tauskin joskus entisestä elämästään kertoilleen.

Tuo Tauskin haukkuma tarina, joka Joonaksen oli havahduttanut muisteluistaan ja mietiskelyistään kertoi eräästä terrieristä, jonka Tauski ooli tuntenut ennenkuin oli muuttanut tälle pihamaalle asumaan. Oli nimittäin käynyt niin, että tämä terrieri, muutoin Hanski nimeltään, oli katkaisut vasemman takajalkansa ollessaan retkellä rakennustyömaalla. Työmaa sijaitsi muuttaman sadan metrin päässä Hanskin sekä Tauskin asuinpaikoista. Tuolla työmaalla Hanski okli hypännyt eräätlä laudalta alas maahan ja tuossa rytäkässä onnistunut rikkomaan luunsa. Ei niin, ettäkö lauta olisi ollut kovin korkealla, mutta alastullessaan hän huomasi tiilen kulman pilkistävän santakasasta, joka oli näyttänyt kovin turvalliselta sitä laudan päältä katosessaan. Tuohon tiilenkulmaan hän jalkansa sitten kolautti, sillä seurauksella, että se meni rikki.

Tästä seurasi kovin tuskallinen tuokio Hanskille, mikä toki on kovin ymmärrettävää. Kaikki, jotka ovat luunsa joskus katkaisseet tietävät kyllä kertoa tuosta tunteesta, ja he, jotka eivät ole tällaista ole tällaista onnettomuutta kohdanneet voivat ehkä kuvitella miltä se saattaisi tuntua, jos ovat edes joskus kolhaisseet jonkin luisen osan itsestään johonkin.

Hanski oli ulvonut tuskasta ja hänen kotoväkensä olikin kuullut sen rientäen noutamaan Hanskin kotiin, jonne lääkäri oli tullut tekemään kotikäynnin. Hän oli laittanut Hanskin vasemman takajalan pakettiin kipsaten sen sellaiseen asentoon, jossa katkenneiden luiden päät olivat oikealla kohdalla odottaen vain uutta yhteyttä toistensa välille; uudelleen luutumista.

Tuota pakettijalkaa Hanskin oli sitten totuttava raahaamaan mukanaan minne ikinä menikään ja alkuvaikeuksien jälkeen hän oppikin liikkumaan tosi vaivatta ja vauhdilla paikasta toiseen. Hän nimittäin jännitti tuon vasemman takajalkansa ylintä lihasta siten, että jalka oli koko ajan ilmassa. Hanski liikkui siis ainoastaan kolmella jalalla; ja nopeasti kyllä liikkuihin. Lähes samalla vauhdilla kuin ennen tuota onnettomuutta.

Kaikki siis oli hyvin ja Hanskin jalka parani luiden luutuessa toisiinsa uudelleen kiinni. Mutta sen jälkeen, kun kipsi oli poistettu jalasta hän ei enää osannutkaan liikkua kaikilla neljällä jalalla. Se oli tosi ihmeellistä, sillä olihan hän koko siihenastisen ikänsä matkannut neljilläään, mutta nyt, vaivaisten kuuden viikon jälkeen hän ei enää kyennytäkään tuohon. Ei ollut

kysymys siitä, ettäkö hän olisi varonut tuota kerran loukkaamaansa kehonosaa vaan hän ei vaan enää osannut käyttää sitä. Niinpä hän siis ei enää koskaan nelistänyt vaan kolmisti kantaen vasenta takajalkaansa täsmälleen samassa asennossa, jossa hän oli kantanut sitä kipsinkin kanssa.

Tämä tarina, ja erityisesti sen loppu, vaikutti kuulijoista erittäin hauskalta. Joidenkin kissojen joukosta kuului kuitenkin supinaa, että mitä muutakaan koiralta voisi odottaa. Kaiken kaikkiaan tuo Hanskihan oli vain koira ja kylä koirien ajatukset tiedetään. Toista ovat meidän kissojen älykkäät oivallukset ja järjestelmällinen järki. Mutta samantien pihamaalla kuului aivan uusi ääni, joka aiheutti pikaisen havahtumisen alueen asukeitten joukossa. Niin voimakas tuo ääni oli. Hetimiten loppuivat nauruntirskahdukset Tauskin häkin laitamille kerääntyneiden kuulijoiden joukossa. Kissanisnitkin, joiksi jotkut näitä kissojen ylemmyyttä korostavia yksilöitä nimittivät, sulki suunsa hieman peloissaan. Koko pihamaan vaikutti vallanneen tieto jostakin uudesta, tietämättömästä ja tämän vuoksi pelottavasta.

Peloissaan oli Joonaskin nousten seisomaan ikkunalaudallaan kuunnellen tuota uutta ääntä, joka täytti hänen tutun ja turvallisen ympäristönsä. Toden totta. Tuo vihamielisyyttä uhkuva ja pelkoa herättävä ääni kuului koiralle!

II luku

Vartijakoira ja hullut tiedemiehet, jotka tekevät frankenstein-olioita

Harri oli innoissaan saapuessaan uuteen ympäristöön. Hän oli jo kyllästynyt entiseen pieneen kerrostalon pohjakerroksessa sijaitsevaan huoneistoon, jossa hän oli viettänyt muutaman kuukausia isäntiensä kanssa. Ei asunnossa mitään muuta vikaa ollut kuin se, että se oli kovin pieni eikä Harri päässyt ulos niin usein kuin olisi halunnut. Nimittäin hänen isäntänsä eivät olleet mitään ulkoilijatyyppejä. Eivät toden totta! Pikemminkin he välttivät asunnon ulkopuolelle menemistä niin paljon kuin suinkin kykenivät. Ainakin päiväsaikaan. Eivätkä he yöllä uloslähtiessään ottaneet Harria mukaan minne ikinä menivätkään. Niinpä nuo muutamat tuossa asunnossa vietetyt kuukaudet olivat olleet Harrille jonkinasteista vankeutta, sillä hän tosiaan halusi ja jopa voimakkaasti tunsivat tarvitsevansa vapaata tilaa paljon enemmän kuin tuossa asunnossa oli ollut mahdollista saada. Ja raitista ilmaa. Sitä hän

myös kaipasi tosi paljon. Mikä olikaan ihanampaa kuin kirmaita ulkosalla häitistellen ja haukkuen naapuruston kissoja. Harri piti paljon tuollaisesta toiminnasta. Se antoi hänelle tunteen vallasta; tunteen vallasta muihin. Muut pelkäsivät Harria ja Harri havaitsi sen haluten sitä vain yhä lisää. Hänellä oli tapana nimittää itseään hyvin kunnioitetuksi henkilöksi sellaisina hetkinä, jolloin uni ei tullut hänen silmäänsä aivan hetimiten nukkumaan mentyään, ja jolloin hänellä oli aikaa nautiskella omista ajatuksistaan.

Isännät olivat puhuneet muutosta jo jonkin aikaa ja tämä oli herättänyt Harrissa toivon paremmasta asuinsijasta, ja ehkä jopa paremmista 'metsästäymäistä'. Ehkäpä tuossa uudessa paikassa olisi mahdollista viettää aikaa ulkona niin paljon kuin halusi. Tai edes enemmän kuin nyt oli mahdollista. Se olisi jo riittänyt Harrille.

Kävi kuitenkin ilmi, että isännät olivat ajatelleet Harrille hänen toiveittensa mukaista tointa. Nimittäin vartijan vaativaa vakanssia. Kun Harri kuuli tästä hän oli tottakai enemmän kuin mielissään. Hänen uusi toimenkuvansa vaati uhkaavaa, kunnioitusta herättävää, olemusta ja partiointia ulkosalla uudessa asuinpaikassa pitäen tunkeilijat loitolla. Harri siis oli enemmän kuin valmis tarttumaan tällaiseen ihannetyöhön. Mielessään hän kuvitteli itsensä astelevan ylväänä ja uhkaavana vartioimallaan alueella herättäen kunnioitusta kaikissa, jotka hänet näkivät. Hänellä tulisi olemaan valta päästää ja olla päästämättä ketään alueelle, jos hän niin tahtoi. No tottakai isännät olivat viime kädessä ne, jotka lisenssit jakelivat ja Harri vain tulisi suorittamaan hänelle annettuja määräyksiä, mutta siltikin tuo tunne vallasta humallutti Harrin täysin ja hän viettikin muutamia tunteja uutisen kuulemisen jälkeen seitsemännessä taivaassa.

* * *

Kaikki tavarat oli jo pakattu ja kuljetettu viimeistä myöten uuteen paikkaan edellisenä iltana. Uuden aamun sarastaessa viimeistä kertaa tuossa aivan liian pienessä kerrostalokämpässä Harri avasi silmänsä odotusta uhkuen aloittaen päivänsä innokkaalla juoksennalla ympäri tyhjiä huoneistoja. Isännät maarittelivat häntä lopettamaan moisen vouhotuksen, mutta se tuntui Harrista niin kovin vaikealta, kun hän tiesi hyvin pian pääsevänsä uuteen paikkaan ja uuteen toimeensa.

Mitä lie naksuja isännät syöttivät Harrille kaikkien kolmen nauttiessa aamiaistaan, sitä Harri ei tietänyt eikä siitä välittänytkään. Samalta ne maistuivat kuin ennekin; tai oikeastaan eivät kyllä sitten ollenkaan! Ne

olivat vain jotakin, mitä Harri mauskutti suussa niellen ne mahdollisimman nopeasti alas, jotta kolmikko olisi päässyt jo lähtemään matkaan. Isännät kuitenkin vaikuttivat yllättävän rauhallisilta käyttäen kohtuuttoman paljon aikaa syömiseensä. “Eivätkö he ole ollenkaan innoissaan”, ajatteli Harri rampatessaan edestakaisin eteisessä odotellen isäntiensä valmistumista päivän ensiaterialta. “Mennään jo! Kyllä täällä on tarpeeksi aikaa vietetty. Mennään jo tuohon uuteen paikkaan, jotta uusi elämämme pääsisi alkuun mahdollisimman pian. Mitä täällä enää aikaa tuhlaamaan. Kyllä sitä kupunsa voi täyttää myöhemminkin uudessa kodissa, sitten kun pääsemme sinne!”, haukkui Harri ehkä jo hieman epätoivoisena, kun isännät eivät meinanneet lopettaa syömistään ollenkaan.

- “Mikähän tuota koiranreuhkaa tänään oikein vaivaa?”, murahti toinen isännistä toiselle.

- “Älähän nyt! Hyvä koira Harri on. On vaan varmasti kovin ihmeissään asunnon nykyisestä tilasta. Mitään tuttua ei ole enää paikalla, kun kaikki huonekalut ja muut sisustustavarat kuljetettiin jo eilen uuteen paikkaan. Kyllä se siitä rauhoittuu, kun kotiudumme.”, tokaisi toinen isännistä. Juuri se, josta Harri piti enemmän. Tai oikeastaan Harri tavallaan osaksi sääli ja osaksi taas halveksui viimeksi puhunutta isäntäänsä, sillä hän oli tuosta parivaljakosta se, joka määräili vähemmän toisen taas ollessa määrävänä osapuolena. Tämän Harri havaitsi heikkoutena ja heikkous oli jotain, mistä Harri ei pitänyt. Ei pitänyt ainakaan itsessään. Hänen tuli olla vahva ja vallitseva. Aivan kuten tuo ensin puhunut isäntä. Hänessä oli vain se vika, että hän kohteli Harria kuin koiraa. Eikä se tuntunut Harrista kovin kivalta. Joka tapauksessa molemmissa isännissä oli jotakin, josta Harri piti ja toisaalta taas ei pitänyt. He kuitenkin vaikuttivat tasapainottavan toisiaan ja Harri olikin paljon mieluummin molempien kuin vain toisen alaisena. Hän sai ikäänkuin molempien parhaat puolet itselleen välttymättä pahoilta täysin. Kultaisen keskittien noutajaksi, noudattajaksi, hän näki itsensä ollessaan tuon parivaljakon seurassa.

Vihdoin ja viimein he lopettivat syömisen keräten ruokailuastiat laukkuun, jonka he ottivat mukaansa kolmikon astuessa viimeistä kertaa ulos edellisestä kodistaan. Harri juoksi koko matkan autolle odotellen siellä isäntiensä saapumista. Pakkauduttuaan kuljetusvälineeseen kuskinpenkillä istuva isäntä käynnisti auton ja he alkoivat huruttamaan tietä eteenpäin kohti uusia maisemia.

Harri katseli auton ikkunasta ympäristön muuttumista ja talojen vaihtomista toisiin. Silloin tällöin hänen näkökenttäänsä tunkeutui aistimus koirasta tai

kissasta, joiden hän näki elelevän tien vierustoilla sijaitsevien talojen pihilla.

Koko matkan ajan hän hekumoi visioillaan uudesta asuinpaikastaan ja siellä häntä odottavasta toimesta. Kuinka hän tulisi olemaan hyvä vahtikoira, ja kuinka isännät tulisivat olemaan tosi tyytyväisiä häneen. Pian auto jo kaarsikin eräälle parkkipaikalle ja isäntäkuski ohjasi mobiilin tyhjään parkkiruutuun, jonka jälkeen hän sammutti moottorin tokaisten: “No niin. Olemme nyt sitten perillä. Eiköhän mennä järjestelemään paikkoja, jotta pääsemme pian suorittamaan työmme seuraavaa vaihetta.”

Harri oli innoissaan saapuessaan uuteen ympäristöön. Heti oven avauduttua hän ryntäsi ulos alkaen kuuluttamaan paikalliselle populaatiolle läsnäolostaan. Voimakkaasti hän sen tekikin kirmaten samalla ympäri parkkialuetta tutkien ja katsellen mielenkiinnolla mitä kaikkia merkkejä mahdollisesta muusta “oikeasta” elämästä tällä alueella olisi havaittavissa. Sillä eiväthän nuo isännät mitään oikeaa elämää olleet. Miksi lie itseään kutsuivatkin; ihmisiksi tai joiksikin sellaisiksi. Eivät he mitään tienneet koiranelämästä, joka on totuus. “Varjoelämissään vaeltavat valtiat valitsivat valion vahtikoirakseen“, tuumi Harri ihmetellen omaa alliteraatio assosiointiaan.

Ympäristö oli täynnä mitä erilaisimpia hajuja. Sen Harri havaitsi jo heti autosta ulos rynnättyään. Alue oli täynnään kissoja, joiden joukossa oli havaittavissa ainakin yksi koira, joka vaikuttaisi olevan dalmatialainen. Harrista tuntui siltä, että hän tulisi mitä helpoimmin pitämään alueen muut asukit kurissa ja herran nuhteessa. Odottakoon vain. Kyllä he pian oppivat tuntemaan minut ja minun tapani. Saavat nähdä mikä minä olen koiriani. Isännät avasivat portin kahden kerrostalon välissä kulkien sen takana avautuvaa käytävää eteenpäin. Hetken Harri jo pelkäsi tämän uuden kodin olevan samantyyppinen huoneisto kuin entinen toisin kuin isännät olivat hänelle siitä kertoneet. Käytävän päässä kuitenkin avautui näkymä kerrostalojen ympäröimästä puistonomaisesta paratiisista, joka tosin oli peitetty betonilla siltä osin, missä kolmikko kulki parhaillaan.

Pihan betonipuolisko oli eroitettu ruohikolla ja kasveilla varustetusta osasta vanhalla osittain ruostuneella aidalla, joka oli koottu kasaan punoen ohuita metallitankoja toisiinsa kiinni. Sen päällä oli vielä kerros tosi ruosteista piikkilankaa voimistaen vaikutelmaa luonnon erottamisesta ei-luonnollisesta. Betoniosa oli kohtuullisen suuri. Itse asiassa se vaikutti olevan lähes täsmälleen yhtä suuri kuin luonnon puolikin. Voimat ja vastavoimat = tasapaino.

Tämä kaikki vaikutti Harrista tosi lupaavalta, mutta miksi nuo isännät kulkivat kohti yhtä ovea, joka pisti silmään eräästä kulmikkaasa möhkäleestä tällä betonialueella eivätkä suunnanneet matkaansa tuonne luonnonvihreyden täyttämälle osalle pihaa, josta tulvi Harrin nokkaan niin paljon mieltä kiihoittavia tuoksuja? Ehkä se on vain tie tuonne alueelle. Siellähän sen uuden asunon pitää sijaita eikö niin?!

Mutta ei! Oven takaa ei paljastunutkaan reittiä tuolle toiselle osalle pihamaata. Ei! Oven takana avautui näkymä kolmikon uuteen kotiin, joka oli paaaljon tilavampi kuin edellinen oli ollut. Ensimmäinen huone, jonne he saapuivat astuttuaan sisään ovesta, oli eräänlainen halli, jonka seinustat olivat täynnä isäntien tavaroilla täytettyjä pahvilaatikkoja. Seinät oli maalattu valkoiseksi ja ainoat tuonhetkiset koristeet, joita seinillä oli olivat kaksi ovea, joista toisen määräilevä isäntä avasi astuen siitä sisään toiseen huoneeseen. Harri ja toinen isäntä seurasivat ensin sisääntynyttä oven takana avautuvaan huoneeseen, jota isännät kutsuivat olohuoneeksi toistensa kanssa siitä keskustellessaan. Myös tässä huoneessa seinät olivat peitettynä valkoisella värillä, mutta huoneessa oli pahvilaatikkojen lisäksi muutamia huonekaluja toisin kuin asianlaita hallissa. Harri tunsi itsensä tyytyväiseksi tässä uudessa paikassa, vaikka pihamaapettymys karvastelikin vielä hänen mielessään. Hän kuitenkin toivoi olevan mahdollista päästä betonipuolelta tuolle toiselle, vihreälle osastolle, ja halusikin kohtuullisen pian päästä tutkimaan tuota mahdollisuutta; tutkimaan koko pihamaata. Ensin olisi kuitenkin ehkä asiallista ottaa selkoa siitä, miltä tämä uusi koti nyt sitten vaikuttaa sisältäpäin nähtynä.

Isännät kiertelivät läpi koko asunon Harrin seurattessa heitä huoneesta toiseen hänen samalla tutustuessa uuden kodin rakenteeseen. Pian kuitenkin hän tunsi jo halua päästä ulos ja isännät olivat valmiita tekemään saman liikkeen. Kolmikko asteli takaisin halliin, josta siirtyivät ulkosalle.

- "Eihän tämä pihamaa kyllä mikään paratiisi ole, mutta emmehan me paljon pihalla aikaamme kulutakaan.", puheli vaikutusvaltaisempi isäntä, johon toinen vastasi, että: "Niin, meidän tehtävämme ei vaadi ulkosalla liikkumista kuin silloin tällöin ja tuolloinkin vain öiseen aikaan. Mitäpä me pihamaalla tekisimmekään."

Harri olisi kuitenkin halunnut pihamaan. Sellaisen kuin tuossa toisessa osassa aluetta oli. Puita ja kasveja ympärillensä; ruohikkoa tassujensa alle tallattavaksi. Hän kipitti ympäri pihamaan todeten vihreälle osalle pääsyn olevan mahdotonta. Hän tunsi pienen epätoivon piston sydämessään havaitessaan tarvitsevansa siivet, tai ainakin enemmän voimaa kyetäkseen

kiipeämään aidan yli, jotta olisi päässyt toiselle puolelle. Ei! Eikö mitenkään ole mahdollista päästä sinne?, ajatteli Harri lopetettuaan tutkimuksensa. Kovasti tilanne nyt vaikutti tuon kaltaiselta. Tämä betoninen maisema tulisi siis olemaan hänen alueensa. Hyvä on! Olkoon niin. Sittenpä hän tulen olemaan tosi toimekas vartija.

Prinsessasyndrooma

Prinsessasyndrooma on sellainen käyttäytymistapa, joka on yleensä havaittavissa ihmisen toisen jakauman, i. naisen, käytöksessä. Sen voisi katkeasti ottaen kuvailla olevan sellaista tietynlaista "reginafantasointia", jossa miehen oletetaan tekevän aloite ja olevan aktiivinen eritoten mahdollisen suhteen alkuaikoina. Pidetään siis välimatkaa ja 'leikitään' vaikeasti tavoiteltavaa jättäen riskin hyljätynsi tulemisesta miehelle. Prinssi siis saapuu valkealla ratsulla noutamaan prinsessaa ollen tämän totaalinen palvelija, jolloin tämän seurauksena prinsessa voi antaa itsensä prinssille (i.e. rakastua häneen ja olla hänen palvelijansa), kunhan vain prinssi ensin on prinsessan orja antaen elämänsä tämän käsiin. No ehkä tuo kaikki on hieman liioiteltua, mutta idetasolla prinsessa syndrooma tarkoittaa juuri tuota.

Mitäpä sitten, kun sattuu niin, että miehen käyttäytymismallissa on samantyyllisiä piirteitä? Onko hänen vain muutettava omaa käyttäytymistään ja mukauduttava 'normaaliin' järjestykseen, jos hänen aikomuksenaan on saada aikaiseksi parisuhde? Ja mikä tärkeämpää onko hänen mahdollista muuttaa tuota käyttäytymistään ja kuinka paljon hänellä on haluja siihen, vaikka hän olisi kykeneväinenkin? Tilannehan on kuitenkin niin, että lajin säilymisen kannalta naisella on viimeinen sana siitä, kenen perimä tulee jatkumaan seuraaviin sukupolviin ja tämä heijastuu jo, tottakai, parisuhteen luomisvaiheessa juuri tuossa p-syndroomaisessa toiminnassa.

Mikä sitten voisi olla synnä ensinnäkin siihen, että jollainen miehellä olisi tällainen toimintatapa omaksuttuna käyttöönsä? Olisiko kyse jonkinlaisesta herkkyydestä, joka ei välttämättä ole kovin yleistä - tai ainakaan edelleenkaan hyväksytyä - miehillä. Se ei yksinkertaisesti kuulu miehiseen olemukseen. Mies ei käyttäydy niin vaan miehen pitää olla tietynlainen ja toimia tiettyjen normien mukaan.

Mitäpä sitten sellainen seikka, jonka voi havaita joskus mehen ja naisen välillä, kun he tapaavat esimerkiksi joidenkin yhteisten tuttavien välityksellä kuitenkin kummankaan välttämättä antamatta mitään merkkejä mahdollisesta intiimimmistä suhteesta heidän välillään kummankin silti kohdellen toistaan hieman jäykästi i. sillä tavoin, että ei olla oikein kunnolla läheisiä ystäviä eikä rakastavia. Voisiko joskus olla kyseessä mahdollisen suhteen alkamisen odottaminen - tai tällaiselle tapahtumalle mahdollisuuden antaminen? Ei siis tutustuta syvemmin eikä luoda ystävyyttä, koska jokin heidän välillään on sähköinen. Jälleen tuo jokin voi aktivoitua tai jäädä

passiiviseksi tai jopa haaleta pois ellei mitään tapahdu. Ja mitään ei tapahdu, ellei mies tee aloitetta.

20.8.2000

Parisuhde

Edelleen tuntuisi olevan vallalla sellainen toimintatapa, että miehen oletetaan tekevän aloite silloin, kun ollaan tekemisissä parisuhteiden kanssa. Eli, jos nyt esimerkiksi kaksi ihmistä tapaa toisensa ensi kertaa, niin miehen vaan jotenkin pitää ensin ilmaista kiinnostuksensa toista osapuolta kohtaan. Mistäs tämä tällainen nyt sitten oikein voisi johtua? Olisiko mahdollisesti kysymys siitä, että naiset (huom. puhun tässä nyt vain erittäin yleisellä tasolla, koska tarkoitukseni on selvittää asioiden yleistä laitaa) haluavat tuntea itsensä halutuiksi ja ehkä tavallaan toivovat tulevansa jopa palvotuiksi olioiksi miesten puolelta. Toisaalta taas sehän on paljon turvallisempaa odottaa miehen tekevän aloite, sillä ei itse joudu kohtaamaan mahdollista hylkäystä toiselta osapuolelta. Näen tällaisen toimintavan selkeänä vallankäyttönä. Sen vallan, joka naisilla on miehiin nähden, jolla tarkoitan taas sitä, että naiset ovat kuitenkin se osa ihmistä, joka viime kädessä tekee valinnan siitä, keiden kanssa he haluavat elää, paritella ja jatkaa sukua. Heillä siis on valta valita puolet jatkoon pääsevästä geneeistä. Kaikki tähän on nykyään mahdollista vain periaatteessa länsimaisissa yhteiskunnissa, joissa patriarkaalista valtaa on voimakkaasti purettu. Tämän kirjoituksen tarkoituksena ei toki ole mitenkään moittia tuota sukupuolten väliseen tasa-arvoon pyrkimistä vaan vain todeta ja hieman hahmotella ihmisten - tässä tapauksessa miesten ja naisten - välisten suhteiden muodostumista. Vielä siten, että keskityn siis pääasiassa aivan parisuhteen alkuun. Siis siihen, miten tuo suhde alkaa.

Lähdetäänpä liikkeelle siitä, että miten ylipäättään tuollainen mahdollinen ihmiskaksikko saadaan yhteen. Siis sellaiseen tilanteeseen, jossa on edes mahdollista yrittää saada aikaiseksi jonkinlainen suhde miehen ja naisen välille. Ensimmäisenä tulee mieleeni tanssiravintolat, tanssipaidat, anniskelupaikat yleensä, kirjastot, festivaalit, järjestetyt treffit, treffipalvelut ja kaikki muut sellaiset paikat, missä ihmisiä on mahdollista tavata. Entä mitkä ovat ne ensimmäiset signaalit, joiden perusteella mies ja nainen tuntevat jonkinlaista vetoa toisiansa kohtaan; siis oikeastaan havaitsivat toisen olevan potentiaalinen parittelukumppani? Käytän tällaista terminologiaa, joka sitoo näkökulmani etologialähtöiseksi. Toisin sanoen näen tässä kirjoituksessa tällaiset ihmisten väliset kontaktit pyrkimyksesi - tajuijeksi tai alitajuijeksi, joka tarkoittaa tässä tapauksessa geneettiseksi ja/tai memeettiseksi - itsensä reprodusointiin. Tai paremminkin...

Luonnon vastaus

Tiedätte varmasti sen tunteen, mikä ottaa valtaansa, kun yllättäen huomaa omaavansa sellaisen käyttäytymismallin tai jonkin muun ominaisuuden, jota on aiemmin elämänsä aikana saattanut jopa halveksia. Kun tällaista on muutamia kertoja sattunut elämän aikana, sitä tulee aivan huomaamatta sellaista tietynlaista nöyryyttä elämään ja omaa itseään (so. itsessä vaikuttavia voimia) kohtaan.

Samansuuntainen toiminne on kyseessä silloin, kun on itse halveksinut/pilkannut jollekin toiselle sattunutta epämukavuutta. Ollut siis vahingoniloinen. Annapas olla niin muutaman päivän päästä itselle tapahtuu jotakin vastaavaa tai vielä useammin jotakin hieman hieman enemmän. Tällöin takaisinmaksu tulee korkojen kanssa. Ehkäpä tämä on juuri sitä, mitä 'vanha kansa' kutsui lausahduksella: "Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää". Toisaalta taas tuollaiset kansasanonnat ovat niin monitulkintaisia, että niistä löytyy lauseita joka lähtöön. Tai pikemminkin niiden joukosta valikoidaan sopivia lausahduksia tilanteisiin, jotka on luettu tietyllä tavalla.

2.9.2000

Ranska peruutti joulun

Ranska peruutti joulun. Tai ehkä paremminkin Ranskassa peruttiin joulu ranskalaisten toimesta. Täten siis ne olivat ranskalaiset, jotka tuon joulun Ranskassa peruivat. Mitä siitä sitten seurasi? Kauhea polemiikki maailman lehdistössä. Tai ei koko maailman, sillä esimerkiksi Intiassa tapahtuma sai suuremmissa lehdissä osakseen vain muutaman rivin maininnan peittyen elokuvanäyttelijöiden elämänvaiheiden kuvauksien alle, jotka siellä toki ovat huomattavasti paljon tärkeämpiä kuin jotkut tapahtumat kaukana muualla. Onhan intialaisista elokuvanäyttelijöistä puhuttaessa kuitenkin kyse jumalista - vai oliko se niiden avatareista tai jotain? - mutta jumalista yhtä kaikki. Mitä heidän edesottamuksiensa rinnalla painaa mitään joku sellainen kuin joulu saati sen peruuttaminen Ranskassa.

Euroopassa tapahtuma kuitenkin sai osakseen voimakkaan huomion. Eikä sen jälkiseurauksista vieläkään olla päästy eroon. Paljon sopii vettä virrata ennen kuin asia unohtuu ihmisten muisteista. Niin arkaan paikkaan eurooppalaista identiteettiä ranskalaisten tempaus osui. Identiteetistä puheen ollen eräs merkittävän portugalilaisen antropologin huomautus ranskalaisten joulunperuuttamisaikomuksen julkistamisen jälkeen Lissabonin seudun yhdessä suurimmista sanomalehdistä nimeltään Diário de Notícias kuului seuraavasti: "Me antropologithan tiedämme, että kansallisuudet ovat konventioita".

Voitte vain kuvitella, kuinka raivoissaan paavi oli ranskalaisten käyttäytymisestä. Hän uhkasi peruuttaa kaikkien ranskalaista syntyperää olevien pyhimysten arvon ja asettaa koko maan katolisen kirkon kirouksen alaiseksi. Isien pahat teot eivät siis ulotu seuraaviin sukupolviin vaan seuraavien sukupolvien pahat teot ulottuvatkin isiin; ainakin tässä tapauksessa. Eikä ainoastaan isiin vaan myös äiteihin. Ihmisiin.

No mutta miksi ihmeessä ranskalaiset halusivat sitten peruuttaa joulun? Tiedä häntä tietääkö pääasiallista syytä kukaan. Ehkä he vain halusivat jotenkin erottautua omaksi kansakunnakseen yhdentyvän Euroopan tuoman mahdollisimman kattavan yhtenäistämisen estämiseksi. Ehkä he olivat kyllästyneet tuohon suureen kulutusjuhlaan, mikä kyllä on hyvin epätodennäköistä, sillä kysehän on kuitenkin ihmisistä ja mikäpä sen mukavampaa on kuin vain ostella ja kuluttaa. Kyllähän syytä pohdittiin ja kysyttiin toki suoraan ranskalaisilta itseltäänkin syytä moiseen toimeen. Heidän antamansa vastaus vain ei miellyttänyt kuulijoita. Nimittäin he eivät ainoastaan peruuttaneet joulua vaan tuon peruutuksen he katsoivat

oikeuttavan heille kaksi elokuuta kertoen tällä tavoin haluavansa jatkaa kesää kuukaudella. Niin kuin heillä nyt olisi ollut mahdollisuutta muutella luonnon järjestystä (mitä se sitten ikinä onkaan?) vain pitämällä kaksi samannimistä kuukautta peräkkäin. Lyhyesti sanottuna he siis aikoivat nauttia kesästä kuukauden pidempään sillä hinnalla, että he eivät viettäisi joulua sinä vuonna ollenkaan. Ei loppujen lopuksi oikeastaan huonompi idea, jos nimittäin kesistä sattuu pitämään.

Tapahtumasta ei seurannut ainoastaan moraalista närkästymistä vaan aivan käytännön tason hankaluuksia, joihin vasta viime aikoina ollaan sopeuduttu. Onhan se selvä, että jos jokin tietty maa, tai kansakunta tai miksi tuollaista ihmisryhmittymää nyt sitten ikinä kutsuttaisikaan, aikoo pitää kaksi samaa kuukautta peräkkäin aiheuttaa se ongelmia monille elämänaloille. Puhutaan nyt vaikkapa taloudesta. Maanviljelyksen satoaika muuttuu kuukaudella, joka totta kai tuottaa muutoksia ravintotalouteen. Kauppa ulkomaiden kanssa mutkistuu huomattavasti eritoten myös siitä syystä, että kauppaneuvotteluja sovittaessa on koko ajan pidettävä mielessä mikä päivä, viikko, kuukausi ja vuosi on meneillään missäkin maassa. Eli siis Ranskan ajanlaskun suhde muiden maiden ajanlaskuihin, sillä Ranskassahan se laahaa kuukauden jäljessä tuon siellä pidetyn ylimääräisen kuukauden johdosta.

Kaiken kaikkiaan maailmalla on kuitenkin yllättävän nopeasti mukauduttu Ranskan tempaukseen. Pakkohan se on. Ei asiat muutoin etene; tai muutu. Show must go on, kuten amerikkalaiset asian ilmaisevat. Mitä siinä painaa yksi joulun peruuttaminen ja kertauskuukausi jossakin maassa, kun kyseessä on globaalisti merkittävät asiat. Ei mitään. Vaikka USA:n presidentti puolisoineen olikin YK:n päättävien elimien kanssa samaa mieltä siitä, että Ranskan suorittama joulun peruuttaminen oli hyvinkin verrattavissa saman maan tekemiin ydinkokeisiin Mururoan atollilla joitakin vuosia aiemmin.

Se vain asiassa saattaa hieman ihmetyttää, että millä perusteella ranskalaiset päättelivät voivansa kerrata yhden kuukauden jättämällä joulun juhlimatta? Jos he olisivat jättäneet koko joulukuun pois, niin asian voisi paljon helpommin ymmärtää, mutta että jättää vain pippalot pitämättä ja lisää yhden kuukauden vuoteen. Niin...

Minulla oli pienenä polkupyörä

Silloin, kun olin pieni minulla oli polkupyörä. Se oli sellainen paksurenkainen poikien pyörä, jolla ajelin ympäriinsä. Tietenkin vain niissä rajoissa, jotka vanhempani minulle olivat asettaneet. Tai joskus tuli kyllä ajeltua kauemmaksikin, mutta silloin tuntui hiukan pelottavalta. Olihan se jotakin kiellettyä; tunkeutumista itselle sallitun reviiirin ulkopuolelle uuteen, outoon ja jännittävään maailmaan. Vaikka ei se nyt aina niin jännittävä ollut. Kyllähän noita seutuja olin aiemminkin nähnyt liikkuessani vanhempieni kanssa niillä main. Noille alueille vaan ei ollut vielä lupa yksinäni mennä.

Opin ajamaan pyörällä kaksi ja puolivuotiaana ilman apupyöriä. Näin se kuulemma tapahtui: olin koko kesän juossut pyörän kanssa taluttaen... minun on kyllä jotenkin vaikeata hahmottaa pyörän mukanaan vierittämistä taluttamiseksi, silloin kun taluttaja juoksee. Mutta kuitenkin siis vieritin pyörään vierelläni samaan aikaan kun juoksentelin ympäriinsä. Mitä tuo ympäriinsä juoksentelu muuten oikein on? Onko se jotakin sellaista, joka ei suuntaudu mihinkään? Voiko olla jotakin sel-laista, mikä ei suuntaudu mihinkään? Ainakaan ihmisoliolla. Miksipä ei voisi. Ehkäpä kaiken näkeminen suuntautumisenä on vain jonkinlainen ajatuspakko, jollaisiin toimiin me ihmiset olemme totuttuneet. Nimittäin eipä olisi ensimmäinen kerta, kun jokin asia havaittaisiin ajatuspakoksi. Vaikka pakko on kyllä kysyä, että eikö saman tien voitaisi nähdä ajatuspakon näkeminen ajatuspakoksi? No, olkoon mitä on. Pyörästähän minun piti puhumani.

Olin siis juossut pyörän kanssa koko kesän kunnes loppukesän tienoilla sitten vihdoin ja viimein hyppäsin pyöräni selkään alkaen ajamaan sillä. Siitä eteenpäin osasin ajaa polkupyörällä. Täytyy sanoa, että itse en kyllä tällaista tapahtumaa muista. Olen vain kuullut siitä vanhemiltani. Niin juuri. Juuri niitä tarinoita, joissa seikkailee jokin sellainen olio, joka kuulemma itse on joskus ollut. Siitä tulee sellainen kummallinen olo, kun jotkut kertovat asioista ja tekemisistä, jotka itse on muka tehnyt muistamatta välttämättä niistä kuitenkaan mitään. Siinä voi vain hymistellä ja hieman ihmetellä asiain kulkua. Olenko minä ollut tuollainen joskus? Noinko minä olen tehnyt? Vaikka ei kai sitä välttämättä aina voi sanoa, että se on minä, joka niitä asioista on tehnyt tai ollut jonkinlainen. Se on ollut joku sellainen, josta sitten on tullut se minä; aina uudestaan ja uudestaan kunakin uutena hetkenä.

Ajelin sillä paksurenkaisella polkupyörälläni pitkän aikaa. Niin kauan, että

polveni alkoivat tör-mätä ohjaustangon kiristystappiin jalkojeni kasvettua lisää pituutta aikojen saatossa. Muistan muu-ten sellaisenkin jutun, että maalasimme kerran isäni kanssa tuon polkupyörä sinisen-vihreällä vasaralakkamaalilla. Se oli tosi upean näköinen kiillelleen auringonpaisteessa monissa sävyissä. Oletteko koskaan nähneet mitään vasaralakattua esinettä? Jos olette, niin tiedätte mitä tarkoitan.

Muistan myös joskus asentaneeni tuohon pyörään polttoainetankin jostain vanhasta Sachs-merkkisestä mopedista. Vaikka tankki haittasi hurjasti polkutyöskentelyäni, en siitä välittänyt. Oli-han lisävarusteen tuoma tunnelma melkein kuin olisi ajanut oikealla mopolla. Ellei peräti moottori-pyörällä.

Eräässä vaiheessa en enää kuitenkaan kyennyt ajamaan tuolla ensimmäisellä pyörälläni ja minun oli luovuttava siitä. En nyt tarkkaan muista minkälaisen pyörän sain seuraavaksi. Voi hyvin olla mahdollista, että se oli Tunturi, jonka tarkempaa tyyppiä en enää muista.

Länsi-Teisko 29.07.01 06:00

Mitäpä jos elämä onkin niin momimutkaista, että sitä on lähes mahdoton ymmärtää tyhjentävästi? Otetaanpa nyt esimerkiksi vaikkapa jotkin ihmisen ominaisuudet; siis sellaiset, jotka on totuttu sijoittamaan sellaisten käsitteiden kuin persoonallisuus, identiteetti etc. alle. Ne voidaan selittää ja perustella hyvin vaikkapa geeni-meemi-yhdistelmien avulla tai vaikkapa astrologisesti. Molemmat siinä mielessä yhtä päteviä, että ne saattavat antaa asioiden tilaa erittäin hyvin kuvaavan selityksen. Kumpi sitten olisi todempi? Ehkä tällainen kysymys on aivan väärä. Mitä jos ne molemmat ovat aivan yhtä tosia, mutta joissain eri ulottuvuuksissa. Tajunnan eri ulottuvuuksissa. Eivätkö molemmat kuitenkin jollain tapaa täytä totuuden vaatimukset? Jos siis pysytellään sellaisessa totuuskäsityksessä, että totuus on "tosi, perusteltu uskomus", jollainen vaikuttaisi olevan vallalla ainakin täällä meillä länsimaissa hyvin voimakkaasti. Tällaisia tosia selimalleja ovat siis aivan yhtä hyvin totemistiset jms. ns. luonnonkansojen uskomustenomaiset psykologiset mallit ihmisen olemuksesta ja siihen vaikuttavista voimista. Jospa meidän ymmärryskykymme vain on niin heikko, tai vääristynyt, ettemme yksinkertaisesti kykene hahmottamaan asioiden tilaa ja kaikkia maailmassa vaikuttavia asioita. Nii-in.

Hurahtaminen

Hurahtaminen kai on käsitettävä sellaiseksi tapahtumaksi/ tapahtumasarjaksi, jossa jonkun henkilön uskomusjärjestelmä muuttuu siinä määrin ja sellaisten komponenttien osilta, jotka vaikuttavat jollain tapaan ratkaisevasti hänen tapaansa hahmottaa olevaa (mitä se sitten ikinä lieneekään?). Usein kuitenkin vaikuttaisi olevan niin, että termiin hurahtaminen liittyy jokin sellainen tekijä kuin supranormaali-komponentti, jonka tuollainen hurahtanut henkilö on uskomusjärjestelmänsä osaksi ottanut. Ehkäpä jopa olennaiseksi sellaiseksi. Tällöin saatetaan puhua ns. uskoontulemisesta.

Ilman tällaista supranormaalia-komponenttia hurahtamisiahan tapahtuu jossain määrin yhtenä. Jos nimittäin pitäydytään tuossa uskomusjärjestelmän muutoksessa. Eikö kaikki oppiminen periaatteessa nimitys tällöin hurahtamiseksi? Ei välttämättä, sillä kyseessä saattaa olla aivan uuden asian oppiminen. Toisaalta taas hurahtamiseen vaikuttaisi liittyvän jokin sellainen asia myös, kuin kritiikitön hyväksyminen. Hyväksytään siis jotkin asiat osaksi omaa järjestelmää (kulttuuria, systeemitieteellisesti tulkittuna, ja prosessi taitaisi tällöin olla enkulturaatio ja hurahtaminen saattaisi olla akkulturaatiota tietysti vain jossain määrin ja hyvin karkeasti ottaen) ja uskotaan niihin sokeasti. Otetaan siis jotkin asiat tavallaan dogmeiksi, joista käsin asioita tarkastellaan. Mutta eikö oppiminenkin ole tällaista? Jotkin asiat vain otetaan annettuina, koska ne sopivat sen hetkiseen järjestelmään vahvistaen sitä entisestään (tästä vahvistamisesta lisää myöhemmin).

Jos tätä pidetään myös hurahtamisena niin silloinhan me kaikki olemme koko ajan hurahtaneita. Nimittäin kasvettuumme (enkulturoiduttuumme) johonkin tiettyyn kollektiivikulttuurikasaamaan olemme omaksuneet tietynlaisia tapoja hahmottaa olevaa (mitä se sitten ikinä onkaan) ja omaa osaamme siinä, mikäli pidämme itseämme jotenkin erillisinä tuosta ns. olevasta. Tällainenhan on hahmottamistapa ainakin täällä meillä länsimaissa; kai? Kotona, koulussa jne. jatkuu tämä tällainen dogmien syöttö ja jopa itse kritiikin vaade on dogmi, joka on seurausta hurahtamisesta.

Valtahahtamisena vaikuttaisi meillä länsimaissa tällä hetkellä olevan jonkinlainen positivistinen materialismi, joka kai tarkoittaa suurin piirtein sitä, että vain aistien kautta on mahdollista lähestyä mitään ja kaikesta muusta puhuminen (ja kaiken muun ajatteluinen) on tyhjää toimintaa,

koska mistään ei näemmä saada varmuutta aikaiseksi. Toisaalta pitäisikö sitten jostain varmuutta saada aikaiseksi? Tietysti hahmotamme koko ajan, että tuo aisti-data (tai siis sen tulkitseminen) vaikuttaisi olevan hyvin paljon meidän itsemme ohjailmaa ja järjestämää. Mittaaja vaikuttaisi muuttavan mittausta ja olevan olennainen osa itse mittaustapahtumaa. Täten mitään ei voitaisi mitata itsenään ilman mittaajaa (kömpelö viittaus Heisenbergin epätarkkuusperiaatteeseen;-). Hauska on myös huomata, että samoja asioita tässä vaikutetaan funtsivan kuin on iät ja ajat funtsittu. Ja vielä samansuuntaisiin tuloksiin päässen. Ikäväähän on aina lainata vanhoja tekstejä irroitettuna yhteydestä, mutta kun tällainen tapa käytössä on voi kai sitä tietyllä tapaa vaaratta näin tehdä. Nimittäin tässä on oivallinen paikka esim. Protagoraan toteamukselle, että "ihminen on kaiken mitta". Hän kyllä mitä ilmeisimmin sillä sellaista tarkoitti, mikä tuosta lauseesta on ensi luennalla ajatuksen sisällölle ilmenevä ainakin jos olettaa lukijan olevan länsimaisessa kulttuuripiirissä kasvanut ja/tai siitä ammentanut suuret määrät komponentteja omaan kulttuuriinsa so. ajatussisältöihinsä.

Vahvistamisesta vielä sen verran, että meillä ihmisillä vaikuttaisi olevan hyvin toimiva sellainen järjestelmä, jonka kautta selitämme asiat omaa uskoamme vahvistaen. Kukapa nyt haluaisi ehdoin tahdoin itselleen kriisejä tuottaa? Rakentaa elämästään sellainen tarina, jossa itse kukin on hyvässä osassa. Tällainenhan on niin kutsuttua "normaalialia", jota vielä erityisesti suositaan ja ehdotetaan länsimaisessa (lue: hyvin paljon amerikkalaisessa) psykologiatieteessämme. Miten käy, jos elämäntarinansa rakentaa siten, että syyttää itseään liiksi epäonnistumisista ja kuittaa onnistumiset jonkin itse hallitsemattoman voiman tuotteiksi? Taitaa tuloksena olla alavireisyys l. toisin sanoen jonkinasteinen masennustila. Hyväksi menetelmäksi onkin täten todettu liittää onnistumiset itseensä ja epäonnistumiset joihinkin tekijöihin, jotka eivät liity ollenkaan tai vain epäsuorasti itseän. Varoa, tottakai, sietää sitä, että syyttää kaikesta joitakin muita tai vielä enemmän projisoi omia pahoiksi nimittämiään tekoja/ominaisuuksia toisiin huomaamatta niitä lainkaan itsessään.

Montaa mieltä voidaan toki olla siitä, että minkälainen painoarvo sitten esim. omalle itselle olisi annettava, jotta elämästä muotoutuisi miellyttävä. Tässä tuli yhtäkkiä mieleen ural-list@helsinki.fi:ssä käyty keskustelu ugrilaisten kansojen individualistisuudesta verrattuna indoeurooppalaisten suurempaan ryhmähengentunteeseen. Mitenkäs tämä nyt sitten tähän liittyy? Niin, en nyt jaksa alkaa käsittelemään mahdollista geeni-meemi-(l. perimäympäristö-)suhteilua eikä minulla siihen sitä paitsi kompetenssia

riittäisikään, kuten ei varmaan oikeastaan edes mihinkään siihen, mitä tähänkin lappuseen on tullut ylös kirjailtua näin vanhahtavasti asian ilmaistakseni. Sen verran vaan vielä, että se oma minuus tuntuu olevan sellainen viimeinen dogma, josta pidetään kiinni kynsin hampain malttamatta päästää irti. Miksi siitä sitten edes pitäisi päästää irti? Nii-in. Se on hyvä kysymys sekin. Ehkäkä jotkut jossakin saattavat nähdä sen olevan samanasteinen mielen rakennelma kuin esim. havainnot. Ja tällöinhän tuo mielikin olisi sitä samaa; tarkemmin: ajatukset itsessään olisivat itseään luovia ja rakennelmia rakentavia. Olkoon rakennelma nyt sitten vaikka käsitys omasta itsestä, joka termi tässä toimii synonyymiä minuudelle.

Kaikki tällainen höpöttäminenhan on tietysti aivan turhaa siinä mielessä, että siinä ei oikein tunnuta pääsevän puusta pitkään. Miksipä siis sellaiseen aikaansa käyttää, kun sen voisi käyttää jotenkin muutoinkin. Vaikkapa tuomalla hyvää oloa itselleen ja muille. Siinäpä sitä taitaa työsarkaa olla elämän ajaksi monille ihmisille; ja vaikuttaisi olleen jo monille sukupolville ja tulee mitä luultavammin olemaan tulevillekin sukupolville.

Kasvua

Olisiko siinä mitään itua, että saatuumme kasvatettua itsellemme oma ns. ego muodostuisi seuraavaksi tehtäväksemme sen hävittäminen? Hävittäminen sillä tavalla, että emme enää mieltäisi itseämme totaalisesti samaksi sen kanssa. Tällainen asennoituminen/kokeminen olemiseen/elämiseen saattaisi muokata ihmisiä parempaa suuntaan sillä tavalla, että tietynlaiset negatiivisiksi koetut tuntemukset menettäisivät merkityksensä tai jopa itse asiassa häviäisivät vallan. Tarkoitan näillä tuntemuksilla kateutta, kilpailunhalua, ylemmydentuntoa (joka mitä ilmeisimmin siis johtunee oman tajunnan tajuamisesta ja sen kokemisesta jotenkin erikoislaatuiseksi muihin verrattuna) jne. Päämäärä tässä kirjoituksessa on kai jollain tapaa yrittää puolustaa/promotoida sellaista iänikuisen vanhjaa näkemystä, joka - ainakin nykypäivänä - liitetään idän suuntaan; siis lähinnä intialaisiin ja kiinalaisiin ajattelusysteemeihin: joogan, taoismiin ja mitä kaikkea niitä onkaan. No joo. Että sellaista tällä kertaa.

Runoja vuodelta 2001

UNTENI NEITI

Unteni neiti,
soi sormio öinen,
kaunis sä oot, puhdas, pyhä.

Unteni neiti,
vain ihan ihannoiden,
sua katson ja palvon yöt yhä.

Unteni neiti kai saapuvi kerran;
unista unen suloon saattavi herran.

Unteni neiti,
sa tulla jo saisit
lihaksi sormein mun koskee.

Unteni neiti,
mua kiusia taisit,
tyhj' tyyny vain vastoin mun poskee.

Janka 22.7.2001

JUMALATAR

Jumalatar,
tuo rakkauden,
niin kaunis, herkkä ja hyvä.

Jumalatar
tuo rakkauden;
on sointuva ääni sen syvä.

Kai palvottu takaa ikaikain jo lie;
kai kaipaus on nimi muun kaiken pois vie.

Oi jumalatar,
tule tullakses' päin;
sua palvoa aina mä tahdon.

Oi jumalatar,
ehk' sut kerran jo näin,
tule luo, tule luo, sanon tahdon.

Sua saattavat reessänsä reippahat nuo;
sua saartavat ilmojen perhoset suo
ilot rakkauden, lemmen ja ilon.

Mutt' jumalatar
onnen antavi vaikk',
onnen eestä myös tulla voi muuta.

Näet jumalatar,
sille annan mä kaikk',
miten käy anna jos ei se suuta?

Ei jumalatar saa omistaa, ei.
Ain' kahleissa sammuvi sano ei hei.

Oi jumalatar,
vapaa olla sa saat,
sua kahlita tahdo en pysty.

Oh, jumalatar,
suo ees silmäys, sa Maat.
Kaiho kasvoihin' jää, hymy : tyst ny.

Janka 22.7.2001

HILJALLEEN KEINUVI HEMPEYTEIN

Hiljalleen keinuvi hempeytein.
Hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Rauhaisa, riidaton hellullein.
Hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Kaukana kaikuvi tanteret tuimat.
Hiljalleen haikuvu lempeni huimat.
Kunnes kanss' helluni syttyä saamme
kehoimme kiihkohon hurjaan.

Kiihkohon kiihtyvi hempeytein.
Hiljalleen kiihtyvi heijaa.

Kiihkohon kiihtyvin hellullein.
Kiihtyvin, kiihtyvin heijaa.

Villisti pyörimme sinne ja tänne.
Ihoa ihoon jo löytyi taas jänne.
Pilvihin matkan me yhdessä jaamme.
Kaksi on yksi ja heijaa.

cKaksi on yksi on |kaikkic on tässä|.
Hiljalleen hellua heijaa.

Kosteutui ihomme hässäkässä.
Hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Pian on jo aika taas yhdestä kahteen.
Voi, kunpa ijäksi jäädä vois lahteen;
neiteni sylihin hyvään ja syvään
jyvään me kylvämme heijaa.

Jyvän me kylvämme neitoni syliin.
Hiljalleen hellua heijaa.

Kaksi on yksi ja kolmas tul' kyliin.
Hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Taas yhä toistuvi aikojen kierto.
Sama on välissä ihmisten hierto.
Vaihtuvi loimet, mutt' liekki se palaa
hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Hiljalleen liikkuvin pilvellein.
Hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Keinuva liike on hempeytein.
Hiljalleen , hiljalleen heijaa.

Pian niin jo on sammuva kantaja tulen,
mutt' ain' yhä uusia syntyvi sulen.
Jo syntyvi yhteydest' kaksi on yksi
hiljalleen, hiljalleen heijaa.

Hiljalleen hyllyvi hempeytein.
Hiljalleen mailma heijaa.

Hiljalleen sammuvi maailmain.
Hiljalleen sammuvi heijaa.
Hiljalleen, hiljalleen heijaa...

Janka 22.07.2001

KISULI

Kisuli, kisuli, kiivas on luonne.
Ympäri het' ja jo taas meni tuonne.
Yhteyden saaminen hetkisen kestää;
arvoitus lie, mikä estää.

Arvoitus lie, mikä estävi luoton.
Esto kun poistuvi saat koko tuoton.
Kisulin yhteydess' hellä on maata;
pois siit' en ikuna saata.

Pois sitä luotain en ikinä laske.
Kammota mua ees ei pasuunain vaske.
Lähteä kisuli mikäli tahtoo;
suruisat silmäni kahtoo.

Lieka ei kisulin luontohon liity.
Siitä ei seuraa onnea siity.
Niitä ei satoa onnekasta;
näe ei kisuliss' lasta.

Näe ei kisulin sisäistä lasta;
voimaa jos käyttää tai valtikasta.
Aitona edessä olla sen täytyy;
tunteissa omiss' pitäytyy.

Tunteissa omista pitäytyessä;
mahkua pitkälle menn' on yhdessä.
Viestä toiselle viimoja, virttä;
kuunnella yhteist' häävirttä.

Kisuli, kisuli kussa on kulkus' ?
yhtehen käymme ja poistamme sulkus'.
Paistamme toisillemm', kaikille, muille;
suukkoja toistemme suille.

Janka 23.07.2001

TAHTOJEN TAIVAL

Tahtojen taival,
tuo tuomiomyrsky,
tähtien turuista tuulee.

Tuulee jo laivall',
käy aalloilla hyrsky,
ei mun, muiden tekemäks' luuleen.

Luulen mä tietävään yks' ynnä yhden,
maailman vyhden,
käy ylpeäks' pääni.
Kuitenkin vastaukset vinossa vierii,
aukenee, kierii,
jo muuttuvi sääni.

Tahtojen taival vie mua siihen asti,
kun uskon mä niin
unelmiin,
mun omiin.

Mutt' unelmat omat ne mistä on tulleet;
aatokset pulleet,
johdattavat?
Itsekö aivan mä lastasin laivan,
hautani kaivan,
nielen ravat?

Vai lasnako oppinut tavoille olen?
Sitä mä hoen
ja ihmettelen.
Entä jos mikään ei oo miltä näyttää?
Sit' tulee vain käyttää,
ain' taikoelen.

Tahtojen taival,
tuo rienaava ryske,
riipaisee rajusti rintaa.

Tyynt' on jo laivall',
näin heltisi ryske,
tahtoni piirtelee pintaa.

Kunnes taas myrsky tuo pintahan mietteet,
mieleni lietteet,
ei ulostetut.
Itkien pois aina pahat saa mennä,
minne ei ennä,
mun mielein ketut.

Tahtojen taival,
vain vilkkuva varjo,
unessa, unessa mennään.

Valot ehk' laivall',
mut kauas ei karjo,
varjojen liikkeen mä sen nään.

Tahtojen taival,
tuo tahto lie turha,
näkee ei kirkkaast' voi mitään.

Aik' on jo laivall',
suod' tahdolle murha,
parempaa elämää pitäään.

Elämän taival,
saa Luonto sen aikaan,
sisältäin siirtely sinkoo.

Taistoo ei laivall',
vain luontoa haikaan,
koreast' elämä pinkoo.

Janka 24.-25.07.2001

TYTTÖ

Pienenä koulussa eräs,
naapurin tyttö se keräs,
ihailut, unelmat arat ne multa,
tiedähän ei täst' tuo kulta.

Vuosia yhdeksän tuli,
samoilla luokill' ne sulii,
poikasen ihastus tyttöön ain' paloi,
ilmaissut ei; sisääns' valoi.

Kerrankin, muistan mä tässä,
tytöllä yks' oli ässä,
nimeäns' moni ei kirjoittaa tainnut,
kirjain yks' jäi, mutt' ei vai'nnut:

"Toinen viel' N siihen liittyy,
silloin vast' Annette siittyi,
yhdellä ännällä lausuu sen voitte,
kirjoittaa siis kahdell' soitte".

Maailma vie eri teitä,
välill' tuo yhtehen meitä,
jossakin tapaamme vanhan tuon tutun,
jost' ehkä tunnem' vain nutun.

Kanssa tän tytön on samoin,
miks' hänen kanssaan ain' mamoin?
Koskaan en kertonut oo sitä hälle,
ett' palant' hän on syvemmälle.

Silloin, kun viimeksi me, näät,
nähtiin ol' siskonsa häll' häät;
sielläkin jostain mun syvältä kaikui,
jotakin paljon mi' haikui.

Vuosia vierint' on tuosta,
kertynyt elämän muosta,
kaikille meille kai paljon lie mukaan;
läsnä ei ain' riemukaan.

Tyttö tuo täysi jo nainen,
pitkään hän ollut on vainen,
kumppanins' kanssa on kauan hän matkaa
tehnyt, he yhdessä vatkaa.

Kuule nyt kuitenkin heti,
mikä mua kirjoittaa veti,
miks' täytyis aina ne tuntehet peittää?
Voisko vain osoittaa, heittää?

Häissä sun siskosi, muistatko silloin,
tanssihin kanssasi pyysit, ett' milloin,
pahasti tein, kun en kanssasi tullut,
kaikkee ne tekee, ne hullut.

Silmäsi säihkyivät silloinkin vielä,
asusi, kehosi kaaret all' sielä,
vainonnut mieltäni minun on kovin,
katunut oon jonkin tovin.

Kuules nyt kuitenkin, sen vielä sanon,
mitä mä anon
ja toivoelen:
Elämäs' onnessa, riemussa vietä,
muistoissass' älä sitä piätä!

Janka 27.10.2001

ANU

Anu, sä autuus aikojen liet;
herkkä ja hauras siin' voimas'.
Aatoksin, unelmin, katsein sä viet
mun sydämein mukanas' voi! Kas,

silmät kuin lootuksen kukat häll' on
niit' ylistää pyrin, vaikk' ei distikon
oo muoto tän laulun, ei riimin mi' täss'
vie mieless' mua hänt' lähemmäs.

Anu, oi Anu, ei kai milloinkaan
käy yhtehen tiemme nuo kahden?
Anu, oi Anu, ei siis silloinkaan
saa rannoilt' yhteytt' yli lahden.

Helluksi, heijuksi tulla et suo;
riittäne ei minun rakkauden vuo,
miellytä mieltäsi tarpeeksi en;
sua palvoa sallit kenen?

Helluksi, heijuksi tulla en voi
sulle, kosk' mua et sa saata
palvojaks' sinun, oi Lakshmii, vain moi
soi cortex ja katson ma maata.

Anu, oi Anu, ei rakkaus tää mun
toivo kuin onnea, iloa sun.
Hymyssä loistavat kasvosi saa:
mut helimään: "Rakastaa!".

Janka 27.10.2001

MIRITA

Miritan nähdä mä sain tuolla tiellä,
Atonin keralla kuljin mä siellä,
Portugal, paikka, joss' viimeks' me nähtiin,
kulkenut oon sieltä tähtiin.

Kovasti tuskaisat tuokiot tuolloin,
varjosti tapaamistamme, mutt' huolloin,
parempaan vireeseen itseni saatoin,
hymyillä häll' taas saan; voin.

Siinä hän seiso, kun pyöräilin ohi;
jutulle jäin ja mun käteni sohi;
osoitti taivaalle Atonin tulta.
Mirita, voi, mikä kulta!

Pahoja sulle mä paljon lie tuonut;
omia riitojain välillemm' luonut.
Ihme ei oo, jos sa kalseast' katsot;
pois mult' on kuitenkin machot.

Mirita, silmäs' on ihmeelliset;
siniset, syvät ja magneettiset.
Kun sä ne johonkin kohdistaa koitat,
varoa saa, syvält' soitat.

Halia hieno sua oli tuoll' tiellä;
rintaani ahdistanut ei mua siellä.
Lupasit soittaa ja kahvia juoda;
seuraas' mull' hiukan ehk' suoda..

Soitat tai et, se ei siltikään muuta;
jumalatar oot, sulle osoitan suuta.
Loistaos aina täll' vaellusretkell';
eläös iloss' jok' hetkell'.

Janka 27.10.2001

Valo

Voi sentään, mitä koinkaan. Ensin tulin puistoon; puistoon, joka muistutti suuresti Saadian kuningassuvun hautapuistoa. Sitä ympäröivät punertavanruskeat muurit ja siellä oli hiekkapäällysteisiä polkuja hyvin hoidetun nurmikentän lomassa. Jopa vessarahastaja näkyi istuvan omalla paikallaan. Katselin hetken ympärilleni etsien ovea, joka muurissa piti olla. Pian se jo löytyikin pensaskasvillisuuden lomasta. Avasin oven ja astuin sisään. Vastaani tuli pienehkö huone, jonne ei paljon päivänvaloa loistanut. Huoneessa ei ollut havaittavissa mitään muuta kuin pieni maljakko ovea vastapäisellä seinustalla sijaitsevassa syvänteessä. En hämmästynyt, sillä juuri tuota maljakkoa olin tullut etsimäänkin. Osoitin sille kunnioitustani kumartamalla ennen kuin otin sen käteeni sen sijaintipaikasta. Kurkistin maljakkoon sisään ja nostin sieltä pois pienen paperinpalan, jonka näin siellä pohjalla. Se oli viesti minulle.

Ensin en meinannut saada selvää, mitä paperilapussa oikein luki; tai mitä siihen oli raapustettu, sillä alkoi näyttämään ettei siinä ollut kirjaimia ollenkaan. Kääntelin paperia käsissäni moneen otteeseen ennen kuin lopulta havaitsin mikä siihen piirretty kuvio oikein oli. Se oli spiraali; ja samalla hetkellä kun sen tajusin imeydyin spiraaliin mukaan. Se veti minua voimakkaasti sisäänsä. Aistin jotakin valoisaa sen toisesta päästä. Matkasin hurjaa vauhtia spiraalin - jonka nyt hahmotin putkeksi - sisällä kohti tuota valoa. Pian pulpahdinkin ulos putkesta jääden pyörimään itseni ympäri ihanassa lämmössä ja valossa. Pian joku tarttui minua kädestä ja huomasin olevani osa suurta piiriä olentoja, jotka kaikki pitivät toisiaan käsistä kiinni koko joukon pyöriessä hitaasti ympyrää. Kaikki hahmot olivat hieman utuisia ja pääasiassa valkeanhoitoisia. Itse olin yksi heistä; osana tuossa valon ja lämmön piirileikissä. Joukkio vaikutti olevan loputon, sillä se muodosti pyörivän spiraalinmuotoisen kuvion. Minulle tuli mieleen ystäväni ja läheiseni, jotka eivät olleet mukanani tässä kauneudessa vaan jossakin muualla. Siellä, mitä tavallisesti näemme ja koemme. Halusin jotenkin auttaa heitä tulemaan mukaan piirileikkiin, mutta tunsin jonkun viestivän minulle, ettei se ollut minusta kiinni. Minä en voisi heitä siihen mukaan tuoda. He itse toisivat itsensä jos toisivat. Halusin kuitenkin palata takaisin heidän luo, vaikka valopiiri olikin mitä ihanin olotila. Irrottauduin kehästä ja putosin takaisin spiraalin suulle, josta kuitenkin ponnahtin

takaisin piirin tietämille, mutta hieman sen ohitse, tai paremminkin keskelle, jossa pyörin leijuin vielä hetken aikaa ottaen osaa tuohon valoisuuteen. Sitten palasin takaisin. Palasin suoraan huoneeseen, jossa maljakko oli. Kiitin maljakkoa ja suunnistin kulkuni ulos takaisin puistoon. En ollut kuitenkaan päässyt kulkemaan pitkäkään matkaa, kunnes tunsin suuren voiman ottaman minut valtaansa. Se tuli tuosta huoneesta, jossa maljakko oli ja meni suoraan kehooni selkärangan tyvestä noussen päähäni asti, josta se tupsahti ulos. Muutuin hetkessä valoa ja lämpöä säteileväksi olenoksi noussen noin metrin verran maasta ilmaan. Voi, että se tuntui hyvältä. Olin osa tuota valoa ja lämpöä; olin tuo valo ja lämpö ja minulla oli hyvä ja kaunis olla. Säteilin valoa ja ohjasin sitä ihmisiin, jotka vaikuttivat olevan sen tarpeessa. Vaikutin ampuvan valoa kuin raketteja heitä kohti. Minulla oli niin hyvä olla, että oli ihan pakko vähän itkeä. Pian kuitenkin totesin jo olevan aika palata takaisin; palata lähtökohtaan pois puistosta. Laskeuduin maahan ja odotin valon ja lämmön irtautuvan minusta, mutta eihän se irronnutkaan sillä se olin minä. En enää kuitenkaan säteillyt valoa valo-olennon lailla, vaan valo oli sisälläni piilossa. Sitten palasin takaisin.

Janka 21.9.2001

Kommentaari

Kommenttaari João Manuel de Reis-Hannulan tässä kirjassa julkaistuihin teksteihin.

Loppupalvella 2000 minuun otti puhelimen välityksellä yhteyttä tämän kirjan tekstien toimittaja Ismo J. Jokinen kysyen olisinko halukas lukemaan hänen parhaillaan toimittamansa kirjan kirjoittajan tuotoksia kommentoiden niitä omalla tavallani. Kommenttiosuudestani oli tarkoitus tulla tekstien tekijää hahmottava luonnekuvaus, joka tultaisiin sisällyttämään kirjaan tietynlaisena näkökulmana julkaistavaksi tarkoitettuihin kirjoituksiin.

Olin aluksi hieman yllättynyt tällaisesta työtarjouksesta, sillä en ollut ollut tekemisissä hyvin pitkään aikaan muiden kuin omien tutkimuksieni ja velvoitteideni kanssa. Sitä paitsi epäilin hieman kykyäni tuottaa enää niin sanottua "tavallista" tekstiä kaikkien noiden tieteenalaani kuuluvien papereiden kirjoittamisen jälkeen. Miten saisin aikaan sellaista kirjainsymboleista koostettua jonomuotoista itseilmaisua, joka on mahdollisimman vapaata tieteenalallani käytetyistä erityisilmaisuuksista? Päätin kuitenkin ottaa haasteen vastaan, sillä olen aina kokenut olevani parhaimmillani haasteiden edessä.

Loppujen lopuksi kävi niin, että muutamien kömpelöiden yritysten jälkeen sain aikaiseksi mielestäni kelvollista, ja kohtuullisen helposti luettavaa, kirjoitusta. Tämän seikan varmistivat myös toimeksiantajani Ismo J. Jokinen, teoksen oikoluvussa käytetyt henkilöt ja vielä itse kirjan kirjoittajakin.

En ollut koskaan henkilökohtaisesti tavannut J.M. de Reis-Hannulaa ennen tämän kommenttiosuuden kirjoittamista. Tämänpä johdosta kaikki tekemäni tulkinnat hänen henkilöahmmostaan juontavat juurensa vain ja ainoastaan hänen tekstiensä kautta. Monia tekemiäni tulkintoja Reis-Hannula piti kuitenkin kohtuullisen oikeaan osuvina, mikä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että niiden esittämä luenta olisi mitenkään täydellisesti oikea tai totuudenmukainen. Olenkin Reis-Hannulan kanssa samaa mieltä siitä ihmisenä olemiseen kuuluvasta seikasta, että perimmäisellä - joskus jopa niin kutsutulla pinnallisemmalla - tasolla ihminen on erittäin yksin. Ei kukaan kykene saamaan yksilöstä täydellistä selvyyttä; harvoin ehkä yksilö itsekään. On mahdollista saavuttaa vain tietynasteinen ymmärrys, jota välitämme toisillemme eleillämme, olemuksellamme, kielillämme ja muilla käyttämillämme ilmaisukeinoilla.

Ajatuskone

Tämä teos lähtee käyntiin erittäin kömpelösti, vaikkakin heti toinen lauseke kompensoi ensimmäisen ilmaisun jäykkyyttä maalaamalla kuvan erittäin nopeasta liikehännästä. Teoksen nimen perusteella päättelin sen kuvaavan ajattelun liikehännästä, jonka tulkinnan katson päteväksi tekstissä seuraavaksi ilmenevien lauseiden perusteella. Väitän myös, että kirjoittaja kokee joitakin seikkoja ongelmaksi omissa sosiaalisissa suhteissaan, mikä ei ole edes millään tavoin implisiittistä vaan erittäin läpinäkyvää.

Egosentrisen ja eksistentiaalisen metafysiikan eron tulkitsen tarkoittavan sellaista tapaa kategorisoida perimmäisten asioiden pohtimista, että erotetaan itse (so. tarkkailijaminä) ulkomaailmasta. Siis subjekti-objekti dikotomiaan pitäytyminen. Itse on se jokin mitä vastaan on Toinen. Tässä kuitenkin tuo Toinen ei ole paha, kuten ei ole itsekään. Ne ovat molemmat neutraaleja, jos sellainen nyt koskaan on mahdollista.

Eräänlainen satunnaisgeneraattori suorittaa valinnan kappaleista, joita kirjoittaja kuvailee kuulevansa ja joiden valintaan (so. satunnaisgeneraattorin toimintaan) tai soittotiheyteen hänellä ei ole osaa eikä arpa; ainakaan tietoisella tasollaan. Vanhojen konstien, l. oman kehonsa lihaksia jännittäen ja rentouttaen, ei näytä olevan mahdollista saavuttaa tuota tilaa, johon kirjoittaja niin voimakkaasti itsensä haluaa saada. Hän on sitä yrittänyt, mikä käy ilmi kömpelöin ilmauksin (empiriiaan pohjaten). Eikä hän tunnu pystyvän edes sammuttamaan tuota soitinta, mikä hänessä soittaa satunnaisesti kappaleita.

Sitten hän alkaa kuulemaan ääniä, jotka aluksi kuuluvat jostain kaukaa lähestyien koko ajan samalla kutsuen ja huudellen häntä vaihtamaan tilaansa. Kääntymään omaan itseensä upoten syvälle sinne jonnekin. Huomaamattaan hän on siirtynyt rajan toiselle puolelle; tietoisuuden tila on vaihtunut ja se tuntuu hänestä helpottavalta. Uni, jota myös pieneksi kuolemaksi on kuullut kutsuttavan, vaikuttaa kiehtovan häntä ja hän tuntee sen olevan ainoa turvallinen paikka hänen elämässään.

Nuo alussa mainitsevat sosiaalista kanssakäymistä rajoittavat tekijät, joita hän kutsuu merkikasaumalla substanssit, jotenkin rajoittavat hänen omaa olemistaan. Aivan samoin kuin introspektiokin, jota hän aivan selkeästi harrastaa hyvin paljon. Introspektio siis siinä merkityksessä, että hän uppoutuu omaan itseensä ja omiin ajatuksiinsa, jota - tottakai - tapahtuu myös silloin, kun hän miettii sosiaalisia suhteitaan so. siteitään toisiin ihmisiin.

Näkinsin kirjoittajan olevan jollain tapaan epävarma itsestään ja täten kärsivän niin sanotusta kontrollikierteestä, jonka vuoksi hän saattaa olla alituisen varuillaan ollessaan tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Tällaiseen käyttäytymismalliin johtavia syitä en kuitenkaan tässä vielä lähde spekuloidaan näin pienen lähdemateriaalin pohjalta.

Messias

Tämä kirjoitus on ilmiselvästi tietynasteisen ihmisvihaajan kirjoittama. Tällaista johtopäätöstä en vedä ainoastaan siitä, että kirjoituksen ironia on kohdistettu ihmistyyppiin, jonka elämä koostuu pääasiassa television katselusta ja syvemmällä, sekä laajemmalla, tasolla paljon suurempaan määrään ihmisiä, jotka uskovat sokeasti johonkin asiaan. Vaan perustan väitteeni siihen, että koko kirjoituksesta huokuva negatiivisuus ja siinä käytetty kieli ilmiantavat tukahdutettua - ei nyt aivan vihaa, mutta ei kaukana siitäkään - vastenmielisyyttä sellaisia ihmisiä kohtaan, joille Reis-Hannula komentojaan kirjoituksessa sanelee.

Tuo suuri määrä ihmisiä, jotka uskovat sokeasti johonkin asiaan viittaa suorasti uskontoihin ja vielä suuremmin kristinuskoon. Käyttäähän Reis-Hannula loppukaneetissaan Jeesuksen suuhun pantuja sanoja "minä olen tie, totuus ja elämä". Hänen käyttämänsä sanojen asettele viittaa myös hyvin voimakkaasti uskonnollisten dogmaattisten tekstien käskyihin ja kehotuksiin.

Hän peräänkuuluttaa ajattelua. Ihmisten pitäisi siis hänen mielestään ajatella enemmän. Tämä nyt ei todellakaan ole mitään uutta ihmiskunnan historian aikana, että joku vaatisi ihmisiä aktivoitumaan tällä saralla omaa olemistaan. "Tietoisuutesi viimeisetkin neitseelliset pyhätöt"? Olettaako Reis-Hannula, että ihmismielessä on olemassa jokin sopukka, joka olisi vielä mahdollisesti "puhdas" kaikesta informaatiosta, jota ihmiset ovat ottaneet vastaan? Vai tarkoittaako hän synapsien rakentumista ja tämän kautta aivokuoren aktivoitumista? Sitä, että käyttämättöminä aivot ja niiden kapasiteetti/suorituskyky laskevat. Älykkyyshän ei nimittäin ole mikään stabiili ominaisuus. Päinvastoin. Se on hyvin paljon muutoksenalainen ihmisen elämänkaaren aikana.

Hän vertaa televisiota kosmiseen kaikkivoipaan, joka itse asiassa ei ole ollenkaan huono vertaus, mutta ei ole kyllä tänä päivänä enää kovin omaperäinenkään.

Ollakko vai ollako vielä enemmän?

Teos lähtee käyntiin modifioidulla muodolla yhdestä Shakespearen kuuluisimmista sitaateista. Kirjoittaja on selkeästi elämässä jonkinlaista kriisi-/muutosvaihetta elämässään. Ehkä hän kuvittelee sen jo olevan ohitse kirjoittaessaan ohjemuotoista tekstiä lukijoilleen. Joka tapauksessa hän kokee itsensä ylemmäksi muita ja samalla - tai juuri sen vuoksi - kykeneväiseksi antamaan elämänohjeita muille.

Tällainen suhtautumistapa on hyvin yleinen sellaisten ihmisten kohdalla, jotka ovat hyppäyksenomaisesti kasvattaneet lukemansa, kokemansa ja ajattelemansa materiaalin määrää. He tuntevat itsensä jollain tapaan jopa yli-inhimilliseksi havaitessaan suuren osan väestöstä toimivan uhraamatta sen suuremmin ajatuksiaan siihen, mitä he tekevät ja mihin he uskovat. Tuollainen suhtautumistapa toisiin ihmisiin - tottakai - sisältää halveksuntaa heitä kohtaan. Halveksuntaa, jonka avulla halveksija nostaa itseään yhä ylemmäs jalustalla, jonne hän itsensä on asettanut.

Jälleen teksti välittää ironista nuhdetta uskontoja kohtaan. Saarnaaminen, profaanius kadotus ja kurjat sielut ovat kielikuvia, jotka on totuttu yhdistämään erityisesti kristinuskoon. Tämä ei silti tietenkään tarkoita, etteikö se olisi sovellettavissa myös muihin uskontoihin; eritoten muihin laajojen kansanjoukkojen omaksumiin uskontoihin.

Ihmisen asettaminen eläimeksi eläinten joukkoon sillä erolla, että tällä on kyky tehdä moraalisia ja eettisiä ratkaisuja kertoo jonkinlaisesta nihilistisestä, sosiodarwinistisesta ja etologisesta näkemyskasautumasta. Varsinkin, kun myöhemmin ihmistä kehoitetaan itse paloittelemaan itsensä palasiksi löytäen itsestään ne peruselementit, jotka hänet kokoavat, jonka jälkeen hän on vapaa itse valitsemaan omat arvonsa ja omat uskomuksensa. Tällöin saavutaan juuri sille autenttisuuden etiikan reviiirille, jonka voi kai sanoa olevan kanadalaisen Charles Taylorin ominta alaa. Itse valinnan akti muodostuu tällöin ainoaksi arvoksi. Nihilismin ja tämän kanssa tiukassa kylkiäisessä olevan relatiivisuuden umpikujan välttäminen tällaisia ohjeita noudattaen muodostuu erittäin vaikeaksi. Ei kuitenkaan ylitsepääsemättömiksi. Tuo umpikuja on sellainen, jota voisin kuvailla analogialla seikkailutietokonepelien maailmasta: itsensä tutkija (itsellään pelaaja) on saapunut kenttään, josta ei löydy pois, koska sisääntulo tie on mennyt joko tukkoon - mikä tapahtuu hyvin usein - tai hän ei halua käyttää sitä, koska se johtaa taaksepäin jonnekin, jonne hän ei halua enää palata. Kentältä ei kuitenkaan tunnu olevan pois vievää väylää, koska se on niin

hyvin piilossa. Ratkaisuna on löytää se tutkimalla koko kenttä läpi tai jäädä kentälle jollain tapaan pysähtyneeseen tilaan. Tai ei pysähtyneeseen, mutta rajoittuneeseen, koska tuo kenttä on ainoa, missä hän voi enää toimia. Tilannehan on ihanteellinen silloin, jos pelaaja on tyytyväinen tuohon kenttään. Mutta jos hän ei ole, niin kentällä olo voi muodostua hänelle hyvin ahdistavaksi.

Sosiodarwinismi on sellainen hahmottamistapa, jossa kulttuuriset piirteet alistetaan evoluution alaisiksi. Tämä tapahtuu siten, että nähdään lineaarinen jatkumo niin sanotuista primitiivisistä sivistyksistä korkeampiin sivistyksiin. On tietenkin turha mainita, että tarkkailijan edustama sivistystaso edustaa korkeinta mahdollista sellaista. Vaikka äkkiseltään sosiodarwinismin ja nihilismin - siinä muodossa, jota edellä kuvailin (i.e. relativismin umpikuja) - samanaikainen olemassaolo kuulostavat toisensa täysin poissulkevilta näkemyksiltä, ei tilanne kuitenkaan välttämättä ole näin. Kyseessä on vain erilaiset dimensiot, joilla maailmaa ja olemista hahmotetaan. Ne voivat olla hyvinkin samanaikaisesti läsnä tällaisen henkilön samalla pitäen kaikkia samanarvoisina, ja kuitenkin pitäen jotakin parempana kuin edellisestä eriävää. Parempana jopa niin, että hän saattaa yleistää sen itsensä ja samalla kaiken muunkin ulkopuolella olevaksi asiaksi. Siis objektiiviseksi "totuudeksi" samalla kuitenkin tiedostaen totaalisen objektiivisuuden mahdottomuuden. Enää eivät ajattelun ulottuvuudet ole täysin alisteisia länsimaiselle logiikalle vaan jotkin osat niistä ovat laajentuneet niin kutsutun "sumean logiikan" puoleen, joka mahdollistaa lauseen $A = A$ (A on yhtä kuin $\neg A$) samanaikaisen olemisen.

J.M. Reís-Hannula omaa kuitenkin veijarin piirteitä. Tekstistä käy nimittäin ilmi, että kaikki tuo hänen kirjoittamansa asia ei välttämättä ole niin vakavasti otettavaa. Tällainen "kevennys" on erittäin ilmeinen teoksen keskivaiheilla eli juuri siinä kohdassa, missä tekstin rytmi tihenee hyvin voimakkaasti. Kohdan viimeiset kuusi sanaa ironisoivat koko kirjoitusta samoin kuin kirjoittajaa itseäänkin: ...sun muita ismejä ja sen sellaista...Tässä kohtaa kirjoittaja (tai jokin osa hänestä, mutta kuitenkin hän, ellei sitten täydellinen monipersoonallisuus kuulu hänen olomuotoonsa) osoittaa kaiken edellä ja jälkeen kirjoittamansa kuuluvan noihin samoihin malleihin ja piirteisiin, joita hän kirjoituksessaan kritisoi. Hän tuomitsee muut, mutta vielä voimallisemmin hän tuomitsee oman itsensä.

J.M. de Reís-Hannula ei kirjoita mistään uudesta ja itse löytämästään asiasta. Sellaista on itse asiassa kenenkään erittäin vaikea tehdä. Varsinkaan kun kysymyksessä on tällainen teema, joka on ollut tapetilla ainakin jo

lähes kaikkien länsimaisten kirjallisten historioiden alusta saakka.

Evoluution jalostama

Kielikuvat tuhkan tuottamisesta ja kaskessa olemisesta (käkisemisestä) juontavat juurensa näkemykseen, jossa ihmiskunta nähdään tuhoa tuottavana lajina; tuhoa tuottavana lajin sisäisesti, muille vielä olemassa oleville lajeille ja koko ympäröivälle luonnolle kaikkien näiden määrittyessä toiseuden kautta suhteessa kuhunkin tarkkailijaan l. ihmiskuntaan yhtenä lajina tämän teoksen puitteissa. J.M. de Reís-Hannula sortuu kuitenkin yleistykseseen, jossa hän lukee kaikki ihmisen jakaumat edustamaan "tuhon tuojia", vaikka karkeasti jaoteltuna voitaisiin väittää, että pääosin tuhoa ovat tuottaneet ihmislajin urospuoliset jakaumat. Tietenkään ei sovi unohtaa kirjoittajan kulttuurillista kasvuympäristöä, joka edelleenkin kantaa syvällä rakenteissaan näkemystä naaraasta luoja/tuhoajana. Tällainen naaraan dikotominen käsittäminen virtaa yhä hyvin voimakkaana piirteenä juutalaiskristillisen maailman alaisissa osissa. Eikä ainoastaan niissä. Se on itse asiassa erittäin vanhaa perua päivittyen yleisesti hyväksytyjen näkemysten mukaan jo aikoihin ennen siirtymistä matriarkaalisesta yhteisön rakentumisesta patriarkaaliseen vastaavaan ainakin tiettyjen sivilisaatioiden kohdalla.

Naaraan "mysteeri" on nähty tavallaan mikrokosmisena vastineena suuremmalle rakenteelle; itse ihmisiä ympäröivän luonnon kiertokululle. Asioiden syntymälle ja kuolemalle, syklisyydelle, joka määrittää olioiden olemista. Äiti maa antaa ja ottaa. Jotain uutta syntyy, kun jotakin vanhaa kuolee. Maan povesta olet sinä tullut ja sinne sinä olet palaava. Paluu myyttiseen äidin kohtuun, josta kaikki myöskin syntyy. Tällainen hahmottaminen ilmeni äitijumalattaren palvontana monissa niin sanotuissa korkeakulttuureissa, joista tarkoitan lähinnä välimeren ympäristöön sijoittuvia.

Kirjoittaja ylentää itseään toisten kustannuksella lausahtaen "vieressä joskus häpee", jonka sanarykelmän viimeistä sanaa hän on joutunut muovaamaan kieliopillisesti "väärään" muotoon, mutta kuitenkin säilyttäen sanan merkityksen. Tämä johtuu tietenkin siitä, että koko teos on puettu loppusoinnilliseen muotoon ja semanttisista syistä johtuen hänen on täytynyt saada häpeäntunne ilmaistuksi viimeisenä, joten jotta hän olisi saanut riimin toimimaan hänen täytyi muokata sanaa.

Ihmisten on tehtävä valintoja myös elämän eettisellä saralla, joka johtaa hyvin usein tiettyjen toimintatapojen tuomitsemiseen. Onhan silloin tarkkailijalla käsitys siitä, mikä on eettisesti hyväksyttävää toimintaa ja täten kaikki sellainen, mikä ei sovi määritelmän sisään nimetty huonoksi tai pahaksi toiminnaksi. Ellei tällaisia jaotteluja tehdä tuossa aiemmin mainitsemassani relativismin lähes umpinaisessa kentässä.

Teoksessa ilmenevä kritisointi kohdistuu myös ihmisen uskoon omasta ylemmydestään lajina suhteessa muihin: "Kruunuks" luulee itseään luomakunnan tän", jossa tietenkin havaitaan jälleen kieliopillinen virhe viimeisessä sanassa tän. Mutta tämänkaltaisia taiteellisia vapauksia otetaan ja toisaalta oikeastaan pitääkin ottaa, jotta kävisi ilmi kunkin taiteenalan parissa käytettävien työkalujen muovautuvuus eli se ettei niitä välttämättä oteta itseisarvona ja muuttumattomina. Välitettävä sanoma ja välittämiseen käytettävät työkalut muodostavat symbioottisen ja dynaamisen suhteen keskenään. Molemmat muodostavat ja muokkaavat toisiaan. Tämä ei kuitenkaan ota kantaa puoleen eikä toiseen siihen kysymykseen onko tämä nimenomainen teos hyvä, huono vai jotakin muuta. Teknisellä tasolla pidän sitä taitamattomana, sillä metriset komponentit eivät muodosta linjakasta lopputulosta. Eikä teos semanttisella tasollakaan anna mitään ennenkuulumatonta. Tietysti voidaan vedota siihen, että kaikki oleellinen on jo sanottu ja kirjoitettu aiemmin, ja kaikki muu kirjoittaminen on vain tuon vanhan asian uudelleen pyörittämistä; pyörän keksimistä uudelleen ja uudelleen. Asiat voidaan tottakai ilmaista monella tapaan ja tästä syntyykin se yksilöllisen ilmaisun vaade, jota taideteoksissa niin suuresti arvostetaan. Siltikään pelkästään se, että jokin teos on yksilöllinen ei takaa sitä, että se olisi jollain tapaan "arvokasta". Arvokasta siten, että se antaisi jotakin teoksen vastaanottajille, jonka seikan katson olevan ehkä painavin kriteeri taideteoksen merkitykselle. Teos ja sen havaitsija kommunikoivat keskenään tai sitten itse taiteilija kommunikoivat taiteensa välityksellä havaitsijan kanssa. Tämä riippuu siitä, miten taiteilija positioidaan teoksensa/teostensa suhteen. Tottakai on mahdollista, että noiden kolmen edellä mainitsemani muuttujan suhteet nähdään jollakin toisella tapaan kuin kahden antamani esimerkin tavoin. Noita muita mahdollisuuksia en lähde kuitenkaan nyt tässä kirjoituksessa hahmottelemaan. Se jääköön muiden julkaisujen tehtäväksi.

Jännittävää on huomata kirjoittajan käyttävän sanaa "luomakunta", vaikka hän aiemmissa teoksissaan on erittäin pilkalliseen sävyyn moittinut uskontoja. Ehkäpä kyseessä onkin tietynlaiseen rooliin eläytyminen.

Kirjoittaja siis hahmottaa teoksessa kertojan (l. itsensä) osaksi kaikkea tuota, mitä vastaan hän teoksellaan kapinoi. Osaksi "tuhoajien" lajia. Osaksi sitä, että uskontojen (mutta ei tietenkään pelkästään uskontojen, vaan myös ideologioiden. Kuten huomataan, tässä kirjoituksessa pitäydyn sellaiseen uskontokäsitykseen, joka vaati supranormaalin olion olemassaoloa, sillä esimerkiksi poliittisia ideologioita olisi muutoin vaikea erottaa uskonnon määritelmästä) varjolla on poljettu ja riistetty - otettu haltuun se, mitä on itselle uskottu kuuluvan ainoastaan sen perusteella, että oma tietynlaisen olemisen muodon. Nyt siis kuuluu ihmisenä osaksi ihmiskuntaa ja täten on osallinen sen "varjopuolista" pelkästään olemalla itse ihminen. Kirjoittaja ruoskii itseään säälimättömästi. Automasokismia.

Entäpä sitten ihmisissä ilmenevä kunnianhimo? Kaikki pitää saada haltuunsa - valloittaa. Tietoa pitää saada lisää, sillä rinnastetaanhan tieto valtaan. Tuntematon, tutkimaton kiehtoo ihmisiä. Se sekä pelottaa että vetää puoleensa. Ehkä jostain sieltä on saavutettavissa jotakin, joka lisää omaa ymmärrystä. Ymmärrystä ei kuitenkaan välttämättä siten, että osaisi eläytyä toisiin "tiloihin" (i.e. empaattisuutta). Vaan pikemminkin juuri tuon tiedon näkökulmasta. Siis ymmärrystä asioiden laidasta, joka tässä rinnastuu ymmärrykseen. Tällaisilla silmillä tulkitSEN kirjoittajan näkevän maailmaa.

Eskatologinen loppulause ilmentää kirjoittajan ajattelumaailman rakentuvan kertomusmuotoiseksi ajan ja olemisen osilta. Lopun on tultava, koska alkukin on ollut. Täten myös on olemassa keskikohta. Kolmijakoiselle hahmottamistavalle ei ole aivan yksinkertaista löytää vaihtoehtoa. Se kun sitä paitsi on hyvin yleisesti havaintojen (tässä siis tajunnansisäisten sellaisten, jotka projisoituvat tarkkailijan ulkopuolelle) kategoriana. Hyvin syvällä siellä varsinkin länsimaisella ihmisellä, jonka on vaikea hahmottaa muunlainen kuin lineaarinen aikakäsitys.

Tykönikö työ?

Työn tuottama ahdistuneisuus tulee ilmi hyvin selkeästi tässä kirjoituksessa. Kirjoittaja on tuntenut olevansa jotenkin rajoitettu; hänen elämänsä vaikutti kuluvan hukkaan työssä, josta hän sitten loppujen lopuksi irroitti itsensä. Kirjoittajan vapaudenkaipuu oli saavuttanut sellaiset mittakaavat, että hänen oli vain riuhtaistava itsensä eroon sellaisesta elämänsä dominoivasta piirteensä kuin tuollainen liukuhihnatyö, jossa hän tunsu tukahtuvansa. Tunsu olonsa "arvottomaks' orjaks' vain".

Suurien kysymysten äärellä tässäkin tunnutaan liikkuvan; kysymyksessä on oman paikan hakeminen, identiteetti, tulevaisuuden pohdinta, yleinen "asioiden" ajattelemisen, jotka seikat vaikuttivat "mielen avartumiseen". Hyvin yleinen virhe - jos nyt mitään tällaista seikkaa voidaan koskaan virheeksi kutsua - on kirjoittajan mielen avartumisen ja tietomäärän karttumisen samaistaminen toisiinsa. No, tottakai hyvin voidaan sanoa, että tietomäärän karttuessa mielikin avartuu ja kasvaa "ajatusten loisteessa", mutta se seikka, minkä vuoksi tätä kutsuin edellä virheeksi on tuo luja luottamus ja usko tietoon, ajatukseen so. järkeen. Juuri tämän näkisin olevan virheenä tavassa hahmottaa maailmaa, olemista, ihmisiä ja heidän tärkeimpiä ominaisuuksiaan. Nimittäin kuinkakohan moni meistä loppujen lopuksi sitten arvostaisikaan eniten sellaista ihmistä, joka on vain puhdasta järkeä ja tietoa? Kykeneväinen kylläkin jonkinasteiseen sympatiaan ja empatiaan, mutta kuitenkin vain järjen ulottuvuudessa ilman mitään ns. todellista osallistumista, jolla tässä tarkoitan osallistumista tunteisiin tunteilla niin hyvin kuin se koskaan sitten onkaan mahdollista.

Tuota edellä mainittua ei kuitenkaan pidä tulkita sillä tavoin, että katsoisin jotenkin arvokkaammaksi jonkinlaisen muun "mielen avartumisen" kuin mistä J.M. de Reis-Hannula vaikuttaisi puhuvan. Tai katsoisin arvokkaaksi "mielen avartumisen" ylipäätään. Ei, näin ei asioiden laita välttämättä ole vaan avartukoon ken avartuu ja ken ei niin sitten ei. Puhun tässä tietenkkin subjektiivisista tuntemuksista pikemminkin kuin jostakin, jonka muutkin huomaavat vaikkakin sillä varauksella, että hyvin useasti sellaiset, jotka ovat jotenkin "avartuneet" kyllä tulevat huomatuiksi. Huomatuiksi sillä tavoin, että heidän joko katsotaan olevan noita "avartuneita" tai sitten avartuneita jo sillä tavoin, että heidän mielen tasapainoan saatetaan epäillä. Useastihan molemmat edelliset attribuutit yhdistetään tämällyyppisiin henkilöihin.

No, kuvitteleeko Reis-Hannula olevansa jokin tällainen "avartunut"? Väittäisin, että ei. Sillä perusteella, että kirjoituksesta välittyy tuo järjen ja tiedon ihannointi, joka taas vaikuttaisi olevan ristiriidassa "avartumisen" kanssa niin kuin itse sen ymmärtäisin. Mutta kyllä hänellä saattaisi olla potentiaalia tuollaiseen avartumiseen. Kaikki riippuu vain siitä, minkälaisia kokemuksia ja ihmisiä hän tulee kohtaamaan, miten hän tulee näihin suhtautumaan ja mitä häneen tähdet ovat kirjoittaneet ;-).

Kirjoittaja mainitsee ettei tunne kuuluvansa roskaan, kun on työttömänä. Tällä tulkitsen hänen tarkoittavan roskana olemista omalle itselleen; omille tavoitteilleen ja päämäärilleen, joita hän itse itselleen on asettanut

elämässään. Hän tuntee itsellään olevan enemmän mahdollisuuksia päästä noihin tavoitteisiinsa olemalla työttömänä ja pitäytyen pois häntä suuresti rajoittavasta työympäristöstä. Ainoaksi ongelmaksi enää sitten vaikuttaakin jäävän tuo iänikuinen raha. Nälkätaiteilijaksi ryhtyminen on aina suuri riski eritoten jos ei vielä edes ole tiedossa, mitä aikoo tehdä ja miten. Romanttisesta taiteilijäkäsityksestä käsin tässähän saattettaisiin nähdä olevan kyse sisäänrakennetusta pakosta; taiteilijasielusta, jonka käskystä on pakko reuhtoa itsensä irti hakemaan keinoa välittää sanomia jostakin.

Kellotaajuuden värinöitä

Mistä muusta tässä voisi olla kyse kuin alkoholista. Liiallinen alkoholin käyttö on aiheuttanut häiriöitä muistitoimintoihin siten, että nimet unohtuvat tai ovat vaikeasti tavoitettavissa. Tarkoittaako tämä sitten kaikkia nimiä? So. substantiiveja vai vain joitakin erityisiä nimiä, joita yhdistää jokin tekijä luoden niistä oman ryhmänsä substantiivien sisään?

Tuo toiminta l. ryyppääminen saattaa joskus olla jopa kohtalokasta. Tällä kirjoittaja viitanee "itsensä hengiltä juomiseen" ja toteaa seuraavassa lauseella vielä, että pysyviä muutoksia saattaa olla vaikea havaita lyhyellä aikavälillä. Mitäpä tähän muuta on sanomista?

Dissonointiaste eli toisin sanoen häiriötila on siis se, mihin humalahakuisella juomisella pyritään. Tätähän se kai tarkoittaa? Tuohon asteeseen - haluttuun sellaiseen - voi päästä käyttämällä monenlaisia "lisäaineita". Tottakai pitkiä keskusteluja voidaan käydä häiriötilasta ja lisäaineista; siitä, että mikä on häiriötila ja mikä lisäaine, yhdistelmä. Pitäytyä voidaan toki traditionaalisiin käsityksiin häiriötilasta, joka vaikuttaisi olevan siinä mielessä tieteellisen - so. psykologian - käsityksen kanssa yhteneväinen, että häiriötila on aina jotakin, joka poikkeaa tavanomaisesta l. normaalista. Normaali taas on jotakin sellaista, mitä suurin osa edustaa. Pieni erotus tavanomaisen ja normaalin välillä voitaisiin kuitenkin tehdä ainakin siinä, että joku/jokin voi olla oman tavanomaisuutensa puolesta epänormaali. Tällöin hänen epänormaaliutensa nimittyisi hänen normaaliudekseen. Mutta tämä kaikkihan kai on aika lailla itsestään selvää.

Seuraavaksi tulee muistutus, että kaikki kuitenkin on riippuvaista kustakin itsestään. Sanamuodoista voi kuitenkin päätellä sellaista, että kirjoittaja on - ainakin tässä kirjoituksessa - sitoutunut sellaiseen kaksijakoiseen näkemykseen ihmisestä, jossa materia ja henki erotetaan toisistaan. Tämän

näkemyksen "oikeellisuudesta", tottakai, voidaan olla montaa mieltä. Eikä pelkästään yhden kirjoitelman perusteella - niin kuin ei välttämättä minkään kokonaisuudenkaan - voida vetää tarkkoja johtopäätöksiä kenenkään mielipiteistä, ajatuksista ja/tai tuntemuksista.

Lopuksi kirjoituksessa annetaan ymmärtää, että itseänsä voi aktivoida muillakin tavoin kuin vain alkoholilla tai muilla "lisäyhdisteillä". Tässä tarkoitetaan varmaankin liikuntaa, meditaatiota, syömistä, ajattelua etc.

* **

Pitkä aika on vierähtänyt siitä, kun viimeksi analysoin João Manuel de Reis-Hannulan tekstejä. Into jotenkin lopahti jossain työn vaiheessa ja tärkeämmät työkiireet painoivat päälläni. Nyt olenkin iloinen voidessani päättää tämän työn, sillä kirja on vihdoin ja viimein menossa julkaisuun. Luon hyvin pikaisen katsauksen teksteihin ja runoihin, joita tähän mennessä en ole käsitellyt.

J. M. de Reis-Hannula vaikuttaa jatkavan samoilla linjoilla, joilla hän muissakin teksteissään seilailee. Ehkä jonkinasteista kypsymistä voisi sanoa olevan havaittavissa, mutta pääasiassa samanlaista valitusvirttä, negatiivisuutta ja ilonpuutetta kirjoituksista huokuu. Mitä tulee sitten kirjan päättäviin runoihin niin kyllä J. M. de Reis-Hannula vaikuttaa Leinonsa lukeneen; nimittäin sen verran mestarin tyyliä hän hengentuotteissaan mukailee.

Viimeiseksi saamme tutustua "muistamisen arvoiseen kuvitelmaan" - kuten W. Blake omiaan kuvasi - tai visioon tai miksi sitä nyt sitten ikinä kutsuttaisikaan. Siinä J. M. de Reis-Hannula kuvailee sisäistä kokemustaan, joka - ehkä ensimmäistä kertaa kirjan aikana - vaikuttaa hyvin positiiviselta. Saattaisiko olla niin, että J. M. de Reis-Hannula on vihdoin polkemassa sitä polkua, jota hän (ja niin monet muut etsijät ennen häntä) on tavoitellutkin koko ajan? Mikäli näin on asianlaita, niin sen voisi sanoa olevan hyvä asia. Loppujen lopuksi kuvaelma päättää kirjan hienosti jättäen lukijan miellyttävään ja hyvin elämänmyönteiseen tilaan. Ikuiselta vaikuttava taisto pimeyden valtoja vastaan vaikuttaisi saaneen valoisan voiton; olkoon se väliaikainen - välirauha, aselepo - tai jotakin pysyvämpää tai ei, mutta matka jatkuu silti pysähtymättä koskaan; ikinä kivetymättä, kovettumatta kiveksi. Ollen virtaavaa elämää jokaisessa uudessa hetkessä aina NYT!

Olemassaolo-tietoisuus-autuus :: satchitananda.

सत्छित्तानन्द

ॐ

prof. Armas W. Aranius
31.12.2001

Mitä tässä kirjassa oikein tapahtuu? Löydettävissä ei ole mitään "oikeita" tarinoita oikein mistään. Vain sanahelinää, ontuvaa runomuotoista tarinointia ja aivan päättömiä sanontoja. Silti, jostain kumman syystä, kirjan parissa saattaa tuntea olonsa viihtyisäksi, kunhan vain kirjoittajan maailmaan pääsee sisälle. Kirjassa on kyse lähinnä kasvamiskiviusta; oman minuuden ja omien rajojen löytämisestä, rakkaudesta, ystävydestä ja velvollisuuksista. Kirja on João Manuel de Reis-Hannulan ensimmäinen julkaistu teos, johon lämpimästi suosittelen perehtymään.

- *Arja Algard-Asgård, Medu Neter*

"Mikä ihmeen kirja tämä oikein on? Paljon tämän turhempaa on vaikea löytää vaikkakin elämme tällaisia aikoja, jolloin lähes kuka vaan löytää julkaisijan mitä turhemmille kirjoituksilleen. Tähän tuotokseen ei kannata hukata elämästään yhtään päivää".

- *Jarmo Jahkiainen, Tyyrmäen tarinat*

"Kuvastaa hyvin aikaa, että yliopiston professorilla on resursseja käytettäväksi tällaisten tuotosten kommentoimiseen. Kuka maksaa heidänkin palkkansa kysyn vaan?"

- *Irmeli Irakanta, Sevettijärven sanomat*

"Ei mikään ole enää pyhää? Onko tämä muka olevinaan taidetta? Ja vielä sanasellaista. Ei, ei! Kuka ihme jaksaa lukea jonkun keskenkasvuisen pojanjolphin kasvukiviusta. Näistä asioista on kirjoitettu jo niin monta kirjaa ja paljon paremmin. Miksi tämä on julkaistu?"

- *Aino Ahtavainen, Saarmylämäen*

Päälllys: Ismo "Išvara" J. Jokinen